

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Diplomová práce

Právní úprava myslivosti

Kamila Ondová

2011

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.

Katedra: práva životního prostředí

Datum vypracování práce: 28. února 2011

PROHLÁŠENÍ

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: Právní úprava myslivosti zpracovala samostatně, všechny použité prameny a literaturu jsem řádně citovala a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu“.

V Pátku dne 28.2.2011

.....

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji mému dědovi panu Josefu Bohatovi, který mě přivedl k myslivosti a předal mi mnoho odborných i praktických zkušeností, panu Ing. Čestmíru Hledíkovi za odbornou pomoc, mé mamce Ing. Haně Ondové za podporu při zpracování této práce a také děkuji paní Mgr. Marii Lukešové za významnou pomoc při jazykové korektuře.

Obsah

1. Úvod	1
2. Myslivost a životní prostředí	2
2. 1 Myslivost	2
2. 2 Životní prostředí	3
2.2.1 Mezinárodní právní úprava	4
2.2.2 Unijní právní úprava	5
2.2.3 Stav legislativy v České republice	6
3. Historický vývoj právní úpravy myslivosti	9
3. 1 Historie myslivosti	9
3. 2 Pytláctví	11
4. Platná právní úprava	14
4. 1 Honitby	15
4.1.1 Honitby - obecně	15
4.1.2 Tvorba a uznání honitby	16
4.1.3 Využití honitby	19
4.1.4 Přičlenění, změny a zánik honitby	21
4.1.5 Zajištění klidu v honitbě	23
4.1.6 Ochrana mysliveckých zařízení	24
4.2. Chov zvěře a její ochrana	25
4.2.1 Právo myslivosti	25
4.2.2 Zvěř	25
4.2.3 Zásady chovu zvěře	27
4.2.4 Minimální a normovaný stav zvěře	29
4.2.5 Plán mysliveckého hospodaření	31
4.2.6 Chov zvěře v zajetí	33
4.2.7 Ochrana zvěře	34
4.3. Lov zvěře	39

4.3.1 Lov - obecně	39
4.3.2 Lovecký lístek a povolenka k lovu	41
4.3.3 Používání loveckých psů a loveckých dravců	42
4.3.4 Dosled a dohled	44
4.3.5 Zakázané způsoby lovu	45
4.3.6 Povolení lovu ve zvláštních případech	47
4.3.7 Chovatelské přehlídky	50
4.4. Myslivost a zvláště chráněná území	52
4.5. Myslivecká stráž	53
4.5.1 Obecně	53
4.5.2 Oprávnění	54
4.6. Odpovědnost za škody	57
4.6.1 Obecně	57
4.6.2 Odpovědnost státu	57
4.6.3 Odpovědnost uživatele honitby	58
4.6.4 Neuhrazené škody způsobené zvěří	61
4.6.5 Škody způsobené zvláště chráněnými živočichy	63
4.6.6 Uplatnění nároků	64
4.6.7 Náhrada škod způsobených na zvěři	65
4.7. Deliktní odpovědnost	66
4.7.1 Obecně	66
4.7.2 Trestní odpovědnost	67
Trestný čin týrání zvířat	67
Trestné činy proti volně žijícím živočichům a planě rostoucím rostlinám	68
Trestný čin poškození lesa	69
Trestný čin pytláctví	69
4.7.3. Odpovědnost za správní delikty	72
Odpovědnost za přestupky	72
Odpovědnost za jiné správní delikty	73

4.8. Státní správa myslivosti	74
4.8.1 Ministerstvo zemědělství	74
4.8.2 Působnost krajů a obcí	75
4.8.3 Ministerstvo životního prostředí a správy národních parků	76
5. Právní předpisy související s myslivostí	78
6. Myslivost v zahraničí	82
6.1. Obecně	82
6.2. Myslivost ve státech EU	83
6.2.1 Právní úprava myslivosti ve Slovenské republice.....	85
7. Závěr	91
8. Seznam použité literatury	96
Přílohy	99
Resumé	106

1. Úvod

Právní úprava myslivosti, kterou se bude tato práce zabývat, mě velmi zajímá, protože díky rodinnému zázemí jsem se už od dětských let dozvíдалa o nejrůznějších problémech, s nimiž se lidé zabývající se myslivostí setkávali, a dnes dokonce sama navštěvuji přípravný kurz na zkoušku z myslivosti.

V posledních letech se zdá, že je myslivecké činnosti ze strany veřejnosti věnována velká pozornost, ale zájem je často povrchní, hodnocení pak jsou jednostranná, omezená většinou na negativní případy, a o skutečném poslání myslivosti a jejím závažném podílu na celkové ochraně přírody lidé vědí jen velmi málo. Laici totiž většinou ztotožňují myslivost pouze s lovem zvěře a netuší, že převážná část myslivecké činnosti je zaměřena na péči o volně žijící zvěř, na její ochranu, stejně jako na zachování životního prostředí potřebného nejen pro zvěř, ale i pro lidi samotné.

Současná právní úprava výkonu myslivecké činnosti je zakotvena v zákoně č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje výkon práva v této oblasti. Se zákonem souvisejí další právní předpisy, které jej doplňují nebo na něj zákon odkazuje. Jde například o zákon na ochranu přírody a krajiny, který má k zákonu o myslivosti zcela specifický vztah, dále o veterinární zákon, zákon na ochranu zvířat proti týrání a také zákon o střelných zbraních. Českou legislativu přirozeně ovlivňují mezinárodní a unijní právní úpravy. Tyto normy se většinou zabývají ochranou životního prostředí v obecné rovině, nicméně musí být brány v úvahu i při právní úpravě samotné myslivecké činnosti; tato úprava je v kompetenci jednotlivých členských států EU za samozřejmého předpokladu, že budou respektovány mezinárodní úmluvy a unijní předpisy.

V práci bude připomenut historický vývoj myslivosti, ale především půjde o zhodnocení současné právní úpravy pro tuto činnost a o rekapitulaci jejích jednotlivých složek.

Poslední část práce tvoří informativní přehled o myslivosti a jejím právním zabezpečení v jiných zemích.

2. Myslivost a životní prostředí

2.1. Myslivost

Vše, co je známo o vývoji člověk a přírody nás utvrzuje v přesvědčení, že příroda poskytuje pro lidský život nezbytný předpoklad, že v přírodě byly vytvořeny podmínky, které umožnily, aby se člověk jako živočišný druh mohl rozvíjet, a přes veškerý technický pokrok (často vedoucí i k neblahým důsledkům) příroda zůstává pro člověka i nadále základní konstantou.

Prehistorické nálezy dokládají, že lov byl nezbytnou činností už pro primitivního člověka. Aby člověk mohl lovit a mít tak stálý přísun potravy, bylo časem zapotřebí zabezpečit i vhodné místo pro tuto zvěř. Již v těchto prvních krocích ohledně zvěře a jejího prostředí můžeme najít náznak toho, čemu dnes říkáme myslivost.

Výklad myslivosti v moderním slova smyslu není chápán všude na světě stejně. Na jednotlivých kontinentech jsou značné rozdíly v tom, jak je pojmána příroda jako celek a jaký je postoj nejen k lovu, ale ke zvířatům vůbec. Jisté odlišnosti najdeme i v Evropě, týkají se např. některých zemí jižních nebo západních. Vývoj u nás je obdobou běžnou v celém středoevropském prostoru.

Dnes je myslivost chápána jako činnost, která může být spjata s účely národohospodářskými, vědeckými i zájmovými, ale v neposlední řadě je důležité, aby tato činnost byla i dobře organizačně zajištěna. Do národohospodářského okruhu patří starost o zdravou reprodukci zvěře, aby byl udržován optimální početní stav chovu, zároveň aby byly minimalizovány škody způsobené zvěří na zemědělském, lesnickém, rybářském hospodářství. Zájmová činnost je zaměřena tak, aby lidi motivovala k prohlubování odborné vzdělanosti a vedla je k pochopení, že jejich záliba by se měla stát přínosem pro myslivost jako celek. Moderní věda, která postupně přináší další poznatky o životě jednotlivých živočišných druhů na naší planetě, významným způsobem oslovuje nejen odborníky, ale může se stát i důležitou osvětou pro širokou veřejnost. Popularizace výsledků vědeckého zkoumání pak přispívá i ke kultivaci názorů na úlohu člověka ve vztahu k okolnímu světu vůbec.

Specifickou roli ve vztahu člověk a příroda i jmenovitě člověk a zvíře plní právě myslivost, jejíž stručnou definici, kde jsou uvedeny všechny podstatné rysy, obsahuje zákon o myslivosti. Myslivost je tu definována jako „*soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součásti ekosystému a spolkovou činnost směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součásti českého národního kulturního dědictví.*“ Je potěšitelné, že se zákonodárcům v definici podařilo vyzdvihnout roli a jedinečnost našich mysliveckých tradic, které co do rozsahu nemají ve světě konkurenci.

2.2. Životní prostředí

Posláním myslivosti je starost o zvěř v nejširším slova smyslu a to v praxi znamená nutnost pečovat i o prostředí, v němž zvěř žije. Stinnou stránkou moderní technicky vyspělé společnosti ale je, že životní prostředí je neuvážlivě narušováno např. masivními exhalacemi nebo nešetrnou výstavbou, a tak dochází k nepříznivým změnám, které jsou hrozbou pro veškerý život a které se obtížně napravují. Paradoxně leckdy člověk, který sebevědomě *přetváří přírodu*, svým počínáním ohrožuje i vlastní budoucnost. Tento problém daleko přesahuje nejen oblast myslivosti, ale neplatí tu ani regionální ohraničení, protože důsledky nejrůznějších lidských činností se postupně staly problémy globálními. Do této skupiny řadíme např. oteplování planety, znečišťování vod, degradace půd a ztráta biologické rozmanitosti. Právě zachování biodiverzity patří k důležitým úkolům myslivosti.

Pozitivním jevem v posledních letech je to, že místo chránění jednotlivých populací či území se ochrana přírody soustředila na ochranu ekosystémů. Jde tedy o ochranu funkční soustavy živých a neživých složek životního prostředí, které jsou navzájem spojeny výměnou látek, tokem energie a předáváním informací a které se vzájemně ovlivňují a vyvíjejí v určitém prostoru a čase.¹ Péče o přírodu a krajinu je také realizována pomocí různých programů (například program na ochranu jednotlivých druhů volně žijících živočichů) nebo zakládáním chráněných území či přímo rezervací

1 Zákon č. 17/1992 Sb., ustanovení § 3.

UNESCO. V boji za zlepšení životního prostředí jsou využívány jak nástroje právní, tak nástroje ekonomické, politické nebo výchovné.

2.2.1 Mezinárodní právní úprava

Bez mezinárodní spolupráce se již dnes neobejde nejen ochrana živočišných druhů a pro tuto spolupráci bylo nutno vytvořit nepostradatelný legislativní rámec. Právními předpisy se upravují různé oblasti, ať jde o biodiverzitu či o regulaci mezinárodního obchodu s ohroženými druhy nebo o ochranu migrujících druhů, případně úpravu podmínek pro využívání jednotlivých druhů a populací. Mezi významné mezinárodní dokumenty v této oblasti patří *Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin* (CITES), *Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů* (Bonnská úmluva) a *Úmluva o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť* (Bernská úmluva). V poslední úmluvě je seznam nedovolených způsobů lovu, které jsou uvedeny i do naší legislativy. Závazky z této úmluvy jsou upraveny v zákoně o ochraně přírody a krajiny, v zákoně na ochranu zvířat a také v zákoně o myslivosti.

Základním pilířem pro všechny oblasti ochrany přírody je úsilí o zachování biologické rozmanitosti. Je mnoho právních aktů, které se zabývají biologickou rozmanitostí. Nejdůležitější je *Úmluva o biologické rozmanitosti* z června 1992, která byla uzavřena v červnu 1992 po projednávání na konferenci OSN. Podle této úmluvy se biologickou rozmanitostí rozumí variabilita všech žijících organismů. Aby byla zabezpečena biodiverzita, musí být nezbytně postaráno o všechny podmínky její existence. Není možné spoléhat se na schopnost přírody se sama vlastními silami obnovovat, jestliže člověk s přírodními zdroji zachází tak, že tyto zdroje nepřiměřeně vyčerpává nebo je nenávratně poškozuje. Zvěř patří do obnovitelného přírodního bohatství, nicméně pro zachování všech druhů zvěře se musí tohoto bohatství využívat tak, aby již nedocházelo k rozšíření počtu ohrožených druhů, ale naopak k jeho snižování.

Biodiverzitou se zabývá také Světový svaz ochrany přírody IUCN. Ten uvádí, že

v současnosti je 30000 druhů živočichů a rostlin na seznamu ohrožených druhů vyhubením.² Za příčiny úbytku přírodních druhů považuje především rozšiřování zemědělství a rozvoj měst na úkor volných přírodních oblastí, ale i rozšiřování invazních nepůvodních druhů zvěře. Velkým problémem také je nekontrolovaný lov zvěře, jehož míra přesahuje možnosti samoobnovitelnosti chovu.

Cíle veškerých právních úprav jak na úrovni mezinárodní, unijní i národní lze shrnout do těchto bodů:

- 1) vázanost vzájemné existence jednotlivých druhů živočichů a rostlin,
- 2) ochrana a péče o biologickou rozmanitost druhovou, genetickou, krajinnou, ekosystémovou,
- 3) ochrana přírodních stanovišť,
- 4) ochrana druhů a populací volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin,
- 5) ochrana jedinců držených v lidské péči (ochrana proti týrání, proti nemocem, zajištění životní pohody).³

2.2.2. Unijní právní úprava

Ochranu životního prostředí si klade za cíl i unijní právo. Právní předpisy závazné pro členské státy EU se dotýkají jak ochrany životního prostředí přímo, tak i obecné společné zemědělské politiky. I unijní právo muselo respektovat již zmiňované mezinárodní úmluvy.

Pokud jde o ochranu životního prostředí jsou nejdůležitější dvě směrnice unijního práva. Jde o směrnici o ochraně volně žijících ptáků a směrnici o ochraně přírodních stanovišť volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Na základě těchto směrnic se vyhláší ptačí oblasti a jiné celoevropsky významné lokality na národních územích. Z těchto oblastí a lokalit pak vznikají chráněná území Evropského společenství NATURA 2000.

Dalším důležitým právním počinem je *Šestý akční program* z roku 2002, který byl

---

2 Damohorský M., Právo životního prostředí, C.H.BECK 2007, str. 376.

3 Stejskal V., Prosazování právní odpovědnosti v ochraně biodiverzity, Beroun: IFEC, 2006, str. 16.

přijat rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady EU. Věnuje se z největší části biologické rozmanitosti. Akční program byl přijat na období let 2001–2010. Opatření se zaměřují na ochranu před znečišťováním životního prostředí a také na lepší využívání zejména zemědělských ploch.

Nařízení Rady o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin se dotýká regulování obchodu s nimi a řídí se podrobnými pravidly Úmluvy CITES. I další nařízení Rady se zabývají mezinárodním obchodem či lovem, například nařízení o zákazu používání nášlapných pastí a zákazu dovozu kožešin. V oblasti veterinární péče se úpravou obchodu zabývají právní předpisy pro obchod s živočišnými produkty.

2.2.3. Stav legislativy v České republice

Na znepokojivé problémy současného globálně propojeného světa reaguje také česká legislativa, která se snaží ve svých administrativně-právních nástrojích (např. při stanovení různých povinností formou zákazů, příkazů a omezení) reagovat i na to, co se jeví v našich konkrétních podmínkách jako nejzávažnější a nejaktuálnější.⁴ Základem odpovědnosti za udržení přírodní rozmanitosti jsou však ústavní předpisy, a to čl. 7 *Ústavy České republiky*, čl. 11 odst. 3 a čl. 14 odst. 3 a článek 35 *Listiny základních práv a svobod*. Podrobnosti těchto ustanovení jsou pak formulovány v jednotlivých zákonech. Je nutno říci, že nejde jen o zákon o myslivosti, ale i jiné právní předpisy, které s myslivostí souvisejí.

Na našem území podobně jako v řadě jiných států se ochrana přírody jako cílevědomá a koncepční činnost rozbíhala velice pomalu a ještě dnes se setkáváme s tím, že někteří politici i další známé osobnosti hovoří o této činnosti s despektem a zlehčují její význam. Na druhé straně je třeba zdůraznit, že v posledních dvaceti letech se procentuálně zvýšil počet těch, kteří nejenže význam ochrany přírody veřejně deklarují, ale jsou také ochotni pro ni něco dělat. Významným předělem se stal rok 1992, kdy ochrana přírody byla nově koncipována především v zákoně č. 17/1992 Sb., o životním

---

4 Stejskal V., Prosazování právní odpovědnosti v ochraně biodiverzity, Beroun - IFEC, 2006, str. 135.

prostředí, a dále s tím souvisel i zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání. Velkou důležitost pak má jako hlavní pilíř ochrany biodiverzity zákon č. 114/1992 Sb. Tento zákon je zákonem speciálním k zákonu o myslivosti, a odkazů na něj bude v této práci ještě více. V dalších letech došlo k vydání zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a zákona č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu, vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Tento poslední zákon byl nahrazen zákonem č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy, který naplňuje závazky z mezinárodní úmluvy CITES.

Shrnutí

Živočichové jsou součástí živé složky životního prostředí, a proto ochrana zvířete prováděna v rámci myslivosti se zásadně dotýká principu ochrany životního prostředí jako celku. Současná myslivost může čerpat poučení z tradic a zvyklostí majících hluboké kořeny, přesto se dnes její reprezentanti poměrně často ocitají v obtížně řešitelné situaci. Jedna z hlavních příčin spočívá v tom, že přírodu a život vůbec neohrožují jen přírodní živly (povodně, vichřice apod.), ale na řadě katastrofických scénářů se podepsali lidé tím, jak v moderní době bezohledně s životním prostředím nakládají. Tento problém nemá lokální charakter, můžeme říct, že z velké části je to jev globální a jeho negativní dopad se netýká jen jedné životní sféry; týká se rostlin a stromů, zvířete, ptactva a samozřejmě i lidí. Ale jen na lidech je, aby pro zlepšení stavu něco udělali. Krokem k nápravě je důležitá mezinárodní i unijní právní úprava týkající se ochrany živočichů i rostlin. V posledních dvaceti letech dochází postupně k významným posunům v této oblasti a jednotlivé státy k věci přistupují s velkou vážností a nezavírají oči před nepříjemnými skutečnostmi, naopak snaží se věci řešit. Také Česká republika od roku svého osamostatnění začala intenzivněji pracovat na nápravě zjištěných nedostatků, byly přijaty zákony na ochranu životního prostředí jako celku, kterými byly implementovány do právního řádu České republiky závazky z mezinárodních smluv i z předpisů unijního práva.

Přestože praxe někdy pokulhává za právními normami, potěšitelné je, že se

za poslední léta výrazně změnilo veřejné mínění, že stále roste počet lidí, kteří si význam přírody a životního prostředí vůbec uvědomují a chápou důležitost jeho ochrany.

3. Historický vývoj právní úpravy myslivosti

3.1. Historie myslivosti

Lov a s ním spojená myslivost mají hluboké kořeny už v dávné minulosti. Lov souvisel s obstaráváním potravy a myslivost se vyvinula později, když si lidé začali uvědomovat, že nejde jen lovit, ale také je potřeba se starat, aby zvěř měla dobré podmínky k životu, a samotnou zvěř i její přirozené prostředí je třeba také ochraňovat.

Samozřejmě okruh práv i povinností byl např. ve feudální společnosti velmi diferencovaný. Od doby feudální se společnost různě diferencovala. Nejvyšší postavení měl původně jen panovník a z toho pro něho pramenily všechny další výsady, např. výsadní právo lovu, které bylo u nás nařízením Boleslava I. z roku 950 kodifikováno jako právo věcné – dominikální. Právo na lov mohl panovník propůjčit leníkům, ale zpravidla se to týkalo jen lovu drobné zvěře.⁵

Od 14. století byla moc panovníka omezována a týkalo se to i práva lovu, které už kromě panovníka bylo výsadou i šlechty a vrchnosti. To už je zaznamenáno v nařízení krále Václava IV. z roku 1388. Postupně se právo lovu stalo součástí práva reálného, které souviselo s držbou pozemků, avšak při výrazné pravomoci státu. Tuto skutečnost uvádí Český sněm v usnesení z roku 1573. Usnesení obsahuje i nařízení o ochraně zvěře, což znamená počátek *oficiální* myslivosti u nás.⁶

Panovníka vždy obklopovala lovecká družina, jejíž členové v průběhu lovu i při jeho přípravě plnili nejrůznější úkoly. Pro loveckou družinu se odjakživa stavěly lovecké hrádky, jako byl např. Křivoklát, a lovecký personál byl usídlován v tzv. účelových obcích.⁷ Už ve 12. století vznikla poddaným lovecká roboty, což byla povinnost.

Z loveckého personálu se časem stávali myslivci z povolání. Již v 10. století za vlády Boleslava II. existovala hodnost lovčího. Tento titul se ale různě obměňoval,

---

5 Penzum znalostí z myslivosti, DRUCKVO, spol. s r.o., 2009, str.20.

6 Tamtéž str. 20.

7 Tamtéž str. 20.

například na knížecího lovčího nebo na nejvyššího lesního nebo zemského hajného. Nejvyššímu lovčímu byly podřízeny další osoby jako například župní lovčí (po zrušení žup se titul zjednodušil pouze na lovčí), a polesní nebo revírníci.

Celá tato skupina lovčích, hajných, polesných pečovala o lesy a zvěř a činila tak podle instrukcí panovníka, nebo jím stanovených nadřízených osob, ale můžeme předpokládat, že zpočátku se většina těchto lidí snažila podle svých možností a řídila se hlavně svým svědomím. Jak rostl význam zemědělství a tím i cena půdy, tak klesal počet lesů, tedy přirozeného prostředí zvěře. V 16. století pak byly vydány písemné lovecké instrukce. První instrukci vydal císař Maxmilián v roce 1568. Následoval ho Rudolf II. v roce 1599 a jeho instrukce je velice obsáhlá. Podle publikace *Tisíc let myslivosti* „je v ní pamatováno podle tehdejšího dobového názoru na vše, co bylo pro dobrý provoz myslivosti potřebné.“⁸ Instrukce obsahuje i taková, dle mého názoru, pokročilá ustanovení, jako bylo trestání neposlušných osob a udělování pokuty pro škůdce zvěře, stejně tak jako rozdělování vybraných pokut na různé účely. Dále pak kontroly nad mýcením lesů a vysazování nových porostů.

Císař Ferdinand III. roku 1641 vydává ustanovení o lovu v Čechách, kde se uvádí, že „*myslivost je kratochvílí šlechtickou*“.⁹ Poddaným se utužila lovecká roboty a to mělo neblahý vliv na nárůst pytláctví. Poddanskou loveckou robotu uvolnil teprve v roce 1786 císař Josef II. svým *Řádem o myslivosti*, nazývaným také *všeobecný honební patent*.

Od 18. století se jednoznačně preferuje lesní hospodářství před myslivostí. Po zrušení poddanství císař František Josef I. vydává v Olomouci roku 1849 říšský patent o myslivosti č. 154 a od té doby bylo právo myslivosti spojeno s vlastnictvím půdy. Začaly vznikat honitby vlastní a společenstevní (tzn. společné honitby drobných vlastníků). V 19. století byly vydány zemské zákony o myslivosti pro Čechy (1866), pro Moravu (1873) a pro Slezsko (1877).

Po vzniku Československé republiky se stávající zákony dílčím způsobem upravovaly a až v roce 1929 byl vydán malý honební zákon, kde je právně vymezena doba lovu, hájení zvěře a vydávání loveckých lístků. Za německé okupace byla vydána

---

8 Andreska J., *Tisíc let myslivosti*, Tina Vimperk, 1993, str. 408.

9 Penzum znalostí myslivosti, DRUCKVO, spol. s r.o., 2009, str. 21.

dvě vládní nařízení o myslivosti, a to nařízení 127 a 128/1941 Sb. Těmito nařízeními bylo zavedeno povinné členství v České myslivecké jednotě. Od roku 1948 byl v platnosti zákon o myslivosti č. 225/1947 Sb., kde je právo myslivosti stále vázáno na vlastnictví honebních pozemků. To se mění rokem 1962 novým zákonem č. 23/1962 Sb., kde bylo stanoveno, že právo myslivosti přísluší jen organizacím, jako byly státní lesy nebo jednotná zemědělská družstva.

Dobrovolné členství v mysliveckých organizacích a obnovení práva myslivosti v souvislosti s vlastnictvím honebních pozemků se uskutečnilo v roce 1992 novým zákonem už jen pro Českou republiku č. 270/1992 Sb.

Posledním zákonem, který platí do dnešní doby a kterým se bude moje diplomová práce nadále zabírat, je zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

3.2. Pytláctví

Svou historii má i v dnešní době hodně diskutovaný problém, a to pytláctví. Pytláctvím se rozumí ilegální lov. Jestliže je právo lovu omezeno jen na výhradní skupinu lidí, pak všichni, kdo toto ustanovení nerespektují a loví, přestože jim toto právo uděleno není, se stávají ilegálními lovci. Pytláctví se tu vyskytovalo od dávných dob, a jak je zaznamenáno v literatuře, většina venkovských lidí to nevnímala jako nějaký podstatný přečin a držela se lidové filozofie, že *„pro jednoho zajíce či srnce vrchnost nezhubne, zvěř tak jako tak není v lese spočítána a beztoho se pase na našich polích.“*¹⁰

Lze říci, že pytláctví a celý boj mezi pytláky a vrchností a lesním personálem byly odrazem sociálního rozvrstvení, a když se sociální propast ještě prohloubila, pytláctví narostlo, jako tomu bylo na konci 17. anebo v polovině 19. století. Císařem Karlem VI. byly dokonce v 18. století obnoveny císařské patenty, které pytláctví přísně trestaly, nicméně k jeho snížení nedošlo.

Doklad o tom, že pytláctví nebylo ojedinělým jevem je také to, že existovaly i speciální lovecké soudy. Z písemných pramenů se dozvídáme o velice krutých trestech

---

¹⁰ Andreska J., Tisíc let myslivosti, Tina Vimperk, 1993, str. 418.

pro pytláky, mohlo to být až dvacet let vězení, galeje, dokonce i trest smrti. Právně se pytláctví vždy považovalo za krádež. Soudci se do 15. století řídili zvykovým právem a usnesením sněmu. Jednotná právní úprava zde nebyla až do roku 1500, kdy bylo přijato Vladislavské zemské zřízení, které přineslo i dílčí právní úpravu myslivosti. Rozlišoval se zde pachatel svobodný nebo poddaný a v průběhu 16. století se tresty zpříšňovaly jednotlivými zemskými zákoníky. Ze starších zemských zřízení vycházelo i Obnovené zřízení zemské z roku 1627, kde byl upraven delikt pytláctví v době pobělohorské. I nadále bylo pytláctví postihováno přísněji než v dřívějších dobách.

Za vlády císaře Karla VI. došlo k významným právním úpravám. Roku 1726 byl vydán patent, který ustanovil trest vypálit na kůži znamení WR (*Wilddieb* – pytlák) pro potulného pytláka, což bylo spojeno s vypovězením ze země, a pro domácího pytláka vypálit jen písmeno W, které pak bylo spojeno s nucenou prací. Písmena WG (*Galeeren* – galeje) znamenala pro pytláka nejméně tři roky galejí. Pokud byl pytlák přistižen při činu potřetí, bylo mu určeno dvanáct let nucených prací, pytlákovi – tulákovi v tomto případě hrozila dokonce smrt. Řízení před hrdelním soudem bylo vedeno vždy, když byl při zatýkání pytláka poraněn někdo z loveckého personálu. Ještě přísnější posuzování pytláctví je v *Loveckém řádu*, který Karel VI. vydal roku 1732.

I později za vlády Marie Terezie a Josefa II. bylo pokračováno v zpříšňování trestů za pytláctví. Za Marie Terezie se při určení trestu začalo rozlišovat, šlo-li o zvěř velkou nebo drobnou; tresty se pak pohybovaly od čtyř měsíců do čtyř let práce v poutech na stavbách pevností proti Turkům. Při posuzování bylo zohledněno, byl-li čin spáchán s organizovanou tlupou. To se pak trestalo deseti léty nucených prací v poutech nebo vypovězením ze země.

Josef II. roku 1786 vydal *Lovecký řád*, který se dá posuzovat jako velmi problematický. Dovoluje těm, kdo jsou v postavení pánů nebo jsou ochránci majetku svých panů, aby se chovali velmi krutě, bylo např. dovoleno podle ustanovení § 25 pytláka zastřelit a za noční krádež zvěře byl stanoven hrdelní trest. Tato ustanovení se zmírnila až v roce 1800 za Františka II. výnosem apelačního soudu, který noční krádež definoval jako kriminální zločin, nesměla být tedy trestána jako zločin hrdelní. Roku 1842 se ustanovilo, že nesmí být stříleno na toho, kdo by se při pychu a pytláctví dal

na útěk. Tato zmírnění byla bez jakékoliv pochybnosti správná, nedá se však zastírat, že stinnou stránkou byl opětovný nárůst tohoto „řemesla“.

Shrnutí

Již od počátku vzniku našeho suverénního státu se začaly kodifikovat způsoby, jak má člověk ke zvěři přistupovat. V dávné historii byl lov výsadou pouze panovníka a právo k lovu jenom jím mohlo být propůjčeno dalším osobám. Když se v moderní době podmínky lovu demokratizovaly a lov byl zpřístupněn širším vrstvám, ukázala se také stinná stránka tohoto procesu, totiž velký úbytek zvěře. Brzy se přišlo na to, že bez omezujících ustanovení by nebylo možné zachovat podmínky pro další zdravý vývoj zvěře, a tak se posléze přistoupilo k regulaci loveckých příležitosti a postupně se začala prosazovat a vyvíjet idea myslivosti v té podobě, jak ji známe dnes.

Nestalo se to ze dne na den, vždyť už v 16. století došlo k vydání nařízení o povinnosti zvěř chránit. V 19. století v r. 1849 byl vydán císařský patent o vzniku honiteb s předepsanou minimální výměrou a nařízením o omezení dovoleného lovu pouze na tyto honitby. Lze říci, že náš současný platný zákon má základ právě v tomto patentu.

4. Platná právní úprava

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o myslivosti) je právním předpisem upravujícím výkon práva myslivosti v České republice. Zákon nabyl účinnosti dne 1. 7. 2002, s výjimkou ustanovení § 45 odst. 1 písm. l), které nabylo účinnosti dnem vstupu v platnost smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii, a ustanovení § 45 odst. 1 písm. w), které nabylo účinnosti dnem 31. 12. 2010. Jedná se o ustanovení, která upravují lov z určitých konkrétních zbraní v souladu s právními předpisy Evropské unie.

Zákon se skládá z deseti částí a jeho předmětem a účelem je chov zvěře a zachování jejích druhů volně žijících na území České republiky, výjimečné držení zvěře v zajetí, nakládání se živou zvěří, tvorba a využití honiteb, úprava fungování honebních společenstev, ochrana myslivosti, užívání honebních pozemků, zlepšování životních podmínek zvěře, regulace početních stavů zvěře, provádění lovu zvěře, provádění lovu živočichů, kteří nejsou zvěří, způsoby a postupy při řešení náhrad škod způsobených zvěří a při provozování myslivosti, kontrola ulovené zvěře, výkon státní správy myslivosti a podpora i udržování historické a kulturní úrovně a tradic české myslivosti. Je nutno podotknout, že zákon se nevztahuje na jedince těch druhů zvěře, kteří jsou drženi v uznaných farmových chovech a kteří jsou považováni za hospodářská zvířata.

K provedení zákona bylo vydáno několik vyhlášek Ministerstva zemědělství. Jde především o vyhlášku č. 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře, dále o vyhlášku č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a vyhlášku č. 553/2004 Sb., o vypracování plánu mysliveckého hospodaření.

Zákon o myslivosti je dále doplňován dalšími speciálními zákony, které upravují některé oblasti myslivosti podrobněji a budu se o nich průběžně zmiňovat v této diplomové práci.

4.1. Honitby

4.1.1 Honitby – obecně

Smyslem této kapitoly je přiblížit problematiku honiteb, protože podle zákona o myslivosti ustanovení § 17 odst. 1 „*myslivost lze provozovat jen v rámci uznané honitby*“. Honitbou se podle ustanovení § 2 písmene i) rozumí „*soubor souvislých honebních pozemků jednoho nebo více vlastníků vymezený v rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti, v němž lze provádět právo myslivosti podle tohoto zákona*“. Samotný honební pozemek, z kterého se skládají honitby, je pak vymezen negativně, a to v ustanovení § 2 písmene f), kde se uvádí, že to jsou pozemky v písmenu e) téhož paragrafu neuvedené. Jsou to převážně pole, lesy a volná krajina, což vyplývá z pojmu myslivosti v ustanovení § 2 písm. a), kde je myslivost bezprostředně vázána na přírodní prostředí a zde také vykonávána. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu je honebním pozemkem také vodní plocha přehradní nádrže, jelikož je neoddělitelnou součástí prostředí volně žijící zvěře.¹¹ Pozemky jsou ale i nehonební, jejichž výčet je v již zmíněném písmenu e) ustanovení § 2. Obecně to jsou veřejná prostranství (zastavěné plochy, hřiště, zahrádky, silnice, letiště). I na nehonebních pozemcích lze vykonávat právo myslivosti, však jen na základě povolení orgánu státní správy myslivosti. Za nehonební pozemek lze určit i jiné pozemky mimo toto vymezení, a to na žádost vlastníka pozemku nebo z vlastního podnětu orgánu státní správy myslivosti rozhodnutím ve správním řízení. K vyčlenění z honebních pozemků mohou být důvody bezpečnosti, vojenské nebo zájem vlastníka. Za důvodný a oprávněný zájem vlastníka lze brát například využívání pozemku pro pěstování cenných plodin nebo experimentální metody pěstování. Není přípustné vyčlenit honební pozemek jen proto, že vlastník pozemku má negativní vztah k myslivosti. Při posuzování oprávněných i neoprávněných žádostí se vychází z článku 11 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, kde je uvedeno, že „*vlastnictví nesmí být zneužito na újmu práv druhých*“. Účastníkem řízení v této věci

---

11 Viz. Rozsudek NSS ze dne 5.8.2010, č.j. 9 As 14/2010 – 108.

bude vždy i uživatel honitby, ve které se projednáváný pozemek nachází. V této souvislosti bylo vydáno i několik judikátů. Nejvyšší správní soud například uvádí ve svém rozsudku, že „ *prohlášení pozemku za nehonební orgánem státní správy myslivosti na základě žádosti vlastníka dle § 17 odst. 2 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, musí předcházet posouzení existence „zájmu vlastníka“ na takovém prohlášení.* Orgán státní správy myslivosti musí tedy obdržet spolu se žádostí i vyjádření a doložené důvody, na základě kterých uváží a řádně odůvodní, zda legitimní omezení vlastníka pozemku výkonem práva myslivosti je proporcionální ve vztahu k vlastnickému právu.¹² Evropský soud také rozhodl v této souvislosti, že pokud vlastník honebních pozemků nechce, aby se na jeho pozemcích vykonávalo právo myslivosti, musí si pozemky oplotit.

Honitby zvláštního druhu představují bažantnice a obory, které mají specifické postavení a jsou vhodné pro intenzivní chov zvěře, protože jsou uzpůsobeny tak, aby zvěř nemohla z tohoto vymezeného prostoru volně vybíhat. Obora musí mít rozlohu o minimální výměře 50 ha.

4.1.2 Tvorba a uznání honitby

Honitby mohou vznikat jako vlastní nebo společenstevní. Jde o rozdělení podle způsobu držby honebních pozemků, které existuje od doby, kdy se myslivost stala součástí věcného práva a začala se spojovat s vlastnictvím půdy. Honitbou vlastní jsou souvislé pozemky jednoho vlastníka o výměře nejméně 500 ha, kde vlastník vykonává myslivost na vlastní účet. Vlastní honitby byly od roku 1962 do roku 1992 prakticky vymýceny, protože na základě zákona o myslivosti č. 23/1962 Sb. se myslivost přestala vázat na vlastnictví půdy, jak už bylo uvedeno v přehledu historického vývoje.

Společenstevní honitba se skládá ze souvislých honebních pozemků vlastníků nebo spoluvlastníků, jejíž výměra v součtu odpovídá minimálně 500 ha podle zákona. Tito vlastníci zakládají honební společenstvo, kde mohou být právě jen oni členy. Pokud člen vystoupí ze společenstva, nemění se tím honitba, ale mění se postavení vystupující

---

¹² Viz. Rozsudek NSS ze dne 26.6.2009, č.j. 9 As 26/2009 – 85.

osoby tak, že přestává být řádným členem, zůstává jen vlastníkem honebního pozemku. Společenstevní honitba nemůže vzniknout, pokud bylo vydáno rozhodnutí o neprovedení registrace honebního společenstva. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku tak vyjádřil vzájemnou závislost honebního společenstva a společenstevní honitby.¹³

Samostatný vlastník, stejně jako přípravný výbor honebního společenstva, který se skládá minimálně ze dvou vlastníků honebních pozemků, musí předložit orgánu státní správy myslivosti návrh na uznání honitby. Aby honební pozemky byly uznány jako honitba, musí splňovat zákonné podmínky, které jsou stanoveny v ustanovení § 17 zákona o myslivosti. Nejdůležitějším požadavkem je právě celková minimální výměra honitby, která je stanovena na 500 ha. Stanovování minimálních výměr honiteb započalo německou okupací, kdy výměry byly stanoveny od 150 ha výše. Minimální výměra 500 ha byla zavedena v roce 1962. V poslední době se hodně diskutuje spíše o zmenšení této minimální výměry. Poukazuje se hlavně na okolní státy, především Německo nebo Rakousko, kde jsou výměry nesrovnatelně menší. V těchto zemích jsou výměry takto stanoveny v důsledku historických zvyklostí a například v Rakousku minimální výměra 115 ha platí jen pro stávající honitby a v nových honitbách už je požadována výměra větší. Ve spolkových zemích Německo je menší výměra stanovena pouze pro jednu osobu majitele honitby. Ve všech případech se musí brát ohled hlavně na podmínky ekologické diverzity. V již zmíněných zemích jsou tyto podmínky proti našim odlišné, a proto není možné ani správné z mechanického srovnání vyvozovat překotné závěry. Naproti tomu země nám bližší, jako je Polsko nebo Slovensko, mají minimální výměry několikanásobně vyšší, a to až 3500 ha na honitbu. Ucelená honitba by měla být vhodným prostředím pro veškeré druhy zvěře s tím, že zvířata nebudou nucena vyhledávat za proměnlivých klimatických podmínek jiná stanoviště mimo honitbu.¹⁴ Například černá nebo jelení zvěř potřebuje vhodné podmínky pro zvýšené migrační nároky. Tyto argumenty mluví ve prospěch úvahy, že by se u nás zákonná minimální výměra měla zvětšit. Velikost výměry totiž má vliv na zabezpečování vysoké kvality mysliveckého hospodaření tak, aby vyhovělo různým zákonem stanoveným požadavkům

13 Srovnej s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 22.12.2009, č.j. 1 As 63/2009 - 296.

14 Vodňanský M., Minimální velikost honiteb, časopis Myslivost č. 12/2009, str. 12.

a vedlo ke správnému obhospodařování populace zvěře.

Stejně důležitý aspekt pro kvalitu honitby je její správné ohraničení, které by mělo kopírovat přírodní hranici a mělo tvořit zřetelně vedené cesty po okraji honitby. Uspořádání honitby by mělo být trvalé. Zřetelnost v terénu je asi nejdůležitější pro mysliveckou stráž, pro niž právě tyto hranice určují její územní působnost. Hranice by neměly kopírovat hranice katastrálních území, ale ani územní obvody obcí a krajů, a už vůbec by neměly být vedeny pomyslně vzduchem. S hranicemi souvisí i ustanovení § 17, odstavce 6 uváděné spolu s požadavkem na tvar honitby. V tomto odstavci je dáno, že by hranice honitby neměla být tvořena rozhraním zemědělských a lesních pozemků. Jde pouze o doporučení. Nelze tedy vyloučit, že v praxi takovéto honitby existují, ale jejich počet je možné minimalizovat tím, že budou některé pozemky vyměněny nebo přičleněny k jiným celkům tak, aby výsledek odpovídal zákonnému požadavku.

Další zákonný požadavek na honební pozemky, který je obecně definován v zákoně o myslivosti v ustanovení § 2 písmene g), je souvislost. Zde se o honebních pozemcích říká, že to jsou takové pozemky, na nichž se lze dostat z jednoho pozemku na druhý bez překročení cizího pozemku (který k honitbě nepatří). Ze souvislé plochy honitby se vyřazují takové pozemky, které by mohly být nebezpečím nebo překážkou při pohybu zvěře, stejně jako se vyřazují pozemky nehonební. Dle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu souvislost narušuje i hladina přehradní nádrže, která protíná honitbu a představuje tak překážku v pohybu zvěře.¹⁵ V praxi se však musí brát zřetel na uspořádání naší krajiny a převážně na hustotu komunikačních sítí, takže v některých případech nemůžeme výše uvedené požadavky plnit příliš úzkostlivě a musíme se někdy v zájmu věci rozhodnout pro menší zlo. Ideálním řešením by mohlo být vytváření koridorů umožňujících bezpečný pohyb zvěře mezi komunikacemi. Ovšem příliš mnoho koridorů by v konečném výsledku mohlo mít také nepříznivý vliv na přírodu, krajinu, životní prostředí.

Důležitým požadavkem, na němž také závisí, bude-li pozemek uznán jako honitba, je její tvar. Zákon zakazuje uznat honitbu, která by byla „úzkým pruhem v nejširším místě širokém jen 500m“. Požadavek se týká celkové honitby a nevztahuje se

---

15 Viz. Rozhodnutí NSS ze dne 15.11.2007, č.j. 9 As 69/2007 – 86.

tedy na okrajové části honitby neboli výběžky.

Po vypořádání s požadavky na tvar, velikost a souvislost pozemků může navrhovatel ještě připojit žádost o přičlenění pozemků jiných vlastníků k pozemkům vlastním nebo pozemkům honebního společenstva; tím by bylo dosaženo žádoucí ucelenosti honitby.¹⁶ Přičlenit honební pozemky, které nepatří zatím do žádné honitby, může i z vlastní iniciativy orgán myslivosti. Za takto přičleněné pozemky náleží vlastníku náhrada od držitele honitby, pokud se vlastník těchto přičleněných pozemků nestal zároveň členem honebního společenstva. Navrhovatel se také může dohodnout s vlastníky jiných pozemků o výměně honebních pozemků. Veškeré dohody jsou součástí návrhu o uznání honitby. K návrhu se připojují i další studie a projekty, týkající se honebních pozemků a zvěře na nich.

Pokud honitba splňuje veškeré podmínky uvedené v ustanovení § 17, státní orgán myslivosti ve správním řízení¹⁷ vydá rozhodnutí o uznání honitby. Tímto rozhodnutím se vlastníci stávají současně držiteli honitby. Zároveň s rozhodnutím jsou stanovena další pravidla, např. povinnost udržovat minimální stavy vybraných druhů zvěře podle vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 491/2002 Sb.

4.1.3 Využití honitby

Držitel honitby může honitbu využívat sám nebo ji může pronajmout, jak je stanoveno v ustanovení § 32 zákona o myslivosti. Způsob využívání si držitel honitby musí zvolit do 60 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o uznání honitby. Pokud se v této zákonné lhůtě nerozhodne a honitbu nezačne užívat či ji nepronajme, rozhodnutí o uznání honitby orgán státní správy myslivosti zruší a honební pozemky přičlení k jiné honitbě nebo se rozdělí k více honitbám.

Pokud se držitel rozhodne honitbu pronajmout, musí dodržet stanovené podmínky k takovému pronájmu. Pronajmout lze jen celou honitbu, a to české fyzické osobě, která má platný lovecký lístek, nebo české právnické osobě, která má v předmětu podnikání

¹⁶ Řehák L., Zákon o myslivosti s komentářem, Venator 2002, str. 120.

¹⁷ Dle ustanovení § 65 zákona 449/2001 Sb. se na rozhodování podle zákona o myslivosti vztahuje správní řád, není-li stanoveno v tomto zákoně jinak.

vedenou myslivost a alespoň jeden člen ve vedení této právnické osoby je držitelem loveckého lístku. Jako další možnost lze honitbu pronajmout mysliveckému sdružení vytvořenému nejméně třemi osobami za účelem výkonu myslivosti.¹⁸ K pronájmu honitby musí být uzavřena písemná smlouva, a to na dobu 10 let. Jelikož pronájmem se rozumí *nájemci přenechat za úplatu věc, aby ji dočasně (ve sjednané době) užíval nebo z ní bral užítky*¹⁹, je i za nájem honiteb sjednáván nájem. V právním předpisu však není stanovena výše nájemného. Výši nájemného lze stanovit dle hlediska velikosti pronajaté honitby a výnosu z výkonu práva myslivosti v honitbě. To znamená, že je možné zohlednit veškeré náklady jako přikrmování zvěře, výstavbu mysliveckých zařízení, ale i vakcinaci zvěře, stejně tak jako příjmy, které plynou z prodeje zvěře. Sazba se převezme z průměrných sazeb za pronájem nemovitostí, které jsou obvyklé v místě, kde se honitba pronajímá.

Pronájem honitby však může způsobit i jiné komplikace a problémy. Je třeba velmi pečlivě specifikovat, jestli se jedná o dočasné přenechání výkonu práva myslivosti na určitých pozemcích jiné osobě, či zda předmětem nájemní smlouvy je dočasné přenechání pozemku jako věci dle ustanovení § 663 občanského zákoníku. Tímto problémem se zabýval již Ústavní soud na základě ústavní stížnosti v nálezu ze dne 3.6.2009 sp. zn. I. ÚS 104/06, který zrušil dřívější rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 21 CO 512/2005 a ztotožnil se s právním názorem okresního soudu. Krajský soud se totiž neztotožnil s právními závěry okresního soudu, že předmětem smlouvy o nájmu honitby podle ustanovení § 33 zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů, je honitba jako právo, nikoli honební pozemky. Okresní soud opřel svůj právní názor o ustanovení § 33 odst. 6 písm. b) zákona o myslivosti, které upravuje zánik nájemní smlouvy se zánikem honitby. Okresní soud tedy vycházel z toho, že jde o právo výkonu myslivosti, neboť pozemek nemůže zaniknout.²⁰ Krajský soud se oproti tomu opíral o ustanovení § 2 písm. i) zákona o myslivosti. Tímto ustanovením je jednoznačně definována honitba jako soubor souvislých honebních pozemků, takže při pronájmu honitby jsou pronajímány honební pozemky, kde lze provádět právo

18 Podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů.

19 Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v ustanovení § 663.

20 Nález Ústavního soudu ze dne 3.6.2009, sp.zn. I. ÚS 104/06.

myslivosti. Výsledkem bylo rozhodnutí Ústavního soudu ohledně ustanovení § 33 odst. 6 písm. b) zákona o myslivosti, kdy zánikem honitby nelze rozumět zánik vlastního předmětu, na němž je právo myslivosti vykonáváno, ale to, že určité pozemky vymezené správním orgánem ztratí statut honitby. Ústavní soud se tedy přiklonil k okresnímu soudu a nájem honitby se musí považovat za nájem výkonu práva myslivosti.

Pronajmutím honitby vzniká držiteli tzv. ohlašovací povinnost, to znamená nutnost písemně ohlašovat orgánu státní správy myslivosti veškeré skutečnosti týkající se změn pronájmu. Nájemní smlouvu lze ukončit běžnými způsoby, jako je uplynutí doby smlouvy, zánikem honitby (předmětu nájemní smlouvy), dohodou, výpovědí. Jelikož pronajímatelem je držitel honitby, nastává otázka, co se stane se smlouvou, pokud dojde ke změně držitele honitby, a to třeba při změně vlastnických práv k honebním pozemkům. V zákoně je přímo uvedeno, že nový vlastník vstupuje na místo dosavadního vlastníka. Změna vlastníka tedy není důvodem pro ukončení smlouvy. Nájem nezaniká ani v případě změny honitby dle ustanovení § 31 odst. 3 zákona o myslivosti.

4.1.4 Přičlenění, změny a zánik honitby

O přičleňování honebních pozemků jsem se již zmiňovala v souvislosti s návrhem na uznání honitby, kdy přičleňováním je sledováno dosažení větší ucelenosti honitby. V ustanovení § 30 se zákon o myslivosti zmiňuje ještě o dalším přičleňování pozemků orgánem státní správy, kdy může být důvodem neatraktivnost honebního pozemku, a právě proto není již zahrnut do návrhu na uznání vlastní nebo společenstevní honitby. Jiný důvod se dá odvodit z odstavce 2 tohoto paragrafu, kde se hovoří o náležitější náhradě pro vlastníky honebních pozemků, které byly takto přičleněny. Náhrada jim náleží, jen pokud zároveň přičleněním jejich honebního pozemku se oni sami nestali členem honebního společenstva, ke kterému byl pozemek přičleněn. Důvodem přičlenění podle tohoto paragrafu může být tedy i nezájem vlastníka pozemku o problematiku myslivosti a odmítnutí vstoupit do honebního společenstva.

Podmínkou povolení změny honitby je skutečnost, že to vyžaduje řádné

myslivecké hospodaření. Změnou se rozumí vyrovnání hranic honitby nebo výměna pozemků, a to rozhodnutím ve správním řízení, které se zahajuje vždy na návrh držitelů honitby. Tato změna se nesmí dotýkat více jak 10% celkové výměry honitby. Možnost změny honitby zároveň prolamuje zákonem stanovenou minimální výměru honitby, a to 500 ha. Zákon výslovně stanovuje v ustanovení § 31 odst. 3, že „v důsledku změny honitby, může klesnout její výměra i pod tímto zákonem stanovenou minimální výměru“. V souvislosti s možností změny honitby se dá poukázat na jistý nedostatek v zákoně, který se často dovolává „řádného myslivecké hospodaření“, ale tato formulace je vágní, protože nikde není jednoznačně vymezena. Orgán státní správy, který při rozhodování o změně honitby musí posoudit, zda je změna vyžadována opravdu v zájmu řádného mysliveckého hospodaření, má tak ztíženou práci, a rozhodování mohou ovlivnit subjektivní aspekty. Prakticky to podle mého názoru znamená i pro držitele honiteb právní nejistotu, jak bude orgán státní správy věc posuzovat a které důvody uzná za rozhodující a důležité pro řádné myslivecké hospodaření.

Pokud se podíváme na část pátou zákona o myslivosti, kterou zákonodárce nazval *Myslivecké hospodaření a lov*, dalo by se usoudit, že zde bychom mohli najít alespoň přibližné vymezení, co si pod pojmem *řádné myslivecké hospodaření* představovat. V druhé hlavě páté části se přímo hovoří o plánu mysliveckého hospodaření. Lze tedy říci, že jde o každoroční plánovanou činnost, k níž patří v termínu provedené sčítání zvěře a zároveň posuzování celkového stavu ekosystému, porovnávání škod způsobených zvěří v honitbě, zazvěřování, výstavba mysliveckých zařízení a zlepšování životních podmínek zvěře dle ustanovení § 36 zákona o myslivosti.

Zánik honitby se realizuje několika způsoby, které jsou popsány v ustanovení § 31 odstavce 6 zákona o myslivosti. Ke dni právní moci rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti zaniká honitba z důvodu zrušení, sloučení nebo rozdělení honitby. Dalšími důvody jsou zrušení honebního společenstva; pokles minimální zákonné výměry honitby v důsledku změny vlastnických práv k honebním pozemkům nebo v důsledku prohlášení honebních pozemků za nehonební, přičemž výměra klesla o více než 10 % pod zákonnou minimální výměru. Posledním v zákoně uvedeným důvodem je nefunkční ohrazení obory.

4.1.5 Zajištění klidu v honitbě

Ochraně myslivosti slouží ustanovení § 9 odst. 1 zákona o myslivosti, v němž jsou obecně stanovena omezení i zákazy k zajištění klidu v honitbě. Klid v honitbě je zajištěn, pokud se zvěř jakýmkoli způsobem neplaší. Ze zákazu plašení jsou dány dvě výjimky: 1) opatření k zabránění škodám působeným zvěří a 2) dovolené způsoby lovu. Dále je stanoven zákaz rušení zvěře při hnízdění a kladení mlád'at a je zakázáno provádět další činnosti negativně působící na život zvěře. Týká se to hlavně jarního období. Tyto zákazy není možné uplatnit, jestliže rušivé vlivy vznikají v důsledku obhospodařování pozemků nebo při návštěvách honitby jako součásti krajiny. Tato benevolentnost zákona představuje určitý problém, protože z praxe víme, že zemědělská mechanizace je někdy dost hlučná a že rozjařené skupiny výletníků, také borůvkářů nebo houbařů, někdy i v doprovodu psů, nejsou zrovna těmi návštěvníky, kteří by brali ohled na ty, kdo mají v lese domovské právo, totiž na zvěř. Na druhé straně představa, že se současný člověk postupně už do volné přírody vůbec nedostane, je také smutná. Tady je velká příležitost pro osvětovou práci, které by se měla ujmout i media, aby v široké veřejnosti kultivovala vztah k přírodě i k její ochraně, ubylo by vandalů i bezohlednosti, aniž bychom museli mít všechno pod zámkem.

V současné době obecně platí, že vstup do volné přírody je neomezený, pokud nejde o případy, kdy vstupy v jednotlivých případech omezují zvláštní právní předpisy. Zvláštním právním předpisem je v tomto smyslu i zákon o myslivosti, a proto na žádost uživatele honiteb lze vstup do honitby či její části zakázat nebo přiměřeně omezit v době hnízdění, kladení a odchovu mlád'at nebo při provádění lovu. Dále lze omezit jízdy na koních nebo s tažnými psy a omezit i jiné zájmové činnosti v honitbě. Orgán státní správy myslivosti vydává ve správním řízení rozhodnutí o zákazu nebo omezení. Nelze ale omezit či zakázat ani v této době hospodářskou činnost vlastníků, nájemců honebních pozemků. Toto ustanovení je opět problematičtější, jelikož hospodářská činnost je největším rušivým faktorem v dobách hnízdění. Myslivci v takových případech nemají možnost účinně chránit zvěř, když zákonodárce pro tyto činnosti dává výjimky ze zákazů.

4.1.6 Ochrana mysliveckých zařízení

K požadavkům na ochranu myslivosti patří také ochrana mysliveckých zařízení. Tato zařízení jsou důležitá pro samotný výkon práva myslivosti, a proto se zákon vyslovuje také k jejich ochraně. Ve smyslu ustanovení § 9 odst. 2 zákona o myslivosti je zakázáno poškozovat nebo ničit slaniska, napajedla, zařízení pro přikrmování, pozorování a lov zvěře a další myslivecká zařízení (např. oplocení obor). K jejich vybudování a umístění v honitbě je potřeba souhlasu vlastníka pozemků. Zákon pamatuje i na situaci, kdy žádný vlastník honebních pozemků nedá souhlas k umístění napajedla, slaniska nebo jiného zařízení pro přikrmování zvěře. V tom případě pravomoc rozhodnout o umístění těchto zařízení je delegována orgánu státní správy myslivosti. Počet mysliveckých zařízení je vždy uveden v plánu mysliveckého hospodaření.

Shrnutí

Myslivost je vykonávána v rámci jednotlivých honiteb. Vyčlenění souvislých pozemků k jedné honitbě je důležité pro kvalitní hospodaření se zvěří. V rámci honitby vykonávají myslivost držitelé honitby nebo členové mysliveckého sdružení. Pro plnění povinností týkajících se honitby a zvěře v ní je důležitý dostatečný počet myslivců, protože jde nejen o udržování klidu v honitbě, ale i také o zabezpečování a ochranu mysliveckých zařízení, které jsou pro chov zvěře nezbytné. Čím méně bude zájemců o myslivost, tím bude složitější obstarávat honitbu v rozloze 500 ha. Možná proto se dnes objevují názory, že nedostatek lidí by bylo možné vyřešit zmenšením minimální výměry. Tímto zmenšením by však zvěř, která potřebuje pro svůj přirozený vývoj rozlehlejší prostor, velmi utrpěla. Rozhodně by bylo prospěšnější věnovat více pozornosti propagaci myslivosti a vytváření dobrých pracovních podmínek v tomto oboru, aby se o myslivost začali zajímat perspektivní mladí lidé.

4.2. Chov zvěře a její ochrana

4.2.1 Právo myslivosti

Dle zákonné definice v ustanovení § 2 písm. h) zákona o myslivosti se tímto právem rozumí „*souhrn práv a povinností zvěř chránit, cílevědomě chovat, lovit, přivlastňovat si ulovenou nebo nalezenou uhynulou zvěř, její vývojová stádia a shozy paroží, jakož i užívat k tomu v nezbytné míře honebních pozemků*“.

Právo myslivosti lze realizovat jen v uznané honitbě. Jak je patrné ze zákonné definice, činnosti týkající se ochrany zvěře a péče o ni jsou nadřazeny lovu a přivlastňování si ulovené nebo uhynulé zvěře. Ochranou zvěře se podle ustanovení § 8 odst. 1 zákona o myslivosti rozumí ochrana před nepříznivými vlivy prostředí, před nakažlivými nemocemi, před škodlivými zásahy lidí, jakož i ochrana životních podmínek zvěře a zajištění klidu v honitbě. K obsahu tohoto ustanovení se vztahují další související zákony, jako je veterinární zákon nebo zákon o ochraně přírody a krajiny, kde jsou jednotlivé povinnosti přesněji vymezeny.

4.2.2 Zvěř

Zvěří se podle ustanovení § 2 písm. b) zákona o myslivosti rozumí „*obnovitelné přírodní bohatství představované populacemi druhů volně žijících živočichů uvedených v písmenech c) a d)*“ téhož ustanovení.

V jednotlivých částech ustanovení § 2 jsou zvířata rozdělena na dvě základní skupiny. První skupinu tvoří zvířata, která nelze obhospodařovat lovem, jelikož podle mezinárodních smluv, k jejichž plnění se i Česká republika zavázala, je jejich lov zakázán, případně jde o živočichy zvlášť chráněné speciálními právními předpisy. Tyto druhy zvěře jsou v zákoně taxativně vyjmenovány a rozděleny na savce a ptáky. Druhou skupinu tvoří zvěř, kterou lze obhospodařovat lovem a která je opět taxativně v zákoně vyjmenována. V tomto základním rozdělení zvěře se odráží i rozdílný stupeň její ochrany.

Další podmínky, týkající se zvěře, jako je např. doba lovu, jsou obsaženy ve vyhlášce MZe č. 245/2002 Sb. v platném znění.

Pokud jde o zvláště chráněné živočichy, jejich seznam najdeme v příloze číslo 3 vyhlášky č. 395/1992 Sb., kde jsou uvedeny tři kategorie těchto živočichů: kriticky ohrožené druhy, silně ohrožené druhy, ohrožené druhy. Živočichy těchto kategorií lze také lovit, ale jen na základě výjimky udělené orgánem ochrany přírody.

Zásadní skutečností je, že zvěř je součástí přírodního bohatství. Už v preambuli Ústavy České republiky se stát kromě jiného zavazuje střežit a rozvíjet zděděné přírodní bohatství. Na preambuli pak navazuje čl. 7 Ústavy, kde se říká: „*Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství.*“ Tento úkol nelze vnímat jako výlučně určený pro stát a jeho aparát, ale přirozeně by ho měli naplňovat všichni občané, jak je to formulováno v ustanovení článku 35 Listiny základních práv a svobod, kde je v odstavci 3 řečeno, že nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody nad míru stanovenou zákonem. Ochrana zvěře má tedy své zákonné vymezení dané Ústavou a Listinou základních práv a svobod a tím je přiznána této ochraně příslušející důležitost.

Vezmeme-li v úvahu, že zvěř je součástí přírodního bohatství, jeví se tedy jako *res nullius* – tedy jako *ničí*. Přesto víme, že v praxi je to složitější. Zákon umožňuje přivlastňovat si ulovenou nebo uhynulou zvěř, ale nelze vlastnické právo uplatnit nebo jinak odvodit ze samotného vlastnictví honitby.²¹ Nauka občanského práva formulovala právo přivlastňovat si zvěř jako kvazivlastnické právo věcné povahy, které lze nabýt až ulovením zvěře nebo jejím zhasnutím.²² Ze zákona má toto právo jen osoba vykonávající právo myslivosti v uznané honitbě. Proto upytlačená zvěř se nestává vlastnictvím pytláka, ale patří oné oprávněné osobě. Na rozdíl od římského práva, jehož pojetí *res nullius* bylo vykládáno tak, že vlastníkem této věci – v našem případě zvěře se stal ten, kdo se jí první zmocnil. V našem pojetí může zásadu *prvního zmocnění* uplatnit pouze oprávněná osoba a tou v žádném případě není pytlák. Lovec nemá ze zákona automatický nárok na lovecké

---

21 Srovnej s nálezem Ústavního soudu ze dne 13.12.2006, Pl. ÚS 34/03: V tomto nálezu mimo jiné ústavní soud vyřkl, že „zvěř nepřestavuje plod pozemku, ale samostatný předmět vlastnického práva. Stát, suverén na svém území, je právě z tohoto důvodu oprávněn regulovat práva ke zvěři.“

22 Čechura V., Myslivost a právo, Orac, 2000.

právo²³ ani na trofej. Lovecké právo i trofej jsou mu přidělovány jen na základě myslivecké tradice a jsou vázány na souhlas uživatele honitby, jemuž vzniklo vlastnické právo na ulovenou zvěř.

4.2.3 Zásady chovu zvěře

Obecně je chov zvěře v zákoně o myslivosti specifikován ustanovením v § 3 odst. 1. Do chovu zvěře se zahrnuje několik základních myslivecko-ochranářských činností²⁴, kterými jsou odborné zásahy sledující biologické cíle, zachování rovnováhy mezi stavy spárkaté zvěře a prostředím, udržování přírodní kvality genofondu zvěře, cílené zvyšování chovné kvality zvěře a úprava početních stavů zvěře na optimum. Tyto činnosti již většinou nejsou zákonem výslovně popsány, detailnější pozornost je věnována např. kvalitě genofondu, kterou se zabývá ustanovení § 5 odst. 1 písm. b), dále optimálnímu stavu zvěře, jehož se týká ustanovení § 3 odst. 2 a ustanovení následující. Chovnou kvalitou zvěře hodnocenou na chovatelských přehlídkách se podrobněji zabývá ustanovení § 6 zákona o myslivosti.

Důležitá opatření související s kvalitou chovu je povinen dělat nejen držitel či nájemce honitby, ale tato povinnost je zákonem uložena i orgánům státní správy myslivosti, aby učinily i ze své strany potřebná opatření k zachování všech druhů zvěře v přírodě. Jaké orgány státní správy tuto povinnost mají, je konkrétně uvedeno v ustanoveních § 58 až § 60 zákona o myslivosti. Zároveň v ustanovení § 3 odst. 1 se stanovuje, že při těchto opatřeních se poskytuje podpora a ochrana geograficky původním druhům zvěře. Myslím si, že tyto po sobě jdoucí věty nejsou správně formulované. Na jedné straně je tu snaha o zachování všech druhů zvěře, na druhé straně může vzniknout dojem, že se chrání jen geograficky původní druhy. Pokud bychom měli rozlišovat geograficky původní a geograficky nepůvodní živočichy, dostaneme se do situace, kde by sice tradiční zvířecí populace, ale geograficky nepůvodní nebyla chráněna. Šlo by i o takového bažanta obecného nebo ondatru pižmovou. Dále i přesto,

²³ Jedlé vnitřnosti - jazyk, ledviny, srdce, plíce, játra, popřípadě tuk.

²⁴ Řehák L., Zákon o myslivosti s komentářem, Venator, 2002, str. 49.

že geograficky nepůvodnímu druhu zvěře není ustanovena ochrana a podpora, zákon povoluje dovoz a vypouštění těchto nepůvodních druhů do honiteb po souhlasu orgánu státní správy myslivosti a orgánu ochrany přírody s dodržováním veterinárních předpisů. Musíme se tedy zaměřit na to, co tím chtěl zákonodárce vyjádřit a použít rozšiřující výklad tohoto ustanovení. Zákon naštěstí výslovně neuvádí, že se chrání „jen“ geograficky původní živočichové, a proto lze poskytovat ochranu všem živočichům nejen geograficky původním. Toto, dle mého názoru, se v naší myslivosti děje a vždy bylo zahrnuto do nepsaných mysliveckých zásad chovu zvěře.

V souvislosti se zachováním všech druhů zvěře zákon o myslivosti v první řadě stanovuje v ustanovení § 4 omezení obvyklého využívání honitby k zachování druhů zvěře, a to z důvodu obecného zájmu. Možnost omezení má příslušný krajský úřad dle ustanovení § 59 odst. 1 písm. b). Obecný zájem jako důvod omezení je široký pojem, pod kterým si lze představit leccos. Rozhodnutí je tak nutno vydat na základě správního uvážení, kde se někdy může stát, že dojde k subjektivně motivovaným neuváženým omezením. Rozhodnutí vydané na základě správního uvážení je však přezkoumatelné a lze se proti němu odvolat. V druhé řadě zákon již přímo v ustanovení § 5 zakazuje některé činnosti, a to vypouštění zvěře, která je od přírodních druhů něčím odlišná - buď není primárním genovým druhem, nebo by se tato zvěř bez lidské pomoci ve volné přírodě těžko naučila žít. Jde o zvěř, která je držena v chovech na farmách, dále zvířata získaná křížením druhů zvěře a druhů hospodářských zvířat a zvěř žijící v zajetí, která se může výjimečně vypouštět znovu do volné přírody, ale jen na povolení orgánu státní ochrany přírody. Takovou výjimku převážně získává zvěř vypouštěná ze záchranných stanic nebo dravci, kteří byli původně určeni pro sokolnické účely. U těchto tvorů je vysoká pravděpodobnost, že se do volné přírody znovu integrují, protože jejich soužití s člověkem nebylo dlouhodobé. Přivádět do místních lokalit nové druhy zvěře bez souhlasu orgánu státní správy myslivosti po vyjádření orgánu státní ochrany přírody v písmenu d) tohoto paragrafu je taktéž přísně zakázáno. Tento poslední zákaz navazuje na ustanovení § 4 odst. 2, který se zabývá dovozem a vývozem živé zvěře a jejich vývojových stádií. V obou paragrafech si můžeme všimnout, že zde již jako orgán rozhodující o činnostech v myslivosti není uváděn pouze orgán státní správy myslivosti,

ale i orgán státní ochrany přírody. Dále se zde odkazuje i na veterinární předpisy, jelikož zachování chovné kvality zvěře úzce souvisí s dodržováním veterinární péče.

4.2.4 Minimální a normovaný stav zvěře

Držitel honitby je povinen chov zvěře zabezpečovat v rozmezí mezi minimálním a normovaným stavem zvěře. V souvislosti s touto povinností lze zmínit jeden spor, kde stěžovatel namítal upírání práva vlastnit majetek – zvěř, kterou nakoupil z vlastních prostředků. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku č.j. 2 As 95/2008 – 51 není tato povinnost v rozporu s ústavním pořádkem. Pokud stěžovatel nechtěl být omezován povinností dodržovat normovaný stav zvěře, mohl volit farmový chov podle veterinárního zákona a zvěř by patřila zcela jistě jen jemu.²⁵ Tyto přesné stavy jsou určeny v každém rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti o uznání honitby. Jejich stanovování určuje vyhláška Ministerstva zemědělství č. 491/2002 Sb., stejně jako zařazování honiteb do jakostních tříd dle ustanovení § 68 zákona o myslivosti. Ve vyhlášce se stanovuje i požadovaný poměr pohlaví zvěře, věková skladba a koeficient očekávané produkce zvěře. Vyhláška se zabývá nejdříve spárkatou zvěří a dále bažantem obecným a zajícem polním, které počítáme do drobné zvěře. Pro ostatní druhy zvěře se neurčují jakostní třídy honiteb, minimální a normované stavy, věková skladba, koeficient produkce, což je výslovně uvedeno v ustanovení § 10 vyhlášky.

Podle zmíněné vyhlášky za spárkatou zvěř jsou považovány tyto druhy: daněk skvrnitý, jelen evropský, jelenec běloocasý, kamzík horský, muflon, prase divoké, sika Dybowského, sika japonský, srnec obecný. Vyhláška se tedy nezabývá veškerou spárkatou zvěří, ale uvádí jen ty druhy, které jsou v českých honitbách běžné.

Ve vyhlášce jsou nejdříve honitby jak pro spárkatou zvěř, tak pro drobnou zvěř zařazeny do jakostních tříd podle typu krajiny a vhodnosti jednotlivých typů

---

²⁵ Rozsudek NSS č.j. 2 As 95/2008 – 51 : k přiblížení sporu lze uvést, že stěžovatel překročil právě stanovený normovaný stav dančí zvěře v oboře a to o 25 kusů. Nesouhlasil ani s tvrzením soudu, že zvěř, kterou koupil, je obnovitelným přírodním bohatstvím státu. Za obnovitelné přírodní bohatství státu tuto zvěř považoval jen v teoretické rovině. Musel nadbytek zvěře vybit i přesto, že úživnost obory byla mnohonásobně vyšší.

pro konkrétní druhy zvěře. Typy krajiny se rozdělují na listnaté lesy, jehličnaté lesy, smíšené lesy a v těchto typech se dále přihlíží k tomu, jaká je reprezentace bylinných nebo dřevitých porostů. Myslivost se samozřejmě nevykonává jen v lesích, do honiteb patří i polní části. Krajina se proto posuzuje i podle intenzity zemědělství provozovaného v honitbě. Jakostní třídy jsou pak stanoveny římskými číslicemi od I. do IV. Do jakostních tříd se nezařazují obory, i když jsou zákonem o myslivosti určeny také jako honitby.

Minimální stav zvěře je stav, při kterém není druh ohrožen na existenci a jeho populační hustota zabezpečuje dostatečnou biologickou reprodukci druhu. V ustanovení § 5 a § 9 vyhlášky se stanovuje minimální stav zvěře takto: 1) na příklad na každých 1000 ha lesního celku 5 jedinců prasete divokého, 25 jedinců srnce obecného; 2) na každých 100 ha plochy honitby 5 jedinců bažanta obecného a zajíce polního, ale pokud jde o bažantnice, je na 100 ha stanoveno 28 bažantů obecných. U srnčí zvěře se stanovuje minimální stav nejen pro lesní část, ale také pro polní části honitby. Minimální stav, který je takto určen vyhláškou, nemůže klesnout u žádné zvěře pod počet pěti jedinců. Pokud by se tak stalo a počet daného druhu by klesl pod stanovené minimum, je nutné jeho chov zrušit.

Normovaným stavem se rozumí: „*maximální povolený stav, kdy zvěř neškodí ekosystému.*“²⁶ Podle zákona přípustný jarní stav musí odpovídat kvalitě životního prostředí zvěře a úživnosti honitby. Úživností honitby se rozumí dostatečné množství potravy pro zvěř, která tedy nepůsobí škody na zemědělské nebo lesní produkci. Aby honitba byla úživná, zakládají se například políčka pro zvěř nebo se vysazují remízky (zalesněná část pole jako jsou rokle, méně úrodné plochy, která pro zvěř slouží také jako úkryt), dřeviny, keře, kterými se pak zvěř živí. Normovaný stav zvěře je určen přílohami vyhlášky, a to pro spárkatou zvěř v příloze č. 2 dle jakostních tříd honiteb, pro bažanta obecného a zajíce polního v příloze č. 5 a 6 také dle jakostních tříd a podle bioindikační sítě honitby. Normovaný stav se určuje i pro takzvané oblasti chovu zvěře, které určuje orgán státní správy myslivosti. Tyto oblasti jsou tvořeny souvislými pozemky souboru honiteb s podobně vhodnými přírodními podmínkami. Tyto oblasti jsou určeny převážně

---

26 Viz. <http://cs.wikipedia.org>.

pro zvěř, mající vysoké migrační nároky nebo pro vzácné či ohrožené druhy zvěře. V těchto oblastech jde o koordinaci činnosti a spolupráci mezi honitbami.

Požadovaný poměr pohlaví je stanoven opět zvlášť u spárkaté zvěře 1:1 kromě kamzíka horského, kde je navýšen poměr ve prospěch samic 1:2, a zvlášť u bažanta obecného 1:4 ve prospěch samic a u zajíce polního je poměr 1:1.

Koeficient očekávané produkce je závislý na různých vlivech, jako je např. hustota a hlučnost provozu na komunikacích, ale také neklid v honitbě převážně v období houbaření, ohrožování zemědělskou technikou v době sklizně, kdy dochází ke ztrátám na mladé zvěři, pro niž jsou pole úkrytem.

Oproti předcházejícím pravidlům, která jsou stanovována jak pro spárkatou zvěř, tak pro bažanta obecného i zajíce polního, věková skladba je stanovena jen pro spárkatou zvěř, a to v ustanovení § 4 odst. 5 vyhlášky. Věková skladba je závislá na koeficientu očekávané produkce spárkaté zvěře v honitbě a stanovuje se procentem zastoupení věkových tříd.

4.2.5 Plán mysliveckého hospodaření

Myslivecké hospodaření je v zákonné úpravě zařazeno až v části páté, po ustanoveních zabývajících se chovem zvěře, mysliveckou stráží a honitbami. Přesto je zapotřebí si přiblížit plán mysliveckého hospodaření již zde, protože se ho mimo jiné dotýkají údaje o normovaných a minimálních stavech zvěře, ale i další už zmíněné údaje, vztahující se k chovu, které musí být v plánu mysliveckého hospodaření zohledněny.

Uživatel honitby je povinen každoročně tento plán vypracovat ve smyslu ustanovení § 36 odst. 2 zákona o myslivosti, a to na základě objektivně zjištěných podkladů. Vydáním vyhlášky stanovující bližší podmínky vypracování plánu mysliveckého hospodaření bylo zmocněno ministerstvo zemědělství. Tato vyhláška byla vydána pod číslem 553/2004 Sb., a účinnosti nabyla dne 1. 1. 2005. Součástí vyhlášky jsou i tiskopisy pro plány, a to pro různé okruhy uvažované činnosti (pro chov zvěře, péči o zvěř, sčítání zvěře).

Základem dalšího plánování je fyzické sčítání zvěře. Ke sčítání dochází v termínu, který určuje orgán státní správy myslivosti, tím je dle ustanovení § 59 odst. 2 zákona o myslivosti kraj. Krajský úřad určí každoročně ke dni 31. 3. dva termíny. Na základě vypočteného průměru ze sčítání normovaných a minimálních stavů se vytvářejí plány pro chov a lov zvěře, pro péči o zvěř, ale jeho součástí je i plánovaný počet loveckých psů. Tyto plány jsou vytvářeny nejen pro spárkatou a drobnou zvěř, ale také pro králíka divokého, holuba hřivnáče, husu polní, kachnu divokou a další zvěř.

Plán mysliveckého hospodaření vedle již zmíněných podkladů musí vzít v úvahu posouzení celkového stavu ekosystému, výsledky porovnání kontrolních a srovnávacích ploch, výši škod způsobených zvěří v uplynulém období a nakonec i záměry, které byly uvedeny v návrhu na uznání honitby. Pokud jde o některé pojmy zde uvedené, jako jsou kontrolní a srovnávací plochy či uváděné záměry, které by měly být uvedeny v návrhu na uznání honitby, mohou činit v některých případech nemalé problémy. V případě pojmu "kontrolních a srovnávacích ploch" zákonodárce nevybral obecně známé pojmy a v zákoně nejsou vysvětleny. Málokdo si bez pomoci odborné literatury vysvětlí tyto pojmy. U pojmu "záměry" nevybral název, který již používá v zákoně v ustanovení o návrzích honiteb. Podíváme-li se do ustanovení § 18 zákona o myslivosti, který upravuje návrhy honiteb, ani odstavec 5 ani odst. 6 neuvádí žádné "záměry", které by měl návrh obsahovat. Hovoří se zde o různých studiích, o projektu chovu a návrhu plánovaných druhů zvěře a jejich minimálních a normovaných stavech. Bylo by možná vhodné, aby zákonodárce sjednotil slovní výrazy a používal stejná slovní spojení v ustanoveních, které spolu souvisí, a tím nedocházelo k nejasnostem. Je však třeba říci, že zákonodárce nezpůsobil úplný pojmový nesoulad, jelikož podle synonymického slovníku záměr je např. možné pojmenovat jako úmysl, intence, plán, cíl apod.

Pokud se veškeré tyto informace zohlední a posoudí, pak se v plánu tedy objeví i plán zazvěřování nebo výstavba mysliveckých zařízení a plán pro zlepšování životních podmínek zvěře.

Celkový plán mysliveckého hospodaření představuje tedy škálu rozmanitých dílčích činností.

4.2.6 Chov zvěře v zajetí

Chov zvěře v zajetí je možný jen se souhlasem orgánu státní správy myslivosti a týká se ho ustanovení § 7 zákona o myslivosti. Souhlasu k chovu není zapotřebí, jestliže se zvěř chová v zoologických zahradách, zřízených obcí nebo krajem nebo jde-li o držení a chov loveckých dravců. K této žádosti se vyjadřují orgány veterinární správy²⁷ a orgán na ochranu zvířat proti týrání.²⁸ Dále toto ustanovení specifikuje, co se za chov v zajetí nepovažuje; je to krotký chov, polodivoký chov pro účely zazvěřování; patří sem i péče uživatele honitby o zraněnou zvěř, dále záchranné chovy a odborné stanice péče o zraněné živočichy. Zákon zde používá pojmy krotký a polodivoký chov, které opět blíže nepopisuje a činí tak zákon méně srozumitelným. Krotkým chovem se rozumí voliérový chov, převážně bažanta a kachny, kdy se kuřata líhnou v umělých líhních. Polodivokým chovem se rozumí chov bažanta z vajec sbíraných ve volné přírodě. Vypouštění takto odchovaných jedinců je podmíněno projednáním s orgánem státní správy myslivosti a musí být provedeno s vědomím držitele a uživatele honitby.

V odstavci 2 stejného ustanovení se z obecného chovu v zajetí vymezuje držení lišky obecné pro účely výcviku loveckých plemen psů. I k tomuto držení je potřeba získat souhlas orgánu státní správy myslivosti a orgánu na ochranu zvířat proti týrání. Držení lišky obecné pro výcvik psů převážně se zaměřením na norování bylo na přelomu roku 2007 a 2008 velice diskutovaným problémem. Část odborné i laické veřejnosti vnímala držení lišky a její využívání pro kontaktní norování jako týrání zvěře, proto byla navrženou novelou zákona na ochranu zvířat, která takové využití lišky povolovala, pobouřena. I dnes je mezi myslivci a odborníky na ochranu zvířat toto téma stále živé a zůstává diskutabilní i přesto, že novela zákona byla prezidentem republiky vetována. Co si pod pojmem kontaktní norování můžeme představit? Jde o přímý kontakt cvičeného psa s liškou ve cvičné noře. Roku 1992 bylo kontaktní norování zrušeno. V nynější době pes je stále ve cvičné noře oddělen mřížkou. Norování patří k dávné historii české myslivosti a je nenahraditelné při lovu lišky nebo jezevce. Nicméně spor, jestli kontaktní

²⁷ Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči.

²⁸ Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

norování připustit nebo nechat při výcviku jen bezkontaktní norování, není dosud vyřešen. Nejprve bych ráda přiblížila argumenty pro kontaktní norování, které zastává převážně myslivecky vzdělaná veřejnost. Musíme si uvědomit, že při lovu ve volné přírodě se pes ocitá v prostředí, které na rozdíl od lišky nezná, navíc pes norník je proti lišce nesrovnatelně menší a lehčí. Liška je tedy v nesporné výhodě, a pokud pes není dobře připraven a vytrénován, může to zaplatit i životem. Kontaktní norování nemá tedy psa připravit na fyzické napadení lišky, ale na to, aby ji z nory „vyštěkal“ a tím lovcí pomohl ji ulovit. V žádném případě nejde o to, aby pes lišku v noře usmrtil, pak by nezbylo než ji velmi pracně a dlouze z nory vykopat. Proti těmto argumentům z myslivecké praxe mluví argumenty, opírající se o přesné paragrafy ze zákona proti týrání zvířat, a to ustanovení § 4 odst. 1 písm. f), kde se praví: *„Za týrání se považuje: cvičit nebo zkoušet zvíře na jiném živém zvířeti, používat jiných živých zvířat jako lákadel, štvát zvířata proti sobě, aniž by to vyžadoval lov anebo příprava zvířete k vypuštění do volné přírody“*. Zde musí dojít ke správnému výkladu ustanovení a poté posouzení, zda u kontaktního norování to vyžaduje příprava zvířete k vypuštění do volné přírody anebo nikoli.

4.2.7. Ochrana zvířete

V ustanovení § 8 odst. 2 zákona o myslivosti je nejprve dána všeobecná povinnost každého, kdo svou činnost provozuje v přírodě, počínat si tak, aby nedocházelo ke zbytečnému ohrožování nebo zraňování zvířete a k poškozování jejich životních podmínek. Tato všeobecná povinnost je pak dále konkretizována v ustanoveních § 9 až § 11 zákona o myslivosti.

Zvěř je konkrétně chráněna před nepříznivými vlivy prostředí, před nakažlivými nemocemi, před škodlivými zásahy lidí a před volně pobíhajícími domácími zvířaty.

Každá nepříznivá změna prostředí, kterou mohou vyvolat přírodní faktory, ale i eventuální nevhodné zásahy člověka, působí na kvalitu života volně žijících živočichů a mění jejich skladbu. Nepříznivými vlivy se dle ustanovení § 11 odst. 3 rozumí zejména

záplavy, povodně, lesní požáry a extrémně vysoké sněhové pokrývky, ale i dlouhé a mrazivé zimy nebo horká a příliš suchá léta. Dobré životní prostředí, jehož udržování a zlepšování je součástí myslivosti, musí poskytovat zvěři dobré podmínky, ať jde o možnost poskytnutí úkrytu, udržování klidu i poskytování příležitostí pro získání potravy. Ne vždy se daří zvěři žít v takových podmínkách, právě vinou výše jmenovaných nepříznivých faktorů. Tady pak je nezastupitelná úloha člověka, aby zvěři pomohl, není-li v jeho silách nepříznivým vlivům zabránit, je potřeba hledat cestu, jak alespoň zmírnit jejich následky a hledat způsob, jak dobré životní podmínky vytvořit uměle.

Uživatelé honitby jsou pak povinni provádět dostupná a přiměřená opatření k záchraně zvěře. Pokud dochází v přírodě ke katastrofám, zákon to nazývá stavem nouze. V době nouze je uživatel honitby povinen zvěř řádně přikrmovat a k těmto účelům provozovat krmelce, zásypy, slaniska a napajedla. Počty těchto zařízení se uvádějí v plánu mysliveckého hospodaření a v ročním statistickém výkazu o honitbě. V tuhých zimách se k běžnému přikrmování zajišťují také přikrmovací místa dočasná, kterými se rozumí otýpky sena pro zajíce nebo prohazování křovin, kde hnízdí bažanti, krmivem.²⁹ Do této povinnosti může zasáhnout orgán státní správy myslivosti, který má zákonné povolení rozhodnout ve správním řízení o krmení zvěře na náklady uživatele honitby, pokud on sám ani po výzvě orgánu státní správy nápravu nesjednal a nechal zvěř trpět hladu.

Zdraví zvířat je důležitým a nezbytným předpokladem pro zachování dobrého chovu. Proto je nutné bedlivě dbát také na správnou a adekvátní výživu chovu a na dodržování všech veterinárních podmínek v péči o zdraví zvířat.³⁰ Stejně důležitá je trvalá péče o prostředí, v němž zvěř žije, která je většinou účinnou zbraní proti přemnožení parazitů apod. Celý tento komplex, z něhož se péče o zvěř skládá, představuje také důležitou složku prevence, aby se u zvěře předešlo nakažlivým chorobám. V případě očekávaného ohrožení (např. záplavami nebo i chemickými

---

29 Penzum znalostí myslivosti, DRUCKVO, spol. s r.o., 2009, str. 232.

30 Jančářová I., Zamyšlení nad pojmem "svod zvířat" a efektivnosti právní úpravy a výkonu státní správy, v *Pocita Doc. JUDr. Jaroslavovi Drobňákovi, CSc. k jeho 70. Narozeninám*, Praha: Právnická fakulta UK v Praze, 2007, str. 57.

látkami) je třeba udělat v honitbách co nejúčinnější předběžná opatření.

Nemoci zvěře lze dělit na: a) nenakažlivé, b) nakažlivé a zároveň na choroby,³¹ které způsobují na zvěři ztráty přímé nebo nepřímé. Nepřímé ztráty se projevují opožděným růstem, snížením hmotnosti, zhoršenou plodností. Je tedy zapotřebí průběžně sledovat zdravotní stav zvěře a dbát, aby postižené kusy byly včas odstřeleny. U některých nemocí je totiž odstřel nemocného zvířete jediným způsobem, jak zabránit šíření choroby. To nás přivádí k nutnosti, aby myslivci měli důkladné odborné vzdělání, protože jen tak mohou o zvěř pečovat v plném rozsahu a jsou schopni včas rozpoznat např. příznaky různých chorob, a tak předcházet velkým zbytečným ztrátám.

Významnou roli v prevenci hraje veterinární vyšetření zvěře při zazvěřování a případná vakcinace zvěře. V minulosti byla za nezbytnou považována hlavně vakcinace lišek proti vzteklině, neboť tato infekce je velice nebezpečná i pro člověka. Největší výskyt vztekliny byl zaznamenán v roce 1984, celkem 2232 případů, z toho 2052 právě u lišek.³² Od roku 2009 ke kladení vakcinací již nedochází, protože vzteklinu se podařilo v posledních letech vymýtit. Bohužel na rozdíl od úspěšného boje proti vzteklině, dnes trápí myslivce problémy s prašivinou, proti níž se nedá bojovat vakcinací, takže jediným řešením je odstřel. Onemocnění u spárkaté zvěře jsou léčena antiparazitními přípravky (Cermix nebo Rafendazol), které jsou přidávány do krmiv. Od roku 2005 lze na tyto antiparazitní premixy získat finanční dotaci Ministerstva zemědělství. Příspěvky se pak poskytují na základě laboratorního vyšetření a nálezu parazitóz.³³

V boji s parazity a škůdci mohou významně přispět i individuální zkušenosti jednotlivých myslivců, případně zkušenosti ověřené už v předchozích generacích. Z praxe třeba znám způsob, jak se hubí střeček podkožní, který často trápí srnčí zvěř. Bylo zvykem kůži čerstvě uloveného srnce vyvěsit na bidlo, aby její pach nalákal střečka; ten tam naklade vajíčka, jenže larvy, kterých mohou být až dvě stovky, po vylíhnutí zahynou, protože v kůži už nenajdou potravu, totiž maso. Tohle znám od svého dědy, je to dobrá zkušenost a výsledek se obejde bez chemikálií.

Předcházení vzniku a šíření onemocnění mezi zvířaty, péče o jejich zdraví,

31 Blíže v Penzum znalostí z myslivosti, DRUCKVO, spol. s r.o., 2009, str. 331.

32 Viz. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Vzteklina>.

33 Viz. Koudela, B., časopis Myslivost č. 10/2010, str. 22.

veterinární vyšetření živočišných produktů, ochrana území České republiky před zavlečením nákazy různými nemocemi a v neposlední řadě také dozor nad dodržováním povinností k zajištění těchto úkolů se blíže zabývá zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči ve smyslu ustanovení § 2 písm. a) až f).

Ke škodlivým zásahům lidí lze zařadit pytláctví, ale současně i zemědělství. Pytláctví je trestným činem, kdy jeho skutková podstata je stanovena v ustanovení § 304 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Samotným pytláctvím se budu zabývat v kapitole věnované deliktní odpovědnosti.

Zemědělství díky modernizaci a chemizaci, ale i mechanizaci čím dál tím více ovlivňuje zvěř a snižuje úživnost prostředí. Aby nedocházelo ke zraňování či úhynu zvěře při obhospodařování pozemků, je dána obecná povinnost v ustanovení § 10 odst. 2 zákona o myslivosti a to, že vlastníci či nájemci pozemků jsou povinni při obhospodařování pozemků dbát na to, aby nebyla zvěř zraňována nebo usmrcována. Obecná povinnost je konkretizována v ustanovení § 10 odst. 3. K těmto konkrétním zákonným povinnostem k ochraně zvěře patří instalace zradidel a kosení píce od středu polí k jejich krajům, pokud to je možné. Tyto povinnosti jsou v ustanovení § 10 odst. 3 písm. b). K dalším povinnostem, kterými má být zabráněno škodám na zvěři při obhospodařování honebních pozemků, patří oznamování uživateli honitby dobu a místo provádění zemědělských prací v noční době, běžné kosení píce a použití chemických přípravků ve smyslu ustanovení § 10 odst. 3 písm. a). Právě noční sklizeň má za následek větší úhyny zvěře, která zde nocuje. V praxi bohužel tato povinnost není zcela naplňována, a tak nemůže ze strany myslivců docházet k potřebným opatřením k záchraně zvěře ve smyslu ustanovení § 11 odst. 2 zákona o myslivosti. K takovýmto preventivním opatřením ze strany myslivců patří i plašení zvěře pomocí psů, účinné hlavně pro koroptve a bažanty. Je nutné, aby sami uživatelé honiteb sledovali zemědělské plochy v dobře známých dobách sklizně a nespolehali se jen na oznamování sklizně ze strany vlastníků těchto pozemků.

S ochranou před úhynem zvěře, která nachází právě na velkých polních lánech úkryt, souvisí i ustanovení § 11 odst. 1 zákona o myslivosti, které zakládá povinnost již uživatelům honiteb. Uživatelé polních honiteb jsou povinni pečovat o zakládání remízku

a jiných vhodných úkrytů pro zvěř. Pokud jde o uživatele lesních honiteb, pečují o zakládání políček pro zvěř. To vše musí být zároveň povoleno vlastníkem či uživatelem honebních pozemků. Tuto činnost lze zařadit i pod *ochranu životních podmínek zvěře*.

Úlohu *ochrany zvěře před volně pobíhajícími domácími zvířaty* plní především myslivecká stráž, ale také myslivecký hospodář, mající oprávnění usmrcovat toulavé psy a kočky, kteří jsou nejčastějšími tuláky v honitbách. Vlastníkům domácích zvířat, a to včetně zvířat ze zájmových chovů a zvířat z farmových chovů, je zakázáno nechat zvířata volně pobíhat v honitbě bez dozoru majitele či vedoucího. Porušením ustanovení § 10 odst. 1 zákona o myslivosti se vlastníci dopouštějí přestupku ve smyslu ustanovení § 63 odst. 1 písm. b) zákona a může jim být uložena pokuta až do výše 30 000 Kč, pokud se jedná o fyzickou osobu, a v případě právnické osoby až do výše 40 000 Kč dle ustanovení § 64 odst. 1 zákona o myslivosti. Kromě pokut vlastníku hrozí usmrcení tohoto domácího zvířete. U zvířat jako je pes či kočka, ale i u zdivočelých hospodářských zvířat a zvířat z farmových chovů jsou dány zákonné podmínky, kdy mohou být usmrcena. Zvířata musí být vzdálena více než 200 m od nejbližší nemovitosti sloužící k bydlení nebo od nehonebního pozemku, na němž je farmový chov provozován. U psa je další podmínkou to, že musí být bez vlivu svého vedoucího a musí pronásledovat zvěř. Tato opatření vyvolávají někdy u veřejnosti emocionální reakce, majitelé psů je považují za nespravedlivá a krutá vůči svým zvířatům, myslivci je vnímají jako nezbytná, ale ani ostatní veřejnost nezastává jednotný názor. Samozřejmě myslivec musí odlišit psa, který se jen zaběhl a bloudí lesem, od psa štvoucího zvěř; toto odlišení mu ukládá zákonná podmínka k možné represí. Naproti tomu chovatelé psů by měli brát ohled na zvěř a v lese mít psa na vodítku.

Shrnutí

Zvěř je předmětem myslivosti a také přírodním bohatstvím, k jehož ochraně se stát zavazuje už v Ústavě České republiky. Státní garance zachování všech druhů zvěře je důležitá kromě jiného i proto, že zvěř nikomu nepatří a nelze určit konkrétní vlastnický

subjekt, který by k volně žijící zvěři měl převzít plný rozsah povinností. Pro každého občana sice vyplývá ústavou stanovena povinnost zvěř neohrožovat, jenže pokud bychom si to vyložili tak, že se stačí spokojit pouze s pasivním *neohrožováním* a ničeho dalšího si nevšímalí, pak je to málo. Zvěř ve volné přírodě potřebuje totiž intenzivní péči a ochranu, aby byl zabezpečen kvalitní zdravý vývoj jednotlivých druhů. Stát v této péči zastupují jak orgány státní správy, tak významným podílem i držitelé či nájemci honiteb.

Kromě jiného je důležité, aby početní stav zvěře odpovídal přírodním podmínkám konkrétní lokality; přiměřený počet zvířecích jedinců představuje významnou součást ochrany přírodního systému, která zaručuje, že si zvěř sama nezničí přirozené životní prostředí potřebné k jejímu zdravému vývoji.

Podle mého názoru by se ale mělo při regulaci počtu kusů zvěře zjednodušit a zpřesnit s ohledem na praktické zkušenosti myslivců samotné myslivecké plánování. V praxi se totiž často přeceňuje bezhlavé plnění termínu a papírové vykazování, v němž pak jsou některé údaje od reality hodně vzdálené. Příkladem může být základní sčítání zvěře, pro které jsou určeny nevhodné termíny, když v barvitém terénu se zvěř prakticky reálně spočítat nedá. Myslivci z praxe vědí, že daleko snazší sčítání s mnohem přesnějšími výsledky by se dalo dělat v době, kdy je krajina pod sněhovou příkryvkou, kde jsou stopy zvěře i zvěř samotná dobře rozpoznatelné.

4.3. Lov zvěře

4.3.1. Lov - obecně

Lov a všechno, co s ním souvisí, se řídí přesně vymezenými pravidly, která jsou upravena zákonem. Zákon o myslivosti se zabývá lovem a kontrolou i zužitkováním ulovené zvěře v části páté, hlavě III, IV, V a VII.

Doba lovu je upravena vyhláškou ministerstva zemědělství č. 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách lovu, na kterou odkazuje zákon o myslivosti v ustanovení § 42 odst. 2. Lovit zvěř nemůže kdokoliv, ani kdykoliv,

ani jakkoliv. Lovit je povoleno jen osobě k tomu oprávněné, v době pro lov schválené, a to zákonnými způsoby lovu, navíc lov je omezen jen na zvěř, kterou podle zákona lze lovit.

V ustanovení § 42 odst. 1 zákon o myslivosti stanovuje, že lovit lze jen zvěř, která není hájena podle ustanovení § 2 písm. c). V tomto ustanovení se vyjmenovává zvěř, kterou lovem obhospodařovat nelze. Dochází zde tak k nesouladu mezi pojmy *zvěř hájená* a *zvěř neobhospodařovatelná lovem*.³⁴ Pokud se zvěř obhospodařuje lovem dle ustanovení § 2 písm. d), musí lov proběhnout ve vyhláškou stanovené době. Doba lovu je upravena pro 31 druhů zvěře. Některá ustanovení v této vyhlášce vedou k hlubšímu zamyšlení a mohou podle mého názoru vyvolat i pochybnosti. Již v písmenu b) ustanovení § 1 vyhlášky je lov koloucha jelena evropského povolen každoročně od 1. srpna, kdy je kolouch starý asi dva měsíce, a nepodaří se mu ani dospět. Lišku obecnou, která je považována za škodnou, je možné lovit po celý rok, tedy není chráněna ani v době, kdy má mláďata. Jestliže k povolenému celoročnímu odstřelu lišky připočteme i problém s jejím chovem v zajetí kvůli výcviku psů, pak se zdá, že tento zvířecí druh nemá na různých ustláno. Na základě mých zkušeností si myslím, že celoroční lov s ohledem na tyto dva problémy u lišky obecné lze považovat za větší týrání zvířat než chov lišky v zajetí. V jarním období uhyne velké množství mláďat, protože se jim matka nevrátí. Rozpaky vzbuzuje i ustanovení o ondatře pižmové, protože se v něm nereaguje na skutečnost, že masové onemocnění ondatry tasemnicí kočičí vedlo k velkému úhynu, a tak by měla být jako druh chráněna. Nakonec bych chtěla zmínit, že u prasete divokého je lov lončáků (to jsou jedinci, kteří k 1. dubnu roku následujícího po jejich narození dosáhli pěti až šestnácti měsíců) povolen po celý rok, takže v praxi dochází k tomu, že lončák už má ve chvíli, kdy je uloven, mladé, eventuálně je v sobě nosí, a měl by být tedy také chráněn. Myslím si, že vyhláška, ač je vydána v nedávné době, by měla být změněna. U stanovení doby lovu by bylo dobré se inspirovat i staršími předpisy, které vykazovaly větší porozumění pro zvěř samotnou, především bylo více respektováno období chovu mladých.

Ve vyhlášce jsou také uvedeny výjimky, kdy lze některé druhy zvěře jako

---

34 Damohorský M., Právo životního prostředí, C.H.BECK 2007, str. 390.

například zajíce polního, ale i prase divoké lovit z vážných důvodů celoročně. Všechny druhy zvěře uvedené v této vyhlášce v ustanovení § 1 lze lovit celoročně na veřejných i neveřejných letištích, kde by mohly ohrozit bezpečnost provozu.

Zákonná úprava v ustanovení § 42 odst. 1, upravuje i lov živočichů, kteří nejsou zvěří. Těmito živočichy jsou například nutrie říční, norek americký, psík mývalovitý. O tomto odlovu rozhoduje orgán ochrany přírody a provádí ho osoby k tomu oprávněné dle zákona o myslivosti, což jsou držitelé loveckých lístků. Tímto opatřením se regulují počty nepůvodních živočichů, kteří jsou pro naši přírodu nežádoucí.

4.3.2 Lovecký lístek a povolenka k lovu

Aby se člověk stal dobrým lovcem, měl by k tomu mít jisté osobní dispozice i charakterové předpoklady, aby byla zaručena jeho ohleduplnost ke zvěři i ostatní přírodě. Stává se, že v praxi je tomu někdy jinak, protože se myšlení a citění člověka nedá změnit jen nějakým nařízením. I v tomto bodě má velkou úlohu osvěta a dobré příklady lidí, kteří právem mohou být na půdě myslivosti vzorem.

Po administrativní stránce platí právní úprava, která stanovuje, že ten, kdo loví zvěř, musí mít lovecký lístek, povolenku k lovu a povinné pojištění. Lov se převážně uskutečňuje odstřelem, a tak je zapotřebí mít také zbrojní průkaz a průkaz zbraně. Zbrojní průkaz je zapotřebí k loveckým účelům, což je skupina C ve smyslu § 16 odst. 2 písm. c) zákona č. 119/2002 Sb. Veškeré tyto dokumenty musí mít lovec v době lovu u sebe a je povinen je na požádání předložit jak policii ČR, tak i orgánu státní správy myslivosti, mysliveckému hospodáři nebo myslivecké strážci.

Lovecký lístek může získat podle ustanovení § 47 odst. 3 zákona o myslivosti osoba

- starší 16 let,
- způsobilá k právním úkonům,
- mající zkoušku z myslivosti nebo studující na střední nebo vyšší odborné škole, je myslivost studijním oborem, případně mající absolutorium na některé z uvedených škol,

kde je žákem, absolventem střední nebo vyšší odborné školy,

- bezúhonná,

- mající uzavřeno pojištění.

Koho nelze považovat za bezúhonného, je formulováno v ustanovení § 12 odst. 4 zákona o myslivosti v hlavě o myslivecké strážci. Bezúhonný není ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo byl uznán vinným za spáchání přestupku na úseku myslivosti, nebo komu byla pravomocně uložena pokuta podle tohoto zákona. K ověření bezúhonnosti si vyžádá orgán státní správy myslivosti výpis z trestního rejstříku.

Pokud osoba splňuje veškeré zákonné náležitosti, vydá orgán státní správy myslivosti lovecký lístek. Vydání loveckého lístku není podmíněno českým státním občanstvím, ale lze ho vydat i cizincům, pokud mají v držení platný doklad opravňující k lovu vydaný v cizině. Po získání loveckého lístku je zapotřebí mít i povolenku k lovu, kterou na rozdíl od loveckého lístku vydává uživatel honitby na tiskopisech k tomu pořízených, nebo zúčastní-li se lovec společného lovu, může být vydána společná povolenka pro v seznamu uvedené osoby. Vzhledem k tomu, že na lovech, zvláště pak na společných lovech, dojde ke zranění, případně úmrtí osoby či více osob, musí mít každý účastník lovu i pojištění pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou ublížením na zdraví, usmrcením jiných osob a za škodu na věci. Pojištění upravuje ustanovení § 48 zákona o myslivosti, kde se uvádí limit pojistného plnění na 20 mil. Kč v případě ublížení na zdraví a usmrcení a limit 500 tis. Kč v případě škody na věci.

4.3.3 Používání loveckých psů a loveckých dravců

Kromě lovu se zbraní, lze již od nepaměti lovit zvěř s využitím loveckých psů a loveckých dravců. Sokolnictví, to je používání dravců, není u nás tak obvyklé jako lov s loveckými psy. Oběma způsoby lovu se dle platné právní úpravy zabývá ustanovení § 44 zákona o myslivosti. Za *loveckého dravce* je zde označen dravec chovaný k sokolnickému využití. Tento dravec pak nemusí být zařazen pod ustanovení § 2 písm.

c) a nemusí tedy být označen za zvěř jak je dle tohoto zákona označován např. jestřáb lesní nebo káně lesní. Dravci jsou řazeni mezi chráněné živočichy, a proto sokolnictví mohou provozovat jen vyškolené osoby při dodržování zákonem stanovených omezení. Je potřeba rozlišovat mezi *použitím dravců k lovu a držením a chovem dravců*. Využití loveckých dravců v sokolnictví musí povolit orgán státní správy myslivosti, kdežto jejich držení a chov musí mít povolenou výjimku ze základních podmínek zvláště chráněných živočichů podle předpisů o ochraně přírody. Držitel takového dravce pak musí mít složené sokolnické zkoušky a platí pro něj povinné členství v sokolnické organizaci. Za takovou organizaci je považován Klub sokolníků ČMMJ, která je jedinou sokolnickou organizací v České republice.³⁵ Bližší podmínky ohledně používání loveckých dravců upravuje vyhláška MZe č. 244/2002 Sb., k provedení zákona o myslivosti, ve smyslu ustanovení § 44 odst. 3. Pro držitele dravce se tu vedle povinnosti složit sokolnické zkoušky ještě ukládá povinnost vlastnit lovecký lístek.

Rozšířenějším pomocníkem při lovu je *lovecký pes*. Aby pes mohl být označen za loveckého, musí patřit k loveckému plemeni uznanému Mezinárodní kynologickou federací (FCI), musí mít průkaz o původu a musí složit zkoušku z výkonu. Loveckými plemeny dle myslivecké kynologie jsou ohaři, slídiči, honiči, barváři, norníci a retrieveři. Takového psa je povinen držet a používat v honitbě uživatel honitby. Počty držených psů jsou uvedeny v plánu mysliveckého hospodaření podle stanovených podmínek z vyhlášky č. 244/2002 Sb. Kritériem pro počet loveckých psů je výměra honitby a druh lovené zvěře v honitbě. Počet loveckých psů se konkrétně stanovuje podle toho, zda má honitba stanovenou jakostní třídu, normované a minimální stavy spárkaté a drobné zvěře. Psi skládají 3 druhy zkoušek, kterými prokazují způsobilost vykonávat činnosti, které je kvalifikují jako lovecky upotřebitelné pro výkon práva myslivosti. Zkouškami se rozumí: 1) vyhledání, dosled a přinesení usmrcené, postřelené nebo jinak zraněné drobné zvěře; 2) vyhledání, dosled usmrcené, postřelené nebo jinak zraněné spárkaté zvěře a 3) norování. V honitbách jsou pak zastoupeni jak psi se zkouškou na vyhledání, dosled a přinesení obou druhů zvěře, tak i se zkouškou norování. O tom, že pes složil zkoušky

---

³⁵ Více o organizaci na www.sokolnictvi.net.

z požadovaného výkonu, vydává pořadatel potvrzení, které je veřejnou listinou ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 zákona o myslivosti.

4.3.4 Dosled a dohled

S používáním loveckých psů souvisí dosled a dohledávka zvěře, které jsou také dány jako zákonné povinnosti ve smyslu ustanovení § 43 zákona o myslivosti. Bez používání loveckých psů by si myslivec nebyl schopen s těmito činnostmi poradit. Lovecká plemena psů na dosled a dohled skládají příslušné zkoušky, které jsem popsala v předchozí části. Pojmy *dohledávka* i *dosled zvěře* nejsou vymezeny detailně a ustanovení § 43 je používá jen obecně. V terminologii myslivecké praxe ale mají tyto pojmy přesně daný význam: *Dohledávkou* se rozumí vyhledání usmrčené nebo poraněné drobné zvěře po skončení honu, a to právě s použitím lovecky upotřebitelných psů. *Dosled* se pak vztahuje na spárkatou zvěř, kdy je stopní dráha poraněné zvěře psem sledována a následně jí je zvěř zastavena nebo stržena.

Obecně má uživatel honitby povinnost zajistit sledování a dohledání zvěře postřelené či jinak zraněné, která přeběhne nebo přelétne do cizí honitby nebo na nehonební pozemky. Uživatel je pak oprávněn použít loveckého psa. Vstupování na pozemky cizí honitby a na neoplocené nehonební pozemky s loveckou zbraní a psem je povoleno v nezbytně nutné míře a po předchozím vyrozumění uživatele cizí honitby nebo vlastníka nehonebního pozemku. Tyto osoby pak musí dohledávku zvěře umožnit. Dohledaná zvěř patří uživateli honitby, z níž přeběhla nebo přelétla.

Předepsané plnění této povinnosti je důležitou pojistkou proti týrání zvířat, k němuž by došlo, kdyby bezmocné zvíře bylo ponecháno bez pomoci zdlouhavě umírat, proto by neměla být tato povinnost omezena jen na dohledání zvěře, která postřelená nebo poraněná přeběhne či přelétne do cizí honitby, ale i zvěře, která zůstane takto poraněná ve vlastní honitbě. V praxi se takovýto dosled ve vlastní honitbě děje.

4.3.5 Zakázané způsoby lovu

Lov je záměrná hospodářská činnost, která má pevně stanovena pravidla, která se někdy různí podle druhu zvěře, podle ročních období i podle terénu, který ovlivňuje volbu způsobu lovu. Hlavními způsoby lovu jsou odstřel zvěře (osamělý, společný, zvláštní), odchyt zvěře a její lapání.³⁶ Hlavní odstřel se uskutečňuje ve třech věkových třídách. V I. věkové třídě se nachází zvěř do 2 let a zde se střílí jen oslabené nebo jinak špatné kusy. Ve II. věkové třídě je zvěř od tří do čtyř let. Zde je snahou ponechávat kusy, které mají předpoklad zdravého vývoje a mohou dosáhnout toho, že se stanou kvalitní trofejovou zvěří. Do třetí věkové třídy patří trofejní kusy a další zvěř od pěti let stáří výše.

Lov zvěře ve smyslu ustanovení § 45 zákona o myslivosti lze provádět jen způsobem odpovídajícím zásadám mysliveckým, zásadám ochrany přírody i ochrany zvířat proti týrání. V tomto ustanovení jsou z lovu vyčleněny zakázané způsoby lovu.

Ustanovení § 45 zakazuje taxativně 22 způsobů lovu právě s ohledem, aby nedocházelo při lovu k týrání zvěře a jejímu zbytečnému utrpení. Vzhledem k obsáhlosti tohoto ustanovení vyjmenuji jen některé zakázané způsoby lovu. Například se zakazuje: 1) chytat zvěř do ok, na lep, do želez; 2) nahánět zvěř srnčí pomocí ohařů; 3) lovit zvěř s pomocí elektrických zařízení, zdrojů umělého osvětlení; 4) střílet zvěř zakázanými zbraněmi, doplňky a střelivem; 5) lovit zvěř v době nouze ve vzdálenosti do 200 m od krmelců a slanisek. V tomto ustanovení se nachází i zastaralé pojmy jako například chytat na lep, do tluček. Jelikož za porušení tohoto ustanovení orgán státní správy ukládá uživateli honitby pokuty až do výše 200 000 Kč ve smyslu ustanovení § 64 odst. 3 písm. c) zákona o myslivosti, bylo by vhodné tyto pojmy popsat.

Zakázané způsoby lovu lze rozdělit na obecné zákazy, dále na zákazy lovu určité zvěře pomocí loveckých psů nebo se zákazy vztahují k místu lovu nebo době lovu. Nejpodrobněji se zde rozebírají zákazy lovit různými zbraněmi. V souvisejícím zákonu č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů, který je v souladu se zákonem o myslivosti, se v ustanovení § 3 zbraně rozdělují do čtyř skupin,

³⁶ Blíže Penzum znalostí myslivosti, DRUCKVO, spol. s r.o., 2009, str. 419 a násl.

kde ve skupině A se nacházejí zakázané střelné zbraně, které zmiňuje také ustanovení § 45 odst. 1 v písm. j) zákona o myslivosti. Pokud jde o ustanovení, která zmiňují zakázané způsoby lovu určitými zbraně, a to ustanovení § 45 odst. 1 písm. l) a w) zákona o myslivosti, je zapotřebí zmínit ve spojitosti s nimi ustanovení § 71, které odkládá účinnost těchto ustanovení. V písmenu l) tohoto ustanovení se hovoří o střelbě z poloautomatických nebo automatických zbraní se zásobníkem schopným pojmout více než 2 náboje; toto opatření má zabránit usmrcení více zvířat najednou a je účinné až od 1.5.2004, neboli ode dne, kdy nabyla platnost smlouva o přistoupení České republiky k Evropské unii. V současné době je v centru pozornosti obsah písmene w) tohoto ustanovení, které nabylo účinnosti dne 31.12.2010 a vyvolalo i u odborné veřejnosti velkou diskusi. Od dne 1. ledna 2011 je totiž zakázáno používat olověné brokové náboje k lovu vodního ptactva a je stanovena povinnost používat brokových nábojů jen s ocelovými broky. Odpůrci tohoto opatření si stěžují, že ocelové broky poškozují střelné zbraně a také mají menší dostřel. Nesporný prospěch však toto ustanovení přináší v tom, že příroda je chráněna před znečištěním olovem, což je v souladu i s dlouhodobými evropskými trendy, protože ve většině evropských zemí se olověné broky neuvádějí již řadu let.

I pro zakázané způsoby lovu mohou být povoleny výjimky, např. když je potřeba povolit lov ve zvláštních případech. V ustanovení § 45 odst. 2 zákon zmiňuje možnost neplatnosti některých zakázaných způsobů v odstavci 1 písm. g) při povolení nebo uložení úpravy stavu zvěře v honitbě nebo při zrušení chovu, jde-li o lov v noci, a také případy uvedené v písm. m), t) a u). V těchto případech je pak povolen například lov s pomocí zdrojů umělého osvětlení, hledí pro střelbu v noci s elektronickým zvětšením obrazu, lov veškeré zvěře v noci, lov spárkaté zvěře v přezimovacích objektech či na společném lovu. Zákazy a omezení lovu jsou také v dalších zvláštních právních předpisech, které podle odst. 3 zůstávají nedotčeny. Další zakázané způsoby lovu jsou například upraveny v zákoně na ochranu zvířat proti týrání v ustanovení § 14 odst. 1, ale i v zákoně o ochraně přírody a krajiny, kde jde převážně o omezení výkonu práva myslivosti na určitých místech, a tedy tím je automaticky zakázán i lov.³⁷ V zákoně

---

³⁷ Zákon č. 114/1992 Sb., ustanovení § 21,30 a 34.

o ochrany přírody a krajiny nejsou tyto zákazy a omezení tak početné jako v zákoně o myslivosti.

4.3.6. Povolení lovu ve zvláštních případech

Lovem ve zvláštních případech se zabývá ustanovení § 39 až § 41 zákona o myslivosti. Tato ustanovení jsou v zákoně zařazena před ustanoveními o základních podmínkách lovu. Zařazení považuji za nesprávné, protože se domnívám, že by bylo lepší nejdříve objasnit základní podmínky lovu, jako je předmět lovu, předpoklady lovce, způsob a doba lovu. Proto jsem tuto problematiku zařadila až na závěr kapitoly.

Ustanovení § 39 zákona se zabývá povolením snížení stavu zvěře či možného zrušení chovu druhu zvěře. Tyto změny stavů zvěře lze rozdělit na dva případy. V prvním případě orgán státní správy myslivosti povolí úpravu stavu zvěře z důvodu, kdy to vyžaduje zájem:

- vlastníka nebo nájemce honebních pozemků,
- zemědělské nebo lesní výroby,
- ochrany přírody,
- mysliveckého hospodaření.

V druhém případě jde o snížení stavu zvěře až na minimální stav či zrušení chovu druhu zvěře, pokud nelze technicky přiměřenými a ekonomicky únosnými způsoby snížit škody působené zvěří. Snížení stavu nebo zrušení druhu zvěře ukládá orgán státní správy myslivosti, a to na návrh:

- vlastníka, nájemce honebních pozemků,
- orgánu ochrany přírody,
- orgánu státní správy lesa.

Naplňování tohoto ustanovení převážně v části, kterou lze uložit až zrušení určitého druhu zvěře, by mělo být orgánem státní správy myslivosti prováděno s ohledem na různé další faktory. Je nutné brát v úvahu skutečnou situaci v přírodě a stále mít na mysli zásadu myslivosti zvěř chránit, pečovat o ni a hlavně zachovávat všechny její

druhy. Zvěř byla součástí krajiny mnohem dříve, než se rozvinula hospodářská činnost, a proto při kolizi zájmů zemědělství se zájmy myslivosti by se mělo postupovat uvážlivě, například omezit škody zvěří způsobené rozumným snížením početního stavu zvěře, protože menší počet jedinců v chovu už ztrácí na agresivitu a škody je někdy možné úplně eliminovat. Teprve v krajních případech, kdy se už nenabízí jiné řešení, by mělo přijít v úvahu úplná likvidace určitého druhu zvěře. Nejčastěji k úpravám stavů zvěře dochází u zvěře černé. Ke snižování škod lze přispět i jinak, například tím, že uživatelé honitby budou pečlivě plnit své povinnosti a na pozemcích honitby budou zakládat remízky a políčka pro zvěř.

Podle ustanovení § 40 zákona o myslivosti lze povolit lov zvěře mimo dobu, která je pro lov stanovena vyhláškou č. 245/2002 Sb. V tomto případě rozhoduje o povolení orgán státní správy myslivosti, např. pokud je potřeba ulovit některý druh zvěře pro účely vědecké. Druh zvěře musí být obhospodařovatelný lovem. Pokud nelze zvěř obhospodařovat lovem, nepovoluje se ani lov zvěře odchytem, nicméně jsou známy případy, že se medvěd nebo vydra nad rámec zákona odchytem loví.

Orgán státní správy myslivosti může stanovit i způsob lovu, a pokud nedojde k dohodě mezi žadatelem a uživatelem honitby, rozhoduje tento orgán i o finanční náhradě za lovenou zvěř. Za stejných podmínek probíhá povolování odchytu zvěře, poraněné zvěře a lov pro účel výcviku a zkoušek loveckých psů a loveckých dravců. Právě v případě, že jde o poraněnou zvěř, jeví se toto ustanovení problematické, protože omezuje myslivce, aby učinil rozhodnutí podle vlastního posouzení situace, a tak poraněné zvíře musí nepřiměřeně dlouhou dobu trpět, než orgán státní správy vydá příslušné povolení; někdy to může trvat i týden. Kdyby myslivec rozhodl sám, vystavuje se nebezpečí, že bude obžalován z trestného činu pytláctví a jeho čin bude posuzován podle trestního zákoníku.

Posledním důvodem k povolení lovu *ve zvláštním případě* je povolení lovu na nehonebních pozemcích v ustanovení § 41 zákona o myslivosti. Podmínkou pro takové povolení je potřeba buď jednorázového omezení nebo trvalé regulace stavů některých druhů zvěře nebo jiných živočichů na nehonebních pozemcích. Zde se tedy povoluje jak lov zvěře obhospodařovatelné lovem, a to i mimo dobu lovu, tak i zvěře,

kteřou za normálních okolností lovit nelze, tak i živočichů, kteří ani nejsou v zákoně o myslivosti za zvěř označeni (zdivočelí holubi, potkani, zdivočelé kočky). Lov se povoluje na žádost vlastníka nebo nájemce pozemků, nebo také z vlastního podnětu orgánu státní správy myslivosti. Nehonební pozemky se mohou ve smyslu tohoto ustanovení buď nacházet uvnitř honitby či v její blízkosti, anebo v katastrálním území, kde vůbec žádný honební pozemek není, totiž ve městě nebo obci. V prvním případě je lovem pověřen uživatel honitby, která má nehonební pozemky ve svém obvodu, nebo uživatel nejbližší honitby. V druhém případě jsou lovem pověřeny osoby s loveckým lístkem. Těmto oprávněným osobám pak také ulovená zvěř patří. Pokud jde o zvěř, kterou lze využít například ke konzumaci, žádný problém nenastává. Pokud ale je uživatel honitby pověřen lovem jiných živočichů, a to třeba holubů nebo potkanů, vznikne problém, kdo je dle veterinárního zákona odpovědný za likvidaci těchto živočichů. Zákon o myslivosti totiž nestanovuje, komu ulovení živočichové patří, jako to provádí u zvěře. Zákonodárce si zřejmě neuvědomil, že pojmy zvěř a jiný živočich nejsou totožné a nelze je zaměnit; tím vznikla v zákoně jistá mezera. Řešení se pak musí přesunout na orgán státní správy myslivosti, který by ve svém rozhodnutí o povolení tohoto lovu měl uvést i odpovědnou osobu za likvidaci mrtvol těchto živočichů. Z praktických zkušeností z místního mysliveckého spolku Pátek, v mé vesnici, lze uvést, že například regulace stavů divokých holubů ve městě Poděbrady je orgánem státní správy myslivosti pověřen předseda honebního společenství a zároveň provozovatel záchranné stanice, kde pak dochází k využití mrtvých těl jako krmivo pro živočichy zde žijící. V odstavci druhém ustanovení § 41 je zákonně upravena možnost vstupovat na nehonební pozemky s loveckou zbraní, loveckým psem nebo loveckým dravcem. Tento vstup je podmíněn souhlasem vlastníka nebo nájemce nehonebního pozemku. Podle mého názoru není tento odstavec zdařilý. Mělo by být samozřejmostí, že pokud je nutnost ulovit zvěř či živočicha na nehonebním pozemku, musí tam pověřená osoba vstoupit se zbraní či loveckým psem. Lov na nehonebních pozemcích se provádí převážně na žádost a v zájmu vlastníků nebo nájemců těchto pozemků. Je nesrozumitelné, že pověřená osoba by měla ještě žádat, zda může vstoupit na nehonební pozemek, aby splnila povinnost, o kterou vlastník pozemku žádá.

4.3.7 Chovatelské přehlídky

Zvyšování chovné kvality zvěře a úprava početního stavu zvěře na optimum se provádí lovem, a to odstřelem nebo odchytem. Jak se dodržují zásady chovu, lze vidět na chovatelských přehlídkách, které se konají každoročně v příslušných honitbách dle ustanovení § 6 zákona o myslivosti. O konání chovatelské přehlídky rozhoduje orgán státní správy a pořádání většinou svěří myslivecké organizaci ve svém územním obvodu. Na těchto přehlídkách se kontroluje lovená zvěř, a to její trofeje, čímž se rozumí rohy, parohy, parůžky rohaté i parohaté včetně lebky, zbraně u prasete divokého a kůže některých šelem. V souvislosti s uvedením zákonné specifikace pojmu *trofej* musím upozornit na použití pojmenování *zbraně prasete divokého*. Tímto odborným slovním spojením se rozumí horní a dolní špičáky samců černé zvěře. Jelikož zákon by měl být srozumitelný a jasný pro všechny občany, není vhodné používat mysliveckou mluvu, která zabraňuje běžnému občanovi pochopení pojmu.

Přehlídky trofejí může v laické veřejnosti vzbudit klamnou představu o myslivosti, protože někdo z toho vyvodí závěr, že jde jen o zábavu a parádní trofeje. Ale ti odborně poučení, ale i vnímavější laici si při této příležitosti uvědomí, že i ty trofeje vypovídají o celkové péči, že odrážejí celkový stav honitby i úroveň chovu. Z trofejí se dá také zjistit mnoho praktických údajů (věk uloveného zvířete podle spodní čelisti u srnčí a jelení zvěře), a dá se tak odhadnout i věková skladba zvěře v honitbě.

Kvalita trofejí pak ovlivňuje i celkové hodnocení honitby, jestli se uživatel honitby o zvěř dobře stará a tak plní svou hospodářskou funkci. Chovná kvalita zvěře má velký význam pro její správnou reprodukci, ale ovlivňuje i odolnost vůči nemocem apod.

Přesto, že chovatelské přehlídky trofejí jsou oblíbené a veřejnost se z nich může leccos zajímavého dovědět, nejsou ze zákona povinné. Orgány státní správy myslivosti jsou oprávněny rozhodnout o takové přehlídce, ale jestli tak učiní, záleží jen na jejich vůli. Podobně i uživatelé honiteb se mohou podle svého mínění rozhodnout, jestli poskytnou nebo neposkytnou na chystané přehlídky trofeje.

Možná by neškodilo, aby tyto chovatelské přehlídky byly ze zákona povinné,

protože i to by mohlo přispět svým dílem k větší propagaci myslivosti, ale hlavně k poutavé osvětě určené odborníkům i laické veřejnosti. Jestliže považujeme zvěř za součást našeho přírodního bohatství a už v preambuli Ústavy České republiky se stát a občané zavazují přírodní bohatství střežit, tak by to stálo za úvahu. Právě chovatelské přehlídky by se mohly stát součástí veřejné kontroly, jak se s přírodním bohatstvím nakládá. Význam této činnosti nemusí být potvrzován pouze negativně (sankcemi), když je něco v nepořádku, ale také pozitivně vyzvednutím dobrých příkladů.

Motivací ke změně přístupu ke konání přehlídek, by mohly být i finanční příspěvky, které stát poskytuje ve smyslu ustanovení § 62 odst. 1 písm. h) zákona o myslivosti. Příspěvky jsou každoročně uváděny v zákoně o státním rozpočtu České republiky. Pro rok 2010 finanční příspěvky jsou v příloze č. 9 zákona 487/2009 Sb., o státním rozpočtu, která je nazvána *Závazná pravidla poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích v roce 2010 a způsobu kontroly jejich využití*. Tato finanční podpora je stále více využívána, jak o tom svědčí v poslední době nárůst čerpání těchto finančních prostředků proti letům předcházejícím. V roce 2003 byly využity finanční prostředky ve výši 2,8 mil Kč a v roce 2009 to bylo již 12,1 mil Kč.³⁸

Shrnutí

Lov představuje takový druh lidské činnosti, které by se jen obtížně dalo zcela zamezit a navíc striktní zákaz lovu by způsobil řadu vážných problémů. Lov má totiž nezastupitelnou funkci v regulování počtu kusů té zvěře, která v nynější době už nemá kromě člověka přirozeného nepřítele. K tomuto stavu se dospělo tak, že člověk celá staletí nemilosrdně zabíjel zvířata, která mu byla nebezpečná (jako byli např. vlk, medvěd, rys), a tak vyhubením predátorů zasáhl do přirozených životních podmínek zvěře, takže jí hrozí přemnožení, v krajním případě vedoucí k hladomoru. Paradoxně tedy nezbyvá, než aby se člověk pokusil tyto predátory nahradit. Může to ale dělat rozumným a šetrným způsobem, nejde jen o lov samotný, ale také o monitorování poměru počtu

---

38 Růžička J., Dotace pro myslivost v roce 2010, časopis Myslivost č. 3/2010, str. 20.

kusů zvěře a možností obživy, které jim prostředí, v němž zvěř žije, poskytuje. Samozřejmě člověk zároveň sleduje i vlastní lidské zájmy, brání se třeba tomu, aby zvěř neničila to, na čem je závislá jeho existence. Příkladem může být narůstající početní stav černé zvěře, která páchá velké škody na pozemcích i na samotných zemědělských plodinách. Plánovitý odlov zvěře je ale také nezbytný pro zachování optimální rovnováhy ve věkové skladbě zvěře v přírodě.

Přes tyto praktické pozitivní funkce, je tato činnost u části veřejnosti pořád vnímána jako něco vůči živým tvorům nenáležitého, a proto je třeba, aby byl lov co nejpřesněji upraven i legislativou. Myslím, že na tomto poli jsou určitě jisté rezervy. Například tím, že zakázanými způsoby lovu se zabývá více zákonů, je narušena přehlednost těchto ustanovení. Za úvahu by také stálo zavedení povinných každoročních střeleb, aby byla přezkoumána odbornost myslivců, pokud jde o pohotové zacházení se zbraní, aby zvěř zasáhli bezpečně, protože i ona pociťuje bolest a při lovu by neměla být vystavena zbytečnému utrpení.

4.4. Myslivost a zvláště chráněná území

Výkon myslivosti na chráněných územích jako jsou národní parky, chráněné krajinné oblasti a přírodní rezervace upravuje zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších zákonů. Vytvářením zvláště chráněných území se zabezpečuje ochrana přírodovědecky nebo esteticky významné či jedinečné části přírody. Tato území nejsou ovlivněné ekosystémy a pokud jsou, tak jen minimálně. I na těchto územích se vyskytují volně žijící živočichové, a proto je zde třeba uplatnit přísněji stanovené zásady chovu a lovu, aby tyto přirozené ekosystémy nebyly poškozeny. Dá se říci, že myslivost se zde podřizuje ochraně přírody a musí dbát na rovnováhu stavů zvěře a okolní přírody, aby přemnožením zvěře nedošlo k závažným škodám na přírodním prostředí. Ustanovení § 21, § 34 odst. 2 a § 30 jsou koncipována obecně. V prvních ustanoveních (§ 21 a § 34 odst. 2) je orgánu ochrany přírody dána pravomoc omezit nebo vyloučit výkon práva myslivosti v národních parcích nebo přírodních rezervacích, pokud

je výkon v rozporu s podmínkami ochrany krajiny. Obecně zde myslivost vykonávána je a jen v určitých případech je omezena, vyloučena. Druhý případ v ustanovení § 30 je koncipován zcela opačně tak, že výkon práva myslivosti v národních přírodních rezervacích je zcela vyloučen a povolit ho lze jen se souhlasem orgánu ochrany přírody. Přesnější omezení či zákazy jsou v jednotlivých ustanoveních, nazvaných základní ochranné podmínky u jednotlivých kategorií zvláště chráněných území. Jde o zákaz zavádět intenzivní chovy zvěře (obory, bažantnice) a používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti. Dále je zakázáno povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů. Tento zákaz je podpořen i v zákoně o myslivosti, kde je v ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zakázáno zavádět v honitbě další druhy zvěře bez souhlasu orgánu státní správy myslivosti po vyjádření orgánu ochrany přírody.

Kromě platných právních předpisů se výkon práva myslivosti řídí různými instrukcemi MŽP. Jde například o metodickou instrukci pro národní park č. 1/2006, péče o zvěř a myslivost.³⁹

4.5. Myslivecká stráž

4.5.1 Obecně

Z osob, které splňují podmínky pro vydání loveckého průkazu, zbrojního průkazu a jsou pojištěny ve smyslu ustanovení § 48 zákona o myslivosti, lze vyčlenit mysliveckou stráž. Myslivecká stráž dohlíží nad myslivostí a zabezpečuje její ochranu. Každá honitba musí mít ustanovenu jednu mysliveckou stráž na každých 500 ha. Mysliveckou stráž je povinen navrhnout držitel honitby orgánu státní správy myslivosti, a to do 30 dnů od uznání honitby nebo uzavření nájemní smlouvy. Pokud se tak nestane, orgán státní správy může tuto stráž ustanovit sám. Mysliveckou stráž se může stát dle ustanovení § 12 odst. 3 zákona o myslivosti pouze fyzická osoba, která

---

³⁹ Viz.: <http://www.nppodyji.cz/pece-o-zver> .

- je starší 21 let,
- má bydliště na území České republiky,
- je bezúhonná,
- má způsobilost k právním úkonům,
- je fyzicky a zdravotně způsobilá pro tento výkon,
- prokázala znalost práv a povinností myslivecké stráže podle tohoto zákona,
- složila slib stanovený zákonem,
- má platný lovecký lístek, zbrojní průkaz a pojištění,
- vyslovila písemný souhlas s ustanovením do funkce.

Pokud jsou splněny tyto podmínky, ustanoví orgán státní správy myslivosti mysliveckou stráž na 10 let a je možné ji ustanovovat opakovaně. Zároveň tento orgán vydá služební odznak a průkaz myslivecké stráže, kde je mimo jiné uveden i obvod její působnosti. Vzor odznaku a průkazu je ve vyhlášce č. 244/ 2002 Sb., která zároveň specifikuje podrobnosti pro výkon funkce myslivecké stráže. *Ustanovení mysliveckou stráží zaniká* z pěti zákonných důvodů. Jsou jimi: smrt stráže; uplynutí doby, pro niž byl průkaz vystaven; zánik nájmu honitby; doručení oznámení myslivecké stráže orgánu státní správy o skončení výkonu funkce; zrušení ustanovení orgánem státní správy myslivosti. Důvody *zrušení funkce orgánem státní správy* jsou uvedeny v zákoně o myslivosti v ustanovení § 13 odst. 2; důvodem je to, že osoba přestala splňovat zákonné podmínky nebo přestala vykonávat tuto funkci, případně že tato osoba byla ustanovena na podkladě nesprávných nebo nepravdivých údajů, a také tehdy, jestliže tato osoba při výkonu povinností porušila zákon.

4.5.2 Oprávnění

Myslivecká stráž má poměrně rozsáhlý výčet oprávnění; ta jsou podrobně rozepsána v ustanovení § 14 zákona o myslivosti. Z těchto oprávnění uvedu jen ta nejdůležitější. Je to oprávnění požadovat od osob, které jsou v honitbě se střelnou zbraní, předložení zbrojního průkazu, loveckého lístku, povolenky k lovu a potvrzení o pojištění,

dále právo zastavit a prohlížet v honitbě dopravní prostředky v případě podezření, že přepravují nebo obsahují neoprávněně nabytou zvěř. Velmi důležitým oprávněním je za přestupky ukládat a vybírat pokuty v blokovém řízení nebo požadovat pomoc či součinnost orgánů policie. Dále je to oprávnění usmrcovat v honitbě toulavé psy a kočky ve smyslu písmene e). Pro usmrcení kočky je dána podmínka, že se potuluje v honitbě v prostoru vzdáleném více než 200 m od nejbližší nemovitosti sloužící k bydlení. Pokud je nemovitost oplocena, počítá se vzdálenost od oplocení. U psa je podmínek více: pes musí být mimo vliv svého pána taktéž ve vzdálenosti více než 200 m od nejbližší nemovitosti a zároveň musí pronásledovat zvěř. Z tohoto oprávnění jsou vyčleněni psi ovčáckých a loveckých plemen, dále psi slepečtí, zdravotničtí, záchranářští a služební. V praxi je to však obtížné vždy přesně odlišit. Pokud dojde k usmrcení psa nebo kočky, je myslivecká stráž povinna o tom informovat majitele usmrceného zvířete podle ustanovení § 14 odst. 2. Vzhledem k tomu, že se tu střetávají zájmy majitelů psů i koček a na druhé straně zájmy myslivců, není divu, že se o těchto ustanoveních hodně diskutuje a jsou k nim některé výhrady.

Je však nezbytné respektovat, že zvěř potřebuje klid, nezbytný především v měsících kladení mláďat, a myslivecká stráž nedělá nic jiného, než co je její povinnost. V jarních měsících by tedy neměli majitelé se psy do honiteb vůbec vstupovat. Vždy by měli mít psy na vodítku, protože i u dobře vychovaného psa nikdy nemůžeme dopředu odhadnout jeho reakci, když se octne na dosah zvěři. V zájmu ochrany zvířat a také psů by měl uživatel honitby, zejména v tomto jarním období, využít možnost požádat orgán státní správy myslivosti o nařízení omezení či přímo zákazu vstupu do honitby dle ustanovení § 9 odst. 3 zákona o myslivosti. Takto se děje například i v mém okrese, kde se vyhláší v obcích zákaz chození se psy do polí či lesů.

Až do konce roku 2009 dělalo problémy také oprávnění v písmenu f) tohoto ustanovení, které bylo dáno pouze do správy myslivecké stráže. Zde je dáno oprávnění usmrcovat mývala severního, psíka mývalovitého, norka amerického a nutrie říční, tedy druhy v našich končinách nepůvodní. Tito živočichové se v posledních letech přemnožili a je zapotřebí jejich počty snížit intenzivním odstřelem. Jejich množství se projevilo především ve výskytu závažných onemocnění a v predaci, která začala ohrožovat

i chráněné a ohrožené druhy zvěře (raka kameňáka, škebli rybníčnou, ještěrku zelenou).⁴⁰ Možnost regulace se omezovala a nebyla dána všem myslivcům, ale jen myslivecké stráž, která tvoří nepatrný zlomek mezi nimi. Řešením zde mohlo být ustanovení § 42 odst. 1, věta druhá. Orgán ochrany přírody může rozhodnout o odlovu živočichů, kteří nejsou zvěří, a tento odlov může provést za stanovených podmínek osoba oprávněná podle tohoto zákona (držitel loveckého lístku). Do vydání zákona č. 349/2009 Sb., kterým se mění zákon o ochraně přírody a krajiny, bylo toto ustanovení nepoužitelné, jelikož zákon o ochraně přírody a krajiny takovou kompetenci rozhodování o odlovu orgánu ochrany přírody nezakládal. Tímto zákonem bylo přidáno do zákona o ochraně přírody a krajiny ustanovení § 5 odst. 6, kde je přiznána v souladu s ustanovením § 42 odst. 1, věty druhé zákona o myslivosti rozhodovací pravomoc orgánu ochrany přírody. Toto ustanovení zní: „*Orgán ochrany přírody může rozhodnout v souladu se zvláštními právními předpisy o odlovu geograficky nepůvodních živočichů, včetně stanovení podmínek.*“ V praxi se ale v některých honitbách ukázalo, že rozhodovací pravomoc orgán ochrany přírody nevyužívá tak, jak bychom očekávali. Například v honitbě na Klatovsku členové sdružení požádali tento orgán o povolení odlovu zmíněných nepůvodních živočichů v létě roku 2010 a do dnešního dne ještě žádné rozhodnutí nepřišlo.

Myslivecká stráž se při veškeré činnosti musí legitimovat průkazem a nosit služební odznak. Dále je povinna oznamovat zjištěné závady, nedostatky nebo škody v honitbě, a to dle závažnosti a neodkladnosti případně i orgánům policie. Sama myslivecká stráž při výkonu oprávnění a používání svěřené pravomoci je úřední osobou podle ustanovení § 127 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Svých oprávnění musí tedy myslivecká stráž využívat obezřetně a dbát, aby je nepřekročila a tím se nevystavila stíhání za trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby či za další trestní činy ve smyslu ustanovení § 329 a násl. trestního zákoníku.

---

40 Kostečka J., Jak dál s nevíтанými hosty?, časopis Svět myslivosti č. 06/07, str. 8.

4.6. Odpovědnost za škody

4.6.1 Obecně

Škodou se rozumí újma, kterou osoba poškozená utrpí v důsledku protiprávního jednání jiné osoby na svém majetku nebo na majetkových právech ocenitelných penězi. Vedle majetkové újmy může být i nemajetková, kterou je újma na zdraví nebo na životě a kterou také lze podle zvláštních předpisů vyjádřit v penězích. Jinou nemajetkovou újmou je pak např. újma morální nebo psychická, která se velmi obtížně prokazuje a v našem právu se nedá uplatnit. Institut náhrady škody je upraven v občanském zákoníku jako obecném právním předpisu. V souvislosti s předcházením škodám má každý občan obecnou povinnost ve smyslu ustanovení § 415 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen občanský zákoník), si počínat tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, přírodě a životním prostředí. Zvláštní úprava náhrady škod je pak uvedena v zákoně o myslivosti.

4.6.2 Odpovědnost státu

V zákoně o myslivosti je odpovědnost za škodu upravena nejdříve v ustanoveních o myslivecké stráží. V souvislosti s mysliveckou stráží a jejím výkonem funkce je v ustanovení § 16 zákona o myslivosti upravena odpovědnost státu za způsobené škody. Nejprve musí stát stanovit náhradu škody pro osobu, která poskytla myslivecké stráží pomoc, o niž byla požádána mysliveckou stráží, nebo pomoc poskytla s jejím vědomím. Pokud dotyčná osoba nesplnila stanovené podmínky a přivodila si škodu úmyslně, stát je zproštěn odpovědnosti. Podle obecné úpravy náhrady škody v občanském zákoníku se hradí skutečná škoda a ušlý zisk. Zákon o myslivosti v tomto případě uvádí, že se skutečná škoda hradí uvedením v předešlý stav, pokud to je možné. Preferuje se zde tedy jiná náhrada než v obecné úpravě, kde se hradí škoda nejprve v penězích, a pokud o to poškozený požádá lze nahradit škodu uvedením v předešlý stav. Obecná úprava

stanovující náhradu v penězích se jeví jako praktičtější a schůdnější pro oblast myslivosti než uvádění v předešlý stav.

Další škoda, kde má stát odpovědnost za její náhradu, je škoda způsobena osobou poskytující pomoc myslivecké stráži. Stát také odpovídá za škody, které při plnění úkolů způsobila sama myslivecká stráž, případně za škody, které jí byly způsobeny. Rozsah odpovědnosti je stejný jako u osoby, která poskytovala pomoc myslivecké stráži. Zásadně se však nehradí škoda způsobená osobě, která zákrok proti sobě svým protiprávním jednáním vyvolala, pokud šlo o zákrok oprávněný a přiměřený. V obdobných případech stát uhrazuje pouze škodu, která vznikla překročením oprávnění ze strany stráže, nebo šlo-li o nepřiměřený zákrok. V posledním odstavci 4 ustanovení § 16 je stanoveno, že při náhradách škod je stát zastoupen orgánem státní správy myslivosti, který mysliveckou stráž ustanovil a poskytuje tak tyto náhrady.

4.6.3 Odpovědnost uživatele honitby

Za škody, které jsou uvedeny v ustanovení § 52 a násl. zákona o myslivosti již neodpovídá stát, ale uživatel honitby. Pokud uživatelem honitby a vykonavatelem práva myslivosti v honitbě je myslivecké sdružení, jsou povinni k náhradě škody všichni jeho členové společně a nerozdílně. Jde o solidární odpovědnost podle ustanovení § 438 odst. 1 občanského zákoníku a poškozený může požadovat úhradu škody na kterémkoli členovi sdružení. Členové sdružení se pak mezi sebou vyrovnávají podle své účasti na způsobení škody. V případě úhrady škod způsobených zvěří nelze přisuzovat členům rozdílnou míru účasti na škodě, a proto je dobré mít již ve stanovách sdružení určeno, že členové se na úhradě podílejí stejným dílem.

Uživatel jako odpovědný subjekt k náhradě škody pak tedy odpovídá za dva druhy škod.

Jedná se o případ, kdy *škoda byla způsobena při provozování myslivosti*, tedy při výkonu práva myslivosti. Konkrétně je uživatel povinen hradit škodu způsobenou mysliveckou činností na honebních pozemcích nebo na dosud nesklizených polních

plodinách, vinné révě nebo lesních porostech.

Abychom si ujasnili, o jaké škody může jít, je dobré si uvědomit okruh činnosti, kterou se myslivost zabývá, z toho totiž vyplyne, že škody mohou vzniknout v nejrůznějších situacích od lovu až po výstavbu mysliveckých zařízení (krmelců apod.). Je třeba dodat, že velké škody v této oblasti nejsou časté, ale přesto se někdy objeví vyjeté koleje na honebním pozemku nebo výstavbou mysliveckých zařízení poškozené stromy.

V druhém případě jde o škody na honebních pozemcích, na dosud nesklizených polních plodinách, vinné révě, ovocných kulturách nebo lesních porostech, které jsou *způsobeny zvěří*. Jde o zvěř ve smyslu ustanovení § 2 písm. c) a d) zákona o myslivosti s výjimkou zvláště chráněných živočichů, kdy se poskytováním náhrad škod způsobených těmito živočichy zabývá zákon č. 115/2000 Sb. Této odpovědnosti se nelze zprostit tvrzením, že zvěř pochází z jiné honitby, jelikož jde o odpovědnost objektivní (za výsledek). Pokud zvěř, která způsobila škodu, utekla z obory, odpovídá za škodu uživatel této obory. Odpovědnosti se zde může zprostit, pokud únik zvěře byl zapříčiněn poškozením ohrazení obory neodvratitelnou událostí nebo osobou, za kterou uživatel obory neodpovídá. Neodvratitelnou událostí se rozumí vnější událost nezávislá na vůli uživatele obory, především vyšší moc (*vis maior*), jako jsou přírodní živly (vichřice, povodeň, požár).

Vedle zákonné povinnosti uživatele honitby hradit vzniklé škody je tu i povinnost vlastníka, případně nájemce honebního pozemku, dělat příslušná opatření, aby se škodám způsobeným zvěří zabránilo, ve smyslu ustanovení § 53 zákona o myslivosti. Zároveň zvěř nesmí být zraňována. Opatření nejsou konkretizována, obecně platí, že musí jít o opatření přiměřená, a tak je třeba vzniklé situace posuzovat vždy jednotlivě. O opatřeních k zabránění škod bylo napsáno nesčetně odborných publikací. Ať už jsou publikace či články v časopisech pojaty jakkoli, shodují se na jedné skutečnosti, která ovlivnila nárůst škod na porostech a lesích. Jde o malou druhovou skladbu rostlinstva a nedostatek doplňkových potravních druhů, tím se snížila potravní nabídka pro zvěř. Dřevnaté složky byly z lesních porostů odstraňovány a v polích novými úpravami zlikvidovány. V posledních letech se rozmohlo monokulturní hospodaření. Dále se

přednostně budují různé cyklostezky pro pohodlné výletování, blízko lesů se rozrůstají satelitní městečka, a tak přirozeného prostředí pro zvěř ubývá. To jsou faktory, jejichž důsledkem je nejen poškozování lesů a polních plodin, ale také snižování počtu drobné zvěře, především zajíců.

Opatření sledující zabránění těmto škodám lze rozdělit do čtyř skupin: Biologická ochrana slouží ke zvyšování úživnosti prostředí. Jde nejen o vysazování druhových porostů ve prospěch listnatých stromů, ale také umístování krmiv do krmných zařízení. V této ochraně se obráží celkový zájem o zvěř a její ochranu, jak to odpovídá ustanovení § 11 zákona o myslivosti, v němž je dána povinnost zakládat remízky, políčka a jiné vhodné úkryty pro zvěř. Pokud by se tato povinnost nedodržovala, docházelo by ke stále rostoucímu poškozování porostů, protože zvěř přijímá potravu ve dne, kdy v přírodě díky vnějším vlivům, včetně pohybu lidí, moc klidu není, a tak jí nezbývá než hledat klid a úkryt v mladých porostech. Biologická ochrana je považována za nejdůležitější.

Biotechnická ochrana spočívá v budování přezimovacích objektů se zastoupením jak starého porostu, mlaziny, ale i pastevní části.

Mechanická ochrana je zastoupena různými druhy zábran proti poškození zvěří. Patří sem oplocenky, chrániče a pletivo, rákos či klest k ovazování. Tato ochrana je náročnější, protože například se před vyražením pupenů musí odstranit. Zvuková, světelná a jiná zradidla je také možné použít, ale zvěř si na ně brzy zvykne a pak už jsou neúčinná.

Chemická ochrana je rychlý a účinný, ale krátkodobý způsob ochrany, navíc nesoucí v sobě i jistá rizika. Patří sem repelenty, které jsou používány jak v době vegetace, tak i ve stádiu klidu. Dále jsou používány i postřiky nebo nátěry porostů. Tyto ochranné prostředky by měly být používány jen v krajních případech, přestože jsou finančně dostupné, jimi jsou totiž do přírodního prostředí vnášeny nejrůznější chemické látky.

Zájem na preventivních opatřeních, aby se zabránilo škodám, má i uživatel honitby, a proto mu zákon dává možnost, aby se souhlasem vlastníka pozemku činil i další přiměřená opatření. Povinnosti k obdobným preventivním opatřením jsou ukládány také ostatními zvláštními právními předpisy, které ustanovením v zákoně

o myslivosti nejsou dotčeny. Jde například o povinnost z ustanovení § 32 lesního zákona č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kde se ukládá vlastníkům lesa, uživatelům honiteb a orgánu státní správy lesů dbát, aby lesní porosty nebyly nepřiměřeně poškozovány zvěří.

I přesto, že se stále více hovoří o narůstajících počtech srnčí zvěře, její podíl na škodách na zemědělských plodinách je zanedbatelný oproti škodám způsobeným jelení, daňčí, mufloní zvěří, ale především černou zvěří. Černá zvěř byla v minulosti chována pouze v oborách, aby se škodám na zemědělských plodinách zabránilo. Tento stav se bohužel neudržel a černá zvěř se dostala do volných honiteb, kde se její početní stav nepřiměřeně zvyšuje. Nejčastěji a velmi razantně jsou poškozována brambořiště a kukuřičná pole.

Vedle již zmíněných prostředků na ochranu před zvěří jsou účinná i různá pachová zradidla, jako lidské vlasy nebo zpocený oděv; tyto věci dokážou divoké prase odpudit.

Zároveň pomocí všech prostředků na ochranu před zvěří dochází ke snižování škod působených zvěří na lesním hospodářství, jak je patrné v příloze č. 2 mé diplomové práce, a to za období posledních deseti let.

4.6.4 Neuhrazené škody způsobené zvěří

V ustanovení § 54 zákon o myslivosti stanoví, které škody způsobené zvěří se nehradí. Nelze totiž po uživateli honitby požadovat hrazení škod, kterým neměl možnost předejít například lovem, nebo škoda byla způsobena zaviněním poškozeného. Podle ustanovení § 441 občanského zákoníku nese povinnost náhrady škody poškozený sám.

Nejdříve zákon stanovuje nehrazené škody způsobené zvěří na pozemcích nehonebních, na vinné révě neošetřené proti škodám způsobené zvěří, na neoplocených květinových školkách nebo zahradách ovocných a zelinářských, na stromořadích a stromech jednotlivě rostoucích, jakož i na vysokocenných plodinách. Vysokocennou plodinu lze charakterizovat jako druh plodiny, která se vyznačuje specifickými zvláštěstmi a její pěstování na honebním pozemku vyžaduje mimořádnou péči a

ochranu.⁴¹ Jaké plodiny to jsou konkrétně, zákon neuvádí, ale stanovuje pravomoc, aby při pochybnostech o tom rozhodl orgán státní správy myslivosti. Lze sem tedy řadit rostliny, které se pěstují převážně pro účely výzkumu a šlechtění, pro potřeby farmakologie nebo pro zachování ohroženého druhu plodiny, dále druhy léčivých a aromatických bylin a v některých případech i chmel a vinnou révu. Orgánem, který rozhoduje, která plodina patří do vysokocenných, je obecní úřad obce s rozšířenou působností a z jeho rozhodnutí můžeme uvést jako vysokocenné plodiny tabák, vinnou révu, chmel, semena kulturních rostlin, jahody a vánoční stromky pěstované na plantážích. Orgánu však nepřísluší vydat seznam těchto rostlin.

Škody se dále nehradí na zemědělských plodinách nesklizených v agrotechnických lhůtách a škody na zemědělských plodinách uskladněných na honebních pozemcích, pokud je osoba uskladňující tyto plodiny nezabezpečila proti poškození zvěří.

Druhá skupina neuhrazovaných škod způsobených zvěří se týká lesních porostů. Jde o škody na lesních porostech chráněných oplocením proti škodám působeným zvěří, dále škody na jedincích poškozených jen na postranních výhonech a v lesních kulturách, ve kterých došlo okusem, vytloukáním nebo vyrýváním stromků ke každoročnímu poškození méně než 1% jedinců, a to po celou dobu do zajištění lesního porostu, přičemž poškození jedinci musí být rovnoměrně rozmístěni po ploše. Abychom této problematice dobře porozuměli, je potřeba nahlédnout do souvisejících právních předpisů. Prvním je zákon č. 289/1995 Sb., lesní zákon, ve znění pozdějších zákonů, který v ustanovení § 2 písm. j) objasňuje pojem *zajištění lesního porostu*, jímž je míněno dosažení takového stavu lesního porostu, který po zalesnění dále nevyžaduje intenzivní ochranu a počet jedinců, jejich rozmístění a druhová skladba lesních dřevin dává předpoklady pro vznik stanovištně vhodného lesního porostu. Pro posouzení, zda je lesní porost takto zajištěn, jsou dána kritéria ve vyhlášce ministerstva zemědělství č. 82/1996 Sb., v ustanovení § 16 odst. 7. Mezi tato kritéria patří i to, že porosty vykazují trvalý výškový růst a nejsou výrazně poškozeny.

---

41 Charvát A., Mikulka J., Vysokocenné plodiny ve vztahu k myslivosti, časopis Svět myslivosti č. 12/2007.

4.6.5 Škody způsobené zvláště chráněnými živočichy

Zvěří, kterou nelze lovit podle ustanovení § 2 písm. c), a škodami, které tato zvěř způsobila, se zabývá ustanovení § 54 odst. 3 zákona o myslivosti. Škody těchto živočichů hradí stát. Bližší podmínky náhrad pak stanovuje zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.

V tomto zákoně se uvádí hrazení škod způsobených pouze sedmi vybranými živočichy, přičemž ustanovení § 2 písm. c) zákona o myslivosti uvádí širší výčet zvěře, kterou nelze lovit a za kterou by měl stát také škody hradit. Mezi vybrané živočichy dle zákona č. 115/2000 Sb. se řadí bobr evropský, vydra říční, kormorán velký, los evropský, medvěd hnědý, rys ostrovid a vlk. Škodu těchto živočichů stát hradí jen tehdy, pokud je způsobena na zdraví a životě fyzické osoby, psů hlídajících domestikovaná zvířata, dále na rybách, včelstvu, nesklizených polních plodinách, trvalých porostech, uzavřených objektech nebo movitých věcech v uzavřených objektech. Zároveň musí být splněny další podmínky nároku na úhradu škody, a to, že živočich je v době způsobení škody chráněným živočichem. Dále domestikovaná zvířata musí v době, kdy na nich vznikla škoda, být v uzavřeném objektu nebo alespoň v elektrickém ohradníku, což platí pro větší zvířata jako je skot, kůň, ovce, prase. Pokud domestikovaná zvířata způsobí sama škodu na uzavřeném objektu, protože se cítí ohrožena zvláště chráněným živočichem, náhradu škody lze také poskytnout. Podmínky pro náhradu škod na rybách jsou stanoveny jen pro škody způsobené kormoránem nebo vydrou říční, a pokud byla škoda způsobená na rybách v líhních, v sádkách a podobných zařízeních jen tehdy, pokud byla tato zařízení oplocena nebo opatřena mřížkou bránící vniknutí vydry. Polní plodiny musí být sklizeny v agrotechnických lhůtách, jinak se škody nehradí stejně jako v případech náhrad škod poskytovaných uživatelem honitby. Nehradí se také škody způsobené vybraným živočichem, který je chován v zajetí člověka, případně když z tohoto zajetí uprchl.

Ustavení § 7 a násl. zákona č. 115/2000 Sb. stanovují podmínky pro rozsah nároku a dobu pro uplatnění škody. Vzniklá škoda se hlásí orgánu ochrany přírody, který provádí příslušná šetření. Písemná žádost o náhradu škody musí být podložena doklady a

podklady pro posouzení nároku. Důležitým ustanovením je § 11 odst. 3, který patří do ustanovení společných a závěrečných tohoto zákona a stanovuje, že škody nahrazené podle tohoto zákona již nelze hradit podle platných právních předpisů o myslivosti. To samé platí i naopak. Tato platná právní úprava je důležitá pro ochranu chráněných živočichů, kde jejich populace není početná a je žádoucí její zvýšení nebo alespoň udržení. Hrazením škod způsobených těmito živočichy stát zmírňuje nevraživost lidí vůči nim.⁴²

4.6.6 Uplatnění nároku

Zákon o myslivosti stanovuje postup a lhůty pro uplatnění nároku na škodu v ustanovení § 55. Nejdříve jsou stanoveny lhůty, které činí 20 dnů od vzniku škody pro zemědělské škody. Pro lesní porosty se škoda zjišťuje jednou ročně, a to k 1. červenci za období od 1. července roku předchozího až 30. června následujícího roku. Nárok má být poté uplatněn do dvacátého dne, tj. do 20. července. S uplatněním nároku se současně vyčísľuje škoda způsobená na plodinách. Doba vyčíslení je důležitá pro stanovení lhůty pro úhradu nároku. Pokud lze škodu vyčísľit až dodatečně, aby mohl být zohledněn výsledek sklizně, dáva zákon na vyčíslení lhůtu 15 dnů od skončení sklizně. Zákonodárce se přiklání k mírnému řešení náhrady škody a dáva možnost dohody mezi uživatelem honitby a poškozeným o náhradě škody. Pokud by dohody nebylo dosaženo a škoda by nebyla uživatelem honitby uhrazena do 60 dnů ode dne uplatnění nároku a vyčíslení škody, je možné uplatnit nárok do tří měsíců u soudu. Pokud poškozený zmešká veškeré zákonné lhůty k uplatnění nároku, dochází k prekluzi neboli zániku nároku na uhrazení škody a zároveň ke ztrátě právního nároku. Nárok netrvá ani jako naturální obligace a přijetí plnění po stanovených lhůtách lze brát jako bezdůvodné obohacení.

Náhrada škody nemusí být hrazena jen v penězích. Lze se dohodnout i na náhradě ve formě naturálií, například poskytnutí zvěřiny nebo případné pomoci při odstraňování škody a navrácení poškozené věci do původního stavu.

---

42 Damohorský M. a Smolek M., Zemědělské právo, IFEC, 2001, str. 65.

4.6.7 Náhrada škod způsobených na zvěři

Za škodu na zvěři podle platné právní úpravy zákona o myslivosti v ustanovení § 56 odpovídá každý, kdo ji způsobil porušením právní povinnosti. V tomto případě se škodou nerozumí jen neoprávněný lov neboli pytláctví, které je samozřejmě nejvíce rozšířenou škodou a v poslední době díky změně trestního zákona nejdiskutovanějším problémem. Škodou je i zničení hnízdišť, zničení prostředí nutného pro život zvěře a vypouštění živočichů, kteří mohou narušit přírodní rovnováhu. Výčet, co se škodou rozumí, je demonstrativní a vždy bude záležet na aktuální situaci pro posouzení možné škody na zvěři.

Nárok na náhradu škody má uživatel honitby, pro kterého platí obecné předpisy na uplatnění nároku. Obecným předpisem je občanský zákoník, a to ustanovení § 442 a násl. Škoda se v těchto případech bude hradit v penězích a teprve jako druhá možnost může nastoupit uvedení v předešlý stav, pokud to je možné a účelné. U náhrady za upytlačenou zvěř nebude *navrácení v předešlý stav* reálné. Lhůty k uplatnění nároku se také řídí občanským zákoníkem, kde v ustanovení § 106 je stanovena lhůta 2 roky ode dne, kdy se poškozený o škodě dozvěděl, později je právo na náhradu promlčeno. Přesto lze hradit i po lhůtě, jelikož nejde o prekluzi a stále zde zůstává právo jako naturální obligace. Objektivní lhůtou pro promlčení práva jsou 3 roky, a pokud šlo o škodu způsobenou úmyslně, pak je to lhůta 10 let ode dne, kdy k události došlo.

Shrnutí

Obecnou právní úpravu náhrady škody řeší zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. Speciální zákony pak upravují konkrétní odpovědnost a náhradu škod způsobených zvěří.

Činností a hospodařením člověka došlo k dramatickým změnám prostředí zvěře k monokulturní krajině, která nenabízí již bohatou potravní skladbu. Zvěř se tak musí živit tím co má k dispozici. Tato nutnost je možná až příliš ostře nazývána "škodou"

způsobenou zvěří, když zvěř byla k tomuto dohnána samotným člověkem. Pro předcházení vzniku škod je důležité dodržovat řádné myslivecké hospodaření. Zakládání bohatě zastoupených lesních porostů, zřizování políček či krmných zařízení mimo nejvíce ohrožené místa (mladé lesní porosty), ale také zabezpečení klidu pro zvěř před rušícími činnostmi člověka je základem. Činnosti rušící klid zvěře není často v silách myslivců odstranit a proto by jim měla legislativa více pomoci. Pozitivní změnou by mohlo být i stanovení odpovědnosti uživatele honitby až tehdy, kdy by porušil zásady řádného hospodaření a tím by zavinil přemnožení zvěře a způsobení více škod. Často je ale upozorňováno na přemnožení zvěře neopodstatněně a důvod škod je právě jen v neohledupnosti návštěvníků honitby ke zvěři.

4.7. Deliktní odpovědnost

4.7.1 Obecně

Vedle odpovědnosti za škodu stojí odpovědnost deliktní. Pod pojmem deliktní odpovědnost rozumíme obecně odpovědnost za protiprávní jednání. Takové jednání je v rozporu s normami platného práva. Deliktní odpovědnost můžeme rozlišit na trestní odpovědnost a odpovědnost za správní delikty. Trestní odpovědnost se zakládá na odpovědnosti za trestné činy. Samotný pojem trestného činu je vymezen v ustanovení § 13 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Naproti tomu správní delikty nejsou nijak legálně vymezeny. V literatuře se za ně označuje takové *protiprávní jednání, jehož znaky jsou stanoveny zákonem a za které ukládá správní úřad (orgán) trest stanovený normou správního práva.*⁴³

---

43 Hendrych D., Správní právo: obecná část, C.H.BECK, 2006, str. 417.

4.7.2 Trestní odpovědnost

Trestní právo chrání nejdůležitější právní statky jako je zájem společnosti, práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob před společensky nejnebezpečnějšími útoky fyzických osob. Jde o krajní prostředek ochrany společnosti, a tak nastupuje až tam, kde ostatní právní prostředky jsou neúčinné.

Česká vnitrostátní právní úprava před nedávnou dobou prošla významnou změnou v podobě nového zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní zákoník), který nabyl účinnosti 1.1.2010 a nahradil tak zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Trestní zákoník obsahuje samostatnou hlavu o trestných činech proti životnímu prostředí, kde je postihováno chování, které ohrožuje životní prostředí (statistika počtu trestných činů proti životnímu prostředí v příloze č. 4). Řada těchto trestných činů je významných i pro oblast myslivosti, jelikož se týkají zvířat, ale i jejich životního prostředí. Dá se říci, že trestním zákoníkem v první řadě došlo k pozitivním změnám v postavení zvířete. V druhé řadě je ale nutné upozornit na trestný čin pytláctví, který je pro myslivost, ale i pro rybářství nejvýznamnější, kde došlo ke zhoršení postavení zvěře.

V současné době je také v projednávání návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Lze předpokládat další významnou změnu v oblasti životního prostředí, a to převážně pro trestný čin poškození a ohrožení životního prostředí a trestný čin poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti, jelikož se navrhuje nové znění jejich skutkových podstat. Tyto změny vyvolalo přijetí směrnice 2008/99/ES o trestněprávní ochraně životního prostředí.⁴⁴

Trestný čin týrání zvířat

Tohoto problému se týkají dva trestné činy a to v ustanovení § 302 a § 303 trestního zákoníku. Jimi se zcela zásadně mění a výrazně zpřísnuje postih za týrání zvířat. Dosavadní úprava postihovala týrání zvířat odnětím svobody až na jeden rok pouze

⁴⁴ Více na <http://portal.justice.cz> .

v případech recidivy, nebo teprve v případech utýrání zvířete.⁴⁵ Nyní se přísně postihuje utýrání zvířete až tříletým trestem a zcela nově se postihuje trestem odnětí svobody až na pět let utýrání většího počtu zvířat. Nově se trestnost rozšířila i na závažná nedbalostní jednání.⁴⁶ Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti bylo doposud postihováno pouze jako přestupek a až nyní se zohlednila závažnost i tohoto jednání.

Výrazné změny v postihování týrání zvířat jsou nyní ve shodě se zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, v jehož úvodu se stanoví: „*Zvířata jsou stejně jako člověk živými tvory, schopnými na různém stupni pociťovat bolest a utrpení a zasluhují si proto pozornost, péči a ochranu ze strany člověka.*“

Trestné činy proti volně žijícím živočichům a planě rostoucím rostlinám

Trestný čin neoprávněného nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami je poměrně častou trestnou činností. Upravuje se ve dvou ustanoveních § 299 a § 300 trestního zákoníku. V dnešní době je tento trestný čin jako nelegální obchod s takto chráněnými živočichy a rostlinami velmi výnosnou činností a proto musí být přísně trestán, a to i pokud je způsobený z nedbalosti. Často jsou chránění živočichové odsouzeni k smrti převozem z jedné země do druhé. Také lze v této činnosti sledovat nebezpečí zavlečení chorob. Takovéto zavlečení nakažlivé nemoci nebo její rozšíření na další zvířata je trestné podle ustanovení § 306 trestního zákoníku. Trestné je pak nejen úmyslné jednání, ale opět i jednání nedbalostní.

S těmito trestnými činy souvisí skutková podstata odnímání nebo ničení živočichů a rostlin upravená v ustanovení § 301 trestního zákoníku. Zde jde o živočichy a rostliny, které nepožívají zvláštní ochranu. Jde o živočichy a rostliny, volně se vyskytující na území České republiky, jejichž odnímání nebo ničení v určitém množství může způsobit ohrožení jejich místní populace. Při posuzování konkrétních situací je zde také

⁴⁵ Co se rozumí pod pojmem utýrání zvířete vymezil Krajský soud v Brně v rozhodnutí 4 To 597/98, kde uvedl následující: „*Utýráním zvířete je každé usmrcení zvířete způsobem, které mu působí nepřiměřenou bolest, popř. jemuž předchází vystavení bolestem či šokujícím prožitkům, a to i trvajícím po kratší dobu, pokud toto vystavení bylo mimořádně intenzivní.*“

⁴⁶ [Http://www.reformajustice.cz/cz/trestni-zakonik/zpriseni-trestu-a-nove-trestne-ciny.html#zvirata](http://www.reformajustice.cz/cz/trestni-zakonik/zpriseni-trestu-a-nove-trestne-ciny.html#zvirata).

možný jednočinný souběh s trestným činem týrání zvířat či s trestným činem pytláctví.

Trestný čin poškození lesa

V neposlední řadě s myslivostí souvisí i trestný čin v ustanovení § 295 trestního zákoníku. Tímto trestným činem se poškozuje, byť i z nedbalosti, les nebo se těžbou lesních porostů způsobují holé seče. Tím je samozřejmě poškozováno i životní prostředí zvěře a dochází tak převážně k dalším škodám, jak na zvěři, tak i na zbylých lesních porostech.

Trestný čin pytláctví

Největším škodám na zvěři dochází v důsledku pytláctví (nepovolenému lovu zvěře). Pytláctví je trestným činem dle ustanovení § 304 trestního zákoníku. Nový trestní zákoník nabyl účinnosti dne 1. 1. 2010 a tato rekonstrukce ovlivnila myslivce i rybáře. Právní charakteristika pytláctví je pojata novým trestním zákoníkem jinak, než tomu bylo v předešlé úpravě, a v praxi to činí nemalé problémy. Dříve bylo pytláctví zařazeno mezi trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, dnes řazeno mezi trestné činy spáchané proti životnímu prostředí (hlava VIII.). Systematika zvláštní části naznačuje, jakým hodnotám se dostává zvýšené ochrany nad ostatními, a mohli bychom se domnívat, že tím se zákonodárce snažil poskytnout zvěři zvýšenou ochranu. Změnou skutkové podstaty se ovšem stal opak.

Nově se pytláctví dopustí ten, kdo neoprávněně uloví zvěř nebo ryby v hodnotě *nikoli nepatrné*. Škodou nikoli nepatrnou se rozumí podle ustanovení § 138 odst. 1 trestního zákoníku škoda dosahující částky nejméně 5000 Kč. Podle předcházející trestně právní úpravy stačilo k naplnění skutkové podstaty pouze *jednání*, tedy lov. Pachatel nemusel nic ulovit, a tedy nemusela vzniknout ani konkrétní škoda. Podmínkou bylo, že protispoločenské jednání pachatele dosahovalo stupně nebezpečnosti většího než nepatrného. Státní zástupce tak hodnotil toto jednání a rozhodoval o obžalobě podle

situace. Pokud pachatel svým jednáním ohrozil existenci druhu zvěře, bylo to jednání vysoce nebezpečné a byl stíhán za trestní čin. Podle nového zákoníku, i kdyby ohrozil existenci druhu, ale výše škody nedosáhla 5000 Kč, bude to hodnoceno jen jako přestupek. Pokud jde o tento případ, bude se více týkat chovu ryb než větších druhů zvěře, které jsou základem chovu v myslivosti.

Při stanovení hodnoty zvěře nemůžeme soudit jen podle jednoho kritéria, a to hodnoty masa na trhu, ale také podle dalších kritérií, šlo-li např. o chovný kus nebo o vzácného živočicha a podle výše nákladů, spojených např. s vrácením takových zvířat do volné přírody (veterinární úkony, doprava zvěře, karanténa před vypuštěním).

Největším problémem nové úpravy tkví ve slovesném tvaru *uloví*, tedy jde o dokonaný čin; v praxi to znamená, že pytlák může soustavně zvěř zneklidňovat, klást pasti, ale pokud se mu nepodaří ji ulovit, dá se hovořit jen o přestupku podle § 35 odst. 1 písm. f) zákona č. 200/1990 Sb. Nelze ho stíhat ani za přípravu k trestnému činu, jelikož příprava je trestná jen u trestných činů zákonem stanovených, do kterých trestný čin pytláctví nepatří.

Pokusu pytláctví by se pachatel mohl dopustit, pokud by mu bylo prokázáno úmyslné jednání, ale protřelému pytlákovi se to většinou obtížně prokazuje. Aby docházelo opravdu ke zvýšené ochraně zvěře, musí se stanovit jednotně hodnota zvěře s ohledem na veškeré skutečnosti, které jsou uvedeny i v ustanovení § 137 trestního zákoníku. Zde se stanovuje, pokud nejde určit výše škody podle ceny, za kterou se věc v době a v místě činu obvykle prodává, nutnost vycházet i z účelně vynaložených nákladů na obstarání stejné nebo obdobné věci nebo uvedení v předešlý stav. Veškeré tyto skutečnosti se projeví i v cenovém sazebníku vytvořeném ministerstvem zemědělství ve spolupráci s policejním prezidiem. V tomto sazebníku jsou stanoveny minimální hodnoty upytlačené zvěře podle druhu, pohlaví a věku. Jsou zde ale zařazeny jen druhy zvěře, které jsou obvykle loveny a ne veškeré druhy zvěře podle ustanovení § 2 písm. c) a d) zákona o myslivosti. V sazebníku jsou stanoveny hodnoty některé zvěře stále pod 5000 Kč (zajíc polní, bažant obecný, liška obecná). Například u zajíce polního, v sazebníku stanoven na částku 3900 Kč za kus, může dojít k navýšení jeho hodnoty o několik tisíc, jelikož jich rapidně ubývá a v některých okresech již bývají vzácností. Je

ale nutno podotknout, že jako podklad pro projednávání trestného činu je nutný posudek soudního znalce. Znalec vypracovává znalecký posudek pro každý projednávaný případ samostatně. Také stanovení právně závazného ceníku, kterým by bylo možno dopředu ohodnocovat způsobenou škodu, není účelné, neboť posuzování toho, zda-li je naplněna skutková podstata trestného činu náleží pouze osobám činným v trestním řízení, jako je policejní orgán, státní zástupce a soud. Posuzuje se zejména význam chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsob provedení činu a jeho následky, okolnosti, za kterých byl čin spáchán, osobu pachatele, míru jeho zavinění a jeho pohnutku, záměr nebo cíl.⁴⁷ Sazebník je tedy jen doporučením. I přesto pro právní jistotu, zda se pachatel dopouští trestného činu nebo jen přestupku, tento sazebník stanovující postup při oceňování zvěře udělal mnoho. Tato právní jistota, zda je o trestný čin nebo přestupek je důležitá i pro zásah myslivecké stráže při plnění zákonné povinnosti podle ustanovení § 14 odst. 1 písm. c) zákona o myslivosti, kdy je povinností stráže zadržet osobu přistiženou v honitbě při neoprávněném lovu. Intenzita zásahu musí být volena podle jednání pachatele a bude jiná u trestného činu a jiná u přestupku, proto je nutné, aby měla stráž jistotu, že její zásah je adekvátní, protože jinak by se mohla sama dopustit trestného činu zneužitím pravomoci úřední osoby. Musíme mít přitom na paměti, že myslivecká stráž není ochráncem majetku vlastníků honebních pozemků nebo uživatelů honiteb, ale ochráncem zvěře jako přírodního bohatství, tedy věci státního zájmu. Protože svou funkci vykonává ve svém volnu, na své náklady a bez nároku na odměnu, měla by mít alespoň zajištěno, aby její povinnosti byly tak jednoznačně a přesně pojmenovány, aby nemohlo dojít v dobré víře k nějakému omylu. Podle Ústavy (čl. 7) se stát zavazuje dbát na ochranu přírodního bohatství, a tak právní úprava by neměla vyznívat ve prospěch těch, kdo škodí, ale těch, kdo ochraňují.

Podle mého názoru by měly být uplatněny přísnější podmínky pro stanovení trestněprávní odpovědnost za pytláctví, aby si nejen pytláci, ale i veřejnost uvědomili, že se u nás ochrana přírody a zvěře jako její součásti míní opravdu vážně.

---

⁴⁷ Stanovisko Ministerstva zemědělství:

<http://eagri.cz/public/web/mze/lesy/lesnictvi/legislativa/oznameni-a-stanoviska/stanovisko-16230-pytlactvi-trestni.html> .

4.7.3 Odpovědnost za správní delikty

Tato odpovědnost nastává tehdy, pokud dojde k narušení společenských vztahů chráněných normami správního práva. Odpovědnost je založena na tzv. správních sankcích, které jsou právními následky porušení určité povinnosti dané zákonem. Toto porušení může být pak považováno za přestupek či jiný správní delikt.

Existuje velmi úzký vztah mezi odpovědností za správní delikty a trestně právní odpovědností. Správně právní odpovědnost je trestně právní obdobou podle zvláštních složkových zákonů na ochranu životního prostředí. Správních deliktů bývá v zásadě více a jsou diferencovány podle své závažnosti. Zásadní rozdíl mezi trestným činem a přestupkem je spatřován ve společenské závažnosti jednání.

Odpovědnost za přestupky

Přestupkem je určité protiprávní zaviněné jednání fyzické osoby, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označen v zákoně o přestupcích. Přestupku se může dopustit tedy pouze fyzická osoba. Odpovědnost za přestupky je odpovědností subjektivní, tj. za zavinění. Základním pramenem přestupkové odpovědnosti je zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen přestupkový zákon). Vedle přestupkového zákona obsahují skutkové podstaty přestupků i speciální právní předpisy na úseku ochrany životního prostředí. Tyto speciální právní předpisy zpravidla přesněji a podrobněji vymezují skutkové podstaty a stanoví sankce odchylně od přestupkového zákona.⁴⁸

V oblasti práva životního prostředí bývají zpravidla využívány všechny typy sankcí uvedených v přestupkovém zákoně, tj. napomenutí, pokuty, zákaz nebo omezení činnosti a propadnutí věci, přičemž při jejich ukládání se přihlíží k závažnosti spáchaného přestupku.

Přestupky na úseku zemědělství, myslivosti a rybářství jsou upraveny v ustanovení § 35 přestupkového zákona. Za tyto přestupky se ukládají pokuty, kdy

---

48 Damohorský M., Právo životního prostředí, C.H. Beck 2007, str. 76.

například za neoprávněný lov zvěře nebo chytání ryb klasifikovaný jako přestupek se ukládá pokuta do 8000 Kč. Naproti tomu přestupky upravené ve speciálním zákoně o myslivosti jsou upraveny v ustanovení § 63. Jsou zde odstupňovány pokuty za porušení povinností uvedených v různých ustanoveních zákona. Nejvýše uloženou pokutou může být pokuta ve výši 200 tis., kdy tato pokuta, ale i ostatní uvedené v zákoně, mohou být dvojnásobně navýšeny z důvodu opakovaného porušení zákonných povinností. Řízení o uložení pokuty lze zahájit do 1 roku ode dne, kdy se o přestupku státní orgán myslivosti dozvěděl nebo do 3 let od spáchání tohoto přestupku. Zaplacená pokuta je pak příjmem Státního fondu životního prostředí.

Odpovědnost za jiné správní delikty

Jde o správní delikty právnických osob a fyzických osob při podnikatelské činnosti. Odpovědnost za jiné správní delikty je odpovědností za následek, tedy odpovědností objektivní, resp. absolutní. Znamená to, že odpovědnost za správní delikt nastává bez ohledu na zavinění a až na výjimky bez možnosti liberace. Vzhledem k rostoucímu vlivu a počtu právnických osob na úseku životního prostředí byla potřeba zavést i tato objektivní odpovědnost. Následky protiprávního jednání těchto osob na životní prostředí je totiž nesrovnatelné s jednáním jednotlivých občanů.

Správní delikty jsou však, jak již bylo řečeno, velmi nejednotně upraveny a prakticky neexistuje jejich společná kodifikace. Ustanovení a vymezení jejich skutkových podstat nalezneme roztráštěné ve značném množství zákonů.⁴⁹

---

49 Damohorský, M. a kol.: Právo životního prostředí, C.H.Beck, 2007, str. 78.

4.8. Státní správa myslivosti

Státní správa myslivosti je členěna do tříčlankové soustavy. Ústředním orgánem státní správy myslivosti je Ministerstvo zemědělství. Jeho působnost však nezahrnuje území národních parků, pro něž je ústředním orgánem Ministerstvo životního prostředí. V národních parcích pak působnost obcí vykonávají správy národních parků a působnost krajů Ministerstvo životního prostředí. Specifika ve výkonu působnosti jsou i na územích určených pro obranu státu, kde působnost krajů i obcí jsou přeneseny na Ministerstvo zemědělství. Dalšími orgány v soustavě jsou tedy ještě krajský úřad v přenesené působnosti a obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Tyto orgány státní správy dbají na dodržování zákona o myslivosti a všech rozhodnutí o provádění ochrany myslivosti a dodržování zásad chovu zvěře. Pokud jsou zjištěny nějaké nedostatky v činnosti uživatele honitby, je uloženo opatření k odstranění těchto nedostatků. Brzké odstranění je v zájmu uživatele, protože při neodůvodnitelném otálení mohou orgány státní správy rozhodnout o omezení užívání honitby do doby, než budou nedostatky odstraněny. Tyto činnosti orgánů státní správy myslivosti jak preventivního charakteru (dohled na dodržování zákona), tak represivní povahy jsou součástí dozoru v myslivosti podle ustanovení § 61 zákona o myslivosti.

4.8.1 Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo zemědělství zřizuje svůj poradní sbor, který zastává specifické postavení při projednávání odborných otázek souvisejících s myslivostí. Jde o Mysliveckou radu, v které by podle demonstrativního výčtu v ustanovení § 57 odst. 6 zákona o myslivosti měli být členy zástupci jiných správních úřadů, celostátně působících mysliveckých organizací, vysokých škol a výzkumných ústavů s činností na úseku myslivosti. Dne 9.2.2010 byla jmenována nová Myslivecká rada, která se skládá pouze z 12 členů. Došlo tedy k zúžení této rady z dřívějších 30 členů více než o polovinu. Cílem byla větší efektivita, členové byli vybíráni na základě jejich dlouhodobých

zkušeností a odbornosti na úseku myslivosti.⁵⁰

Působnost Ministerstva zemědělství je taxativně vymezena v ustanovení § 58 zákona o myslivosti. Jeho působnost je velice široká a kromě již zmíněné dozorovací činnosti rozhoduje ve věcech dovozu, vývozu zvěře a vypouštění jednotlivých druhů zvěře do přírody podle ustanovení § 4 odst. 2 zákona o myslivosti, dále dbá a činí opatření k zachování druhů zvěře. Na úseku trofejí ustanovuje ústřední hodnotitelskou komisi a pověřuje některou mysliveckou organizaci evidováním význačných trofejí. V současnosti tuto evidenci vede Českomoravská myslivecká jednota (ČMMJ). Jako ústřední orgán má Ministerstvo zemědělství v působnosti veškeré zkoušky z myslivosti jak pro myslivecké hospodáře, tak má v kompetenci zajištění vyšších odborných mysliveckých zkoušek, sokolnických zkoušek, zkoušek psů a zkoušek z myslivosti. Prováděním veškerých zkoušek pověřuje právnické osoby. Další subjekty, jako jsou myslivecké organizace, pověřuje pořádáním výstav a jiných akcí na celostátní i mezinárodní úrovni. Jako ústřední orgán je toto ministerstvo také odvolacím orgánem proti rozhodnutím krajského úřadu a přezkumným orgánem proti rozhodnutím obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

4.8.2 Působnost krajů a obcí

Krajské úřady byly přidány do soustavy orgánů na úseku myslivosti až zákonem o myslivosti z roku 2001. Svoji činnost vykonávají v přenesené působnosti a mají rozhodovat o věcech, které přesahují obvody obcí, jako je například chov zvěře. Zároveň mají důležité postavení při rozhodování o uznávání honiteb, aby se vyloučilo ovlivňování rozhodnutí některými pouze lokálními zájmy.

Výčet působnosti krajů je uveden v ustanovení § 59 zákona o myslivosti a je z něho patrné, že ministerstvo kraji delegovalo pravomoci především ve věcech, kde správnému rozhodování napomáhá důvěrnější znalost konkrétních poměrů a dalších souvislostí, tedy ve věcech, které mohou být pracovníky krajského úřadu snadno zmapovány. Kraj v obecném zájmu rozhoduje například o omezování obvyklého

⁵⁰ Více na <http://eagri.cz/public/web/mze/lesy/myslivost/myslivecka-rada/>.

hospodaření v některých honitbách kvůli zachování některých druhů zvěře, a to podle ustanovení § 4 odst. 1. zákona o myslivosti. Dále prohlašuje pozemky za nehonební, určuje termíny sčítání zvěře, povoluje k lovu použít dravců a také se podílí na vzdělání v oboru myslivosti a provádí dozor podle ustanovení § 61 zákona o myslivosti.

Působnost obcí je vymezena zbytkově, kdy v ustanovení § 60 jsou obcím svěřeny do působnosti veškeré věci, které nejsou uvedeny v ustanoveních § 57 až 59 zákona o myslivosti. Působnost vykonávají obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

4.8.3 Ministerstvo životního prostředí a správy národních parků

Ministerstvo životního prostředí je ústředním orgánem státní správy na úseku myslivosti v národních parcích. Tak je stanoveno jak v zákoně o myslivosti v ustanovení § 57 odst. 1, tak i v zákoně č. 2/1969 Sb⁵¹. V České republice se nacházejí 4 národní parky, kde zároveň ministerstvo vykonává přenesenou působnost krajů. Působnost obcí pak vykonávají správy národních parků, které zřizuje ministerstvo. Obě instituce jsou zároveň orgány státní správy ochrany přírody a jejich působnost je upravena v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v ustanovení § 78 až 79.

Tyto orgány mají v pravomoci rozhodovat o různých omezeních, projednávají přestupky a ukládají pokuty. Celkově se snaží o vědeckovýzkumnou činnost a osvětu mezi občany, což je důležité pro přírodu a i myslivost. Ministerstvo životního prostředí rozhoduje také o povolení k provozování záchranné stanice. Tyto stanice jsou potřebné pro zraněná či handicapovaná zvířata, která potřebují lidskou pomoc. Stanice patří neodmyslitelně také k myslivosti. Ukazují právě na velmi blízký vztah mezi myslivci a ochránci přírody. Důkazem je tomu například záchranná stanice ve vesnici Pátek⁵², ve které žijí. Zakladatelem a provozovatelem jedné z nejstarších a nejúspěšnějších stanic pro záchranu zraněných živočichů je pan Luboš Vaněk. Vykonává zároveň funkci mysliveckého předsedy MS Pátek a je aktivním sokolníkem. Znalosti získané ze všech tří zmiňovaných oblastí z něho dělají odborníka s komplexním pohledem na přírodu. Kladný

51 Zákon o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR.

52 Více na <http://www.zachranazivocichu.cz/index.html>.

pečovatelský vztah k přírodě nezáleží na tom, zda je člověk registrován „u myslivců“ anebo „u ochranářů“, ale na tom co pro přírodu prakticky dělá. Vhodné je zde citovat větu, která pěkně vystihuje smysl těchto odvětví: *"Cíl je jeden, stejný. Různí se pouze prostředky a ty by se měly vzájemně doplňovat a ne jak je někdy z oboustranných tendencí patrné vzájemně potírat."*⁵³

---

53 Spejchal V., Historie a současnost poděbradského sokolnictví aneb Sokolnická sezona v Polabí, časopis Myslivost č. 1/2010, str. 28.

5. Právní předpisy související s myslivostí

Ústava ČR a Listina základních práv a svobod vytvářejí ústavní základ odpovědnosti za ochranu přírody. Již v úvodní části ústavy se stát zavazuje mimo jiné střežit a rozvíjet zděděné přírodní, kulturní bohatství. Na preambuli pak navazuje článek 7, kde je řečeno, že *stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství*. Tento článek tak stanovuje odpovědnost státu za ochranu přírodního prostředí. Stát je povinen zabezpečit trvale udržitelný rozvoj prostřednictvím mezinárodních i vnitřních právních předpisů. Konkrétnější ustanovení obsahuje Listina základních práv a svobod. Jejím klíčovým článkem je čl. 35. Zde je zakotveno jak právo každého na příznivé životní prostředí, tak i právo na úplné informace ohledně životního prostředí. Odstavec 3 pak klade zákonné meze pro výkon práv, aby nedocházelo k ohrožování či poškozování životního prostředí při jejich výkonu. Další zákonné meze jsou dány v článcích 11 odst. 3 a 14 odst. 3. V článku 11 odst. 3 jde o vymezení výkonu vlastnického práva, při jehož realizaci nesmí docházet k poškozování životního prostředí. Článek 14 se týká svobody pohybu, která může být omezena, vyžaduje-li to na vymezených územích ochrana přírody. Jde tu tedy o chráněná území, ale i oblasti v NATURA 2000.

Zákonné úpravy obsahují nástroje, které naplňují ustanovení ústavních zákonů. Lze je dělit na nástroje přímého působení a nástroje nepřímého působení. Přímými nástroji jsou pak různé sankční a nápravná opatření, povolení či závazná stanoviska. Účinnost těchto nástrojů je snižována povolováním různých výjimek ze zákazů. Do nepřímých nástrojů pak patří různé poplatky. Některými významnými nástroji jak v zákoně o myslivosti, tak v souvisejících zákonech se zabývá také v jiných částech diplomové práce.

Zákon č. 114/ 1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, zaujímá významnou roli vedle zákona o myslivosti v ochraně zvěře a jejího životního prostředí. Účelem tohoto zákona podle ustanovení § 1 je přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitosti forem života, šetrnému

hospodaření s přírodními zdroji a v souladu s právem Evropského společenství vytvořit soustavu Natura 2000. Zákon vymezuje také rámec ochrany pro volně žijící živočichy, ale také pro zvěř chovanou v zajetí. Nachází se zde vymezení pojmu volně žijící živočich, kterým se rozumí jedinec živočišného druhu, jehož populace se udržuje v přírodě samovolně, a to včetně jedince odchovaného v lidské péči a vypuštěného v souladu s právními předpisy do přírody. Dále jsou zde ustanovení o obecné ochraně zvířat, stejně jako zákaz rozšiřování geograficky nepůvodních druhů živočichů. V části třetí zákona je pojednáváno o zvláště chráněných územích, kde z důvodu jejich specifických vlastností jsou i speciální podmínky pro výkon práva myslivosti. Důležitý je i stanovený rámec pro základní podmínky ochrany zvláště chráněných živočichů. Toto ustanovení pak doplňuje vyhláška č. 395/1992 Sb., kde v příloze III. se nachází seznam těchto živočichů. Některé jejich druhy jsou zařazeny zákonem o myslivosti mezi zvěř (vydra říční, holub doubnák).

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů, má ohledně zvěře a její ochrany důležité ustanovení § 51. Podle tohoto paragrafu se kromě zvěře chrání i včely, vodní organismy a další organismy, které by mohly být ohroženy při používání přípravků k ochraně rostlin proti škodlivým organismům. Proto je zakázáno používat přípravky ve venkovním prostředí, pokud jsou označeny jako nebezpečné nebo zvláště nebezpečné pro včely nebo pro suchozemské obratlovce na pozemku, který je součástí honitby. Aplikaci takové látky lze provést, pokud byla oznámena oprávněnému uživateli honitby, zároveň orgánu Státní veterinární správy a rostlinolékařské správě nejméně 3 dny před aplikací. Pokud by přípravek aplikoval sám vlastník pozemku či oprávněný uživatel, musí s předstihem projednat opatření k ochraně zvěře s uživatelem honitby. Tyto osoby mají povinnost vzájemně se informovat o přijatých opatřeních k ochraně i o době aplikace přípravku. Při úhynu zvěře lze uplatňovat nárok na náhradu škody podle obecných předpisů.

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, ve znění pozdějších zákonů, řeší především problematiku škod způsobených zvěří na lesních porostech. Jde o ustanovení § 32, kde je stanovena uživatelům honiteb, vlastníkům lesů i orgánům státní správy lesů povinnost dbát, aby lesní porosty nebyly nepřiměřeně poškozovány zvěří. Jelikož les je přirozeným

prostředím zvěře, je nutné respektovat také zákazy některých činností v lesích, jak je to upraveno v ustanovení § 20. Jde například o obecný zákaz rušit klid a ticho, ale také zákaz vyzvedávat sazenice stromů či keřů, které by mohly sloužit jako potrava pro zvěř. Podle ustanovení § 3 odst. 1 písmena b) jsou pozemkem určeným k plnění funkcí lesa i políčka pro zvěř. Další povinnosti související s prevencí škod na lesních porostech způsobovaných zvěří jsou obsaženy ve vyhlášce č. 101/ 1996 Sb.

V zákoně č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, jsou předmětem právní úpravy též divoká zvířata. Pokud se týká jejich ochrany, zabývá se zákon především zakázanými způsoby lovu zvěře v ustanovení § 14. Dále je zde pojednána problematika výcviku loveckých psů na jiném živém zvířeti.

Zákonem, který stanoví požadavky na péči o zdraví zvěře i péči o zdravotní nezávadnost živočišných produktů, je zákon o veterinární péči č. 166/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V jeho příloze č. 2 je výčet nálezů, které podléhají oznamovací povinnosti. Nebezpečnými nálezmi jsou i onemocnění, která se nacházejí u volně žijících zvířat (vzteklina, sněť slezinná). Nesčetná ustanovení jsou i o veterinárních požadavcích na živočišné produkty. Veškeré maso v oběhu musí být vyšetřeno. Zvěřina musí pocházet ze zvěře ulovené a usmrcené v souladu se zvláštními předpisy podle ustanovení § 20, čím se především rozumí zákon o myslivosti.

Jelikož výkonem práva myslivosti se rozumí i lov zvěře, vztahuje se na myslivost zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů. Každý, kdo vykonává právo myslivosti, je povinen mít zbrojní průkaz a průkaz zbraně. Tyto dva instituty upravuje právě zmíněný zákon. Jsou zde dány předpoklady pro vydání průkazů, ale i pro registraci, nošení či používání střelných zbraní. Některé předpoklady pro vydání jsou modifikovány a například u studentů lesnických škol lze vydat zbrojní průkaz již v šestnácti letech místo v osmnácti. Zakázaných způsobů lovu se nepřímo dotýká i tato norma tím, že se zde zakazují určité zbraně či pomůcky při lovu. Jde například o samonabíjecí zbraně, zbraně s více výstřely po jednom stisknutí spouště či vojenské střelivo.

Jako právní normu pro výkon mysliveckého práva velmi významnou je třeba zmínit trestní zákoník č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje

v hlavě VIII trestní odpovědnost za protiprávní činy na úseku životního prostředí. Nejvýznamnější, ale také nejdiskutovanější složkou zákoníku je nové pojetí skutkové podstaty pytláctví. Kromě toho jsou zde charakterizovány i trestné činy neoprávněného nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy (§ 299), odnímání nebo ničení živočichů či rostlin (§ 301), týrání zvířat (§ 302) nebo šíření nakažlivé nemoci a škůdců užitkových rostlin. Odpovědnost za ochranu životního prostředí upravují i další zákony, jako je přestupkový zákon č. 200/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů, anebo zvláštní předpisy zabývající se jednotlivými složkami životního prostředí.

6. Myslivost v zahraničí

6.1. Obecně

Myslivost a převážně lov se vyvíjely v různých zemích odlišně, velmi často výraznou roli ve vývoji hrály místní tradice, a přestože dnes je snaha sladit aspoň v evropském prostoru základní pravidla, stejně některé rozdílnosti např. v pravidlech lovu se udržují i dnes. Nejjednodušší pravidla pro lov mají státy v Africe a Jižní Americe. V oblastech s malým počtem obyvatel, jako je Sibiř, některé části Kanady nebo Skandinávie je lov prováděn pomocí licenčního systému a honitby se zde neuplatňují. Nejpropracovanější právní předpisy týkající se myslivosti mají státy střední Evropy, kde myslivost má hluboké kořeny a tradici.

Přestože se právní předpisy o lovu (a nejen o něm) v různých zeměpisných oblastech liší, existuje celosvětový zájem, který se snaží vytvořit jednotný rámec ochrany a péče o převážně migrující zvěř. Myslivost má nadstátní charakter,⁵⁴ a tak je pochopitelné, že vznikaly a vznikají různé mezinárodní myslivecké organizace, které je vhodné zmínit.

Již od roku 1926 zde byly snahy o vytvoření mezinárodní myslivecké organizace. Tato snaha se stala skutečností roku 1930, kdy byla založena Mezinárodní rada pro myslivost neboli CIC (Congres international de la Chasse). Návrh stanov této významné organizace vznikl na Slovensku za účasti osobností z Československa, Francie, Polska a Rumunska. V současné době se organizace v překladu nazývá Mezinárodní rada pro myslivost a ochranu zvěře. Sídlí v Paříži a je v ní organizováno přibližně 82 členských států, k nimž patří i naše republika. Česká republika jako jeden ze zakládajících členů obnovila členství v této organizaci opět po válce až v roce 1967. CIC se snaží prosazovat na vládních i mezinárodních úrovních požadavky, ke kterým patří: povinnost dbát na veškeré životní formy v jejich přírodním ekosystému, ochraňovat přírodu v zájmu současné i budoucí generace, zabraňovat úbytku biologické rozmanitosti

---

54 Hromas J. a kol., Myslivost, Matice lesnická spol. s r.o., Písek, 2000, str. 16.

prostřednictvím ochrany ohrožených druhů nebo lovu zvěře výběrem při respektování přirozeného ekosystému. Zároveň pomáhá vládám a ekologickým organizacím k zachování trvale udržitelného rozvoje.⁵⁵

Další významnou organizací je Federace mysliveckých svazů Evropské unie – FACE.⁵⁶ I přes tento název jsou členy taktéž myslivecké organizace států mimo Evropskou unii. Organizace byla založena v roce 1977 a Česká republika do ní vstoupila roku 1996. FACE reprezentuje okolo 7 milionů členů, které spojuje starost o volně žijící a v celé šíři i problematika jejich lovu. Práce této organizace je v souladu s úsilím Evropského parlamentu a výsledky jsou pak užitečným nástrojem pro legislativní oblast. Je v trvalém kontaktu jak s orgány Evropského společenství, tak i s nevládními organizacemi zabývajícími se životním prostředím.

Neméně významnými jsou i další organizace, které se zabývají také mysliveckými zájmy. Jde například o Světový fond na ochranu zvířat – WWF, dále také Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu – UNESCO. Dne 16. 11. 2010 byl dokonce v Keňském Nairobi na zasedání UNESCO jednoznačně odhlasován zápis sokolnictví na seznam světového kulturního dědictví. Jak jsem se již dříve zmiňovala, sokolnictví je nepostradatelnou součástí české myslivosti. Mezinárodní organizací, která se zabývá sokolnictvím a ochranou dravců je IAF – Mezinárodní asociace sokolnictví a ochrany dravců.

Veškeré tyto organizace mají význam nejen pro samotnou ochranu a také využívání zvěře, ale tím, že se podílejí na přípravě různých mezinárodních úmluv, také příznivě ovlivňují a kultivují i názor široké veřejnosti na ochranu přírodního bohatství, zvěře a celého ekosystému.

6.2. Myslivost ve státech EU

I dnes v členských státech EU je pojetí myslivosti rozdílné. Státy se podle tradic, zvyklostí a legislativy týkající se myslivosti dají rozdělit do čtyř skupin.

---

⁵⁵ Více na <http://www.cic-wildlife.org/index.php?id=121>.

⁵⁶ [Http://www.face.eu/index-en.htm](http://www.face.eu/index-en.htm).

Do první skupiny patří i Česká republika a jde o tzv. *středoevropský revírní systém myslivosti*. Kromě naší republiky sem řadíme státy, jako je Slovensko, Rakousko, Belgie, Německo. Myslivost má v těchto zemích dlouhou tradici a pravidla výkonu myslivosti jsou součástí i státní legislativy. V těchto zemích jsou honitby spojeny s vlastnickými právy k honebním pozemkům. Klade se velký důraz na vzdělání myslivců a stát zasahuje do výkonu myslivosti jen ve prospěch zvěře a jejího přirozeného prostředí.

Do druhého tzv. *skandinávského systému* se řadí Dánsko, Finsko, Švédsko. Zde má myslivost jinou hodnotu než v předchozím systému. Myslivost se zde nezaměřuje na ochranu zvěře, ale na prvním místě je lov. Tyto státy nemají ani systém honiteb, ale základem je licenční systém lovu. Po zaplacení poplatku je vydána licence k lovu a lze lovit na celém území země nebo na konkrétně vymezené části. Legislativa se zde omezuje na vymezení doby lovu, způsobů lovu nebo úpravu střelných zbraní. To, že v těchto zemích jde převážně jen o lov a je to činnost velice oblíbená, ukazuje i to, kolik občanů připadá na jednoho myslivce. V Dánsku tak připadá 31 občanů na 1 myslivce a ve Finsku to je dokonce jen 17 občanů na myslivce.⁵⁷

Na stejných principech je postaven tzv. *latinský systém myslivosti*, kde také nemají honitby a lov realizují podle licenčního systému, zároveň ale je zde kladen důraz i na přírodu, její ochranu jako zdroje potěšení. Do tohoto systému řadíme Francii, Řecko, Itálii, Španělsko. Ve Francii se prolínají dvě skupiny. Na jedné straně stojí venkovské obyvatelstvo, které hájí zájmy myslivců a venkova a na druhé straně jsou městští obyvatelé, pro které je lov zábavou. I přesto, že ve Francii mají nejdelší loveckou sezónu v Evropě, nejsilnější skupinu zde představují obyvatelé venkova, kteří mají vřelejší vztah k přírodě a myslivosti obecně. Ve Španělsku díky zájmu o přírodu, a nejen o lov, existuje jediný policejní sbor v Evropě zabývající se myslivostí, a to ochranou národních parků, flóry, fauny, přírodního kulturního a historického dědictví. Policie založená v roce 1998 se nazývá Seprona a zasahuje též při ilegálním lovu zvěře.

Poslední svébytný systém zahrnuje státy Spojeného království Velké Británie a Irsko – je to tzv. *systém aglosaský*. V těchto zemích má tradici lov jako sportovní činnost. Nejznámější jsou hony na lišky, které neodmyslitelně patří k britské historii již

---

⁵⁷ Durantel P., Myslivost, Fragment 2004, str.275.

od 16. století. Tyto tradiční hony byli zakázány v roce 2004 zákonem o myslivosti jak v Anglii tak ve Walesu. Anglická právní úprava na úseku myslivosti je velice roztržena a nachází se zde i samostatné zákony obsahující ustanovení jen pro určitý druh zvěře (zajíc polní, jelení zvěř). Obecně se " lovná zvěř" definuje v zákoně o lovné zvěři, kde není ale zařazena jelení zvěř. Ze zákonů je patrné, že anglická myslivost je převážně o lovu a nenachází se zde početné povinnosti na ochranu zvěře či související s péčí o zvěř a jejich životní prostředí. I zde nicméně dochází k úbytkům zvěře a legislativa je nucena omezovat lov některých druhů zvěře. Lov zde není spojen s licencemi, ale s držbou půdy. Na svých pozemcích každý může lovit. Pro lov jako sport je důležitá trofej, ale nemusí být jen v našem pojetí, stačí třeba jen fotografie. Právě proto i přes absenci povinností ke zvěři se zvěři poskytuje potřebná péče, aby vznikala kvalitní trofejní exempláře.

Jak jsem ukázala, v praxi jsou uplatňovány rozdílné priority ovlivněné například tradicemi, a tak není jednoduché legislativu sjednocovat či vydávat obecně závazné předpisy pro všechny členské země. I přesto Evropská unie určitým způsobem myslivost reguluje, a to rozhodnutími nebo směrnicemi. Mezi důležité směrnice patří například ty o ochraně volně žijících ptáků nebo o ochraně přírodních stanovišť volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Dále je snahou legislativně ochraňovat ohrožené druhy, jako jsou medvědi nebo vlci.

6.2.1 Právní úprava myslivosti ve Slovenské republice

Slovenská republika patří svou rozlohou k malým státům, ale má nejrozmanitější krajinu v Evropě. Lesy na Slovensku má převážně ve vlastnictví stát. Myslivost se zde vyvíjela podobně jako v českých krajích, a to i díky středoevropským podmínkám společným pro naše území. Myslivost je zde upravena v novém zákoně Národní rady Slovenské republiky, účinným od 1. září 2009. Jde o zákon č. 274/2009 Z.z., o poľovníctve. Ráda bych srovnala tuto úpravu myslivosti na Slovensku s naší právní úpravou.

Slovenský zákon o myslivosti má 84 ustanovení a 3 přílohy. Už těmito přílohami

se zákon liší, jelikož v našem zákoně o myslivosti se žádné přílohy nenachází. Součástí obecných ustanovení je charakteristika předmětu úpravy a pak stejně jako v naší právní úpravě následuje vymezení pojmů, v jakém smyslu jsou v zákoně použity. Na rozdíl od našeho zákona slovenský zákon nevymezuje obecně pojem zvěř (objevuje se až v příloze č. 1), ale vymezuje některé pojmy, což v našem zákoně chybí. Jde například o *čas nouze* (od 1. listopadu do 28. února) nebo *myslivecké zařízení*.

Co se týká honiteb, je zde rozdíl ve výměrách. Výměry jsou stanoveny na 1000 ha pro oblasti s chovem drobné a srnčí zvěře a dokonce 2000 ha pro oblasti s chovem jelení zvěře. Hranice honitby lze zaokrouhlovat, a to po povinně vykonaných obhlídkách orgánu státní správy (obvodní lesní úřad) tak, aby honitba vyhovovala podmínkám řádného mysliveckého hospodaření. Proto zákon uvádí v ustanovení § 3, že při uznávání honitby se musí brát ohled na životní podmínky zvěře (dostatek vodních zdrojů a potravy, podmínky pro rozmnožování, vývoj a pohyb). Honitby se rozdělují na samostatné a společné. Rozdíl je pak v jejich využití. Kromě postoupení honitby smlouvou o užívání mohou vlastníci honitbu užívat sami nebo prostřednictvím jimi založené myslivecké organizace. Ať už se vlastníci společné honitby rozhodnou využívat honitbu sami nebo přes mysliveckou organizaci, musí uzavřít také smlouvu vlastníků společné honitby, v níž budou uvedeny podmínky využívání honitby. Zákon tedy nezakládá u společných honiteb povinnost honebních společenstev. Pronajmout honitbu lze jen určitým osobám. Kromě mysliveckých organizací a právnických osob (vědeckého či pedagogického zaměření v oboru myslivosti) sem patří i fyzické osoby. Nelze pronajmout honitbu jakékoli fyzické osobě, ale jen takové, která má vztah k honebním pozemkům. Podmínkou zde je vlastnictví alespoň 50% výměry pozemků z honitby, anebo pokud jde o fyzickou osobu podnikatele, musí vykonávat zemědělskou či lesnickou činnost taktéž alespoň na 50% výměry honitby. Doba, na niž se smlouva uzavírá, je v obou případech stejná – 10 let tak jako v naší zákonné úpravě.

Z honiteb se pak vyčleňují obory a bažantnice (§ 6 a 7). Na rozdíl od naší právní úpravy se bažantnice i obory člení na samostatné a uznané. Samostatné bažantnice u nás existovaly před rokem 2001. Po nabytí účinnosti zákona č. 449/2001 Sb. se samostatné bažantnice staly normálními honitbami i přesto, že nedosahovaly výměry 500 ha

(ustanovení § 69 odst. 1). Ve slovenské úpravě jsou samostatné bažantnice zachovány. Samostatnou oborou nebo bažantnicí se rozumí honitba s vhodnými podmínkami pro intenzivní chov spárkaté zvěře nebo bažantí zvěře. U obory to jsou oplocené souvislé honební pozemky, které dosahují nejméně 50 ha lesních pozemků. U bažantnic jde také o souvislé honební pozemky, na kterých se nachází nejméně 50 ha lesa, remízků nebo rákosin a jsou zde i potravinové a vodní zdroje pro zvěř. Celková výměra samostatné bažantnice musí dosahovat alespoň 250 ha a není zde uvedena podmínka oplocení. Pokud jde o uznané obory a bažantnice, jsou to již části honiteb, kde jsou taktéž vhodné podmínky pro intenzivní chov zvěře spárkaté nebo bažantí. Uznané obory jsou také vždy oplocené a pro tento typ obory není dána přesná výměra. Zákon pouze uvádí, že musí být dostatečně velká pro účel, k němuž má sloužit. Obory jsou zřízeny za účelem přezimování, rozmnožování, karantény, lovu zvěře a také výcviku lovecky upotřebitelných psů. U uznaných bažantnic je dána minimální výměra, a to nejméně 25 ha lesa, remízků, křovin a musí zde být opět zastoupeny vhodné potravinové a vodní zdroje.

Myslivecké hospodaření je ve slovenském zákoně o myslivosti pojato jako *velkoplošné myslivecké hospodaření* a je popsáno velice komplexně. Zákon samotné myslivecké hospodaření zmiňuje v předmětu slovenské právní úpravy na rozdíl od našeho zákona. Podobně jako u nás jde o typ hospodaření, jehož posláním je péče o dobrý zdravotní stav zvěře a o udržování optimálního počtu a správné věkové a pohlavní struktury zvěře. V zákoně se honitby z hlediska hospodaření člení na myslivecké oblasti, myslivecké lokality a chovatelské celky. Takto členěné honitby mají zřízeny své orgány, které sjednocují myslivecké hospodaření v těchto honitbách. Myslivecké oblasti mají poradní sbor a chovatelské celky mají chovatelskou radu. Každá honitba má pak mysliveckého hospodáře, který s výjimkou samostatných bažantnic a obor může působit jen v jedné honitbě. Věk hospodáře není stanoven, pouze jsou dány podmínky, že musí mít způsobilost k právním úkonům a být držitelem loveckého lístku alespoň 5 let.

K mysliveckému hospodaření patří i myslivecké plánování, jehož základem je ministerstvem zemědělství vytvořená koncepce rozvoje myslivosti ve Slovenské

republiky, z této koncepce vychází plán chovu zvěře v mysliveckých oblastech a lokalitách krajského lesního úřadu, dále pak výhledový plán honitby na desetileté období a každoroční plán vypracovávaný uživatelem honitby.

Na ochranu myslivosti a zvěře jsou zákonem ukládány různé povinnosti a stanoveny četné zákazy. Úprava je komplexnější než v naší republice a mezi zákazy patří například i zákaz vyvážení močůvky do polí, vypalování křovisek i trávy, jízda na motocyklu v honitbách. Povinnosti uživatelů jsou rozdílné pro uživatele honebních pozemků a uživatele honitby. Důvodem je skutečnost, že i společnou honitbu lze využívat samostatně vlastníky bez zřizování jakéhokoli společenstva. Důležitou povinností je i odstraňování nepoužitého nebo již zdravotně závadného krmiva z mysliveckých zařízení.

Myslivecká stráž má pro ustanovení splňovat stejné předpoklady jako v české právní úpravě. Důvody zániku funkce, jejich oprávnění i ustanovování myslivecké stráže pro každých 500 ha je také shodné s naší úpravou. Rozdílné je vymezení možností použití různých donucovacích prostředků, které může stráž použít, chce-li zabránit porušování zákona, zabezpečit bezpečnost svou i jiné osoby, omezovat osobní svobodu pachatele atd. Těmito donucovacími prostředky jsou hmaty, chvaty, obušek, pouta i varovný výstřel.

Zákon v ustanovení § 32 nově upravuje i myslivecké organizace, které již nejsou občanskými sdruženími, ale jsou právníckými osobami založenými podle zákona o myslivosti. Tyto neziskové organizace sdružují občany, kteří jsou držitelé loveckých lístků, a jiné fyzické osoby za účelem ochrany a prosazování oprávněných zájmů členů na úseku myslivosti. Organizace pak vznikají registrací. K právníckým osobám zákon v ustanovení § 41 řadí i Slovenskou mysliveckou komoru, která se současně tímto zákonem zřizuje. Komora se člení na obvodní komory, které sdružují myslivecké organizace, držitele loveckých lístků, kteří nejsou členy žádné základní organizační jednotky a samotné základní organizační jednotky komory. Jako základní organizační jednotky zákon uvádí právnícké a fyzické osoby, které vykonávají v honitbách právo myslivosti nebo právnícké osoby, které mají ve své činnosti výkon práva myslivosti, chov zvěře či péči o zvěř. V tomto ustanovení se zmiňuje zákon o historických hodnotách a

tradicích myslivosti, o které komora dbá. K dalším úkolům komory patří zajištění zkoušek uchazečů o lovecký lístek, vydávání a odnímání loveckých lístků, jmenování přednášejících pro přípravu na zkoušky z myslivosti, vykonávání přehlídky trofejí a spolupráce s orgány státní správy při přípravě právních předpisů na úseku myslivosti. Komoře tedy byla svěřena i taková působnost, která byla do účinnosti tohoto zákona vykonávána orgány státní správy.⁵⁸ Jde především o vydávání loveckých lístků, které i v našem právu je svěřeno orgánům státní správy.

V České republice je pro nás neznámý pojem *kniha návštěv honitby*, o které pojednává ustanovení § 54. Toto ustanovení se týká evidence lovu zvěře. Každý, kdo se pohybuje v honitbě se zbraní za účelem lovu, musí být v této knize zapsán. Zápis se pak netýká účastníků společného lovu a myslivecké stráže, pokud vykonává ochranu a kontrolu honitby. Myslivecká stráž však musí vstup oznámit mysliveckému hospodáři. U samotného lovu zákon stanovuje podmínky, které v naší právní úpravě neznáme. U spárkaté zvěře je lovec povinen lovit selektivně, tedy musí přednostně střílet zvěř nemocnou nebo zestárlou. Dále než začne střílet, musí zvěř bezpečně rozeznat. V povolení k lovu se pak vyznačuje údaj o času a druhu zvěře i s číslem značky na ulovené zvěři. Stejně jako u nás i na Slovensku zákon umožňuje získat povolení mimořádného lovu. Důvodem mohou být zájmy lesní nebo zemědělské výroby, ochrana přírody, zlepšování zdravotního stavu zvěře. Slovenský zákon má i samostatné, poměrně podrobné ustanovení o střelných zbraních, kde se např. uvádí, že zbraň se nabíjí a vybíjí s hlavní namířenou k zemi; že se nesmí střílet ve směru, v němž by mohlo dojít k ohrožení života nebo zdraví, a dále jsou vyjmenovány činnosti, při nichž se povinně musí vybit zbraň (vstup do obydlí, překonávání překážky).

Ustanovení § 69 a násl. upravující škody způsobené myslivostí nebo zvěří jsou obdobné jako u nás. Na prvním místě je dodržování povinnosti, jako je udržování optimálních kmenových stavů, věkové a pohlavní struktury zvěře, a tím předcházení škodám na porostech. Přiměřenými opatřeními k zabránění škod je i výsev odpoutávajících rostlin nebo výsadba okusových ploch. Škoda se pak nehradí na neoplocených lesních porostech, nebo pokud škoda nepřesáhla 3% očekávané úrody.

---

58 Staněk J., Nový zákon o myslivosti na Slovensku (II.), časopis Svět myslivosti č.10/2009, str. 23.

V ustanoveních o škodách chybí jen odpovědnost za škodu na zvěři, ačkoliv v nadpise této části zákona je škoda na zvěři uvedena.

Státní správa na úseku myslivosti je koncipována rozdílně od naší státní správy myslivosti. Soustava je také tříčlanková a skládá se z Ministerstva zemědělství, krajského lesního úřadu a obvodního lesního úřadu. Avšak kompetence se zde nedělí mezi Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí. Naproti tomu lesy ve vojenských újezdech patří do působnosti Ministerstva obrany. Krajské a obvodní lesní úřady byly vytvořeny mimo obecnou soustavu orgánů státní správy a mají na starosti jen úsek myslivosti. Významná je právě skutečnost, že krajské a obvodní lesní úřady mají pouze oblast myslivosti a tak jí může být věnována náležitá pozornost a problémy se řeší odborně se znalostí věci. Celkově soustava orgánů státní správy je zde tedy jednodušší než v České republice.

Závěrem je ještě nutné zmínit přílohy zákona, které jsou velice účelné. V příloze č. 1 je seznam volně žijících druhů živočichů. Příloha je velmi obsáhlá a zvěř se zde člení na pernatou, spárkatou, drobnou, ale i zvěř, která je subjektem mysliveckého plánování. Náš zákon tímto způsobem zvěř nečlení i přesto, že se v zákoně objevují pojmy jako pernatá a spárkatá zvěř (§ 45 odst. 1 písm. d) a t), § 49 zákona č. 449/2001 Sb.). Příloha č. 2 je podle mého názoru velmi potřebná. Obsahuje totiž sazebník pro výpočet nájemného za honební pozemky, pokud nedojde mezi vlastníkem a nájemcem k dohodě. V poslední příloze č. 3 jsou uvedeny právní akty Evropského společenství a Evropské unie, které Slovenská republika převzala do své právní úpravy.

Účelem kapitoly o právní úpravě na Slovensku nebylo rozebrat podrobně celý zákon, ale jen upozornit na některé rozdíly mezi slovenskou a naší právní úpravou. Na první pohled se zdá, že slovenský zákon je komplexnější a ucelenější. Vzhledem k tomu, že mezi našimi mysliveckými odborníky se stále více ozývají hlasy požadující novelu českého zákona, nebo dokonce úplně novou právní úpravu myslivosti u nás, mohl by být slovenský zákon jedním z inspiračních zdrojů.

7. Závěr

Myslivost je vykonávána po celá staletí lidmi, pro něž se stala nejen odbornou činností, ale také záležitostí srdce. Tito lidé se většinou starají o zvěř a o vše, co je s ní spojeno, nezištně ve svém volném čase a na vlastní náklady. Tím výrazně pomáhají státu, aby mohl plnit svou ústavní povinnost, totiž *dbát na šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství*. Cílem mé diplomové práce nebylo podat vyčerpávající výčet všech právních předpisů týkajících se myslivosti a problémů s ní spojených. Pokusila jsem se hlavně soustředit na zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, platný devět let, protože i tato relativně krátká doba stačila, aby se v praxi ukázalo, že leccos v zákoně chybí a něco by potřebovalo upřesnění. Většinou se kritické připomínky dozvídáme právě od dobrovolných myslivců, protože ne vždy jim zákon při jejich práci pomáhá.

Řekne-li se slovo myslivost, většině lidí se pravděpodobně automaticky vybaví představa lovecké družiny, prchající zvěře a zvuku lesních rohů při slavnostních ceremoniálech. O zásadní podstatě myslivosti však to vypovídá jen velmi povrchně. Nemyslivecká veřejnost kromě lovu další aktivity vůbec nevnímá, a nezná ani podmínky, které lov regulují (např. že se loví především slabé kusy zvěře, kterou by v dávných dobách roztrhali predátoři, a že cílem je zachovat silnou a zdravou populaci určitého druhu zvěře).

Lov patřil k nejstarším způsobům zajišťování potravy a vzhledem k tomu, že na počátku v neporušené přírodě byla i jistá rovnováha mezi potřebami člověka a potřebami zvířat, nebylo nutno stanovovat pro lov nějaká omezující pravidla. V nejprimitivnějším období člověk ulovil jen to, co spolu se svou tlupou spotřeboval, na rozdíl od modernějších dob nepotřeboval hromadit v bance kapitál, aby třeba mohl spekulovat na burze.

Teprve mnohem později s nárůstem lidské populace a rozvojem civilizace (obojí představovalo velké zásahy do přírodní struktury), lidé potřebovali přetvořit krajinu ve prospěch zemědělských polí a stabilních usedlostí, takže zvěře kolem začalo výrazně ubývat. Když se podíváme na historii několik staletí zpátky, už tam najdeme doklady toho, že panovníci a jejich rádci si uvědomovali nutnost vytvářet pro zvěř dobré podmínky. Z toho, co se dochovalo v záznamech, můžeme odvodit, že už tehdy se

pozvolna rodilo pojetí myslivosti, jak ji vnímáme dnes, myslivosti jako činnosti spojené nejen s lovem, ale i s péčí a ochranou zvěře i přírody, i když doslovně vyjádřené to tam nenajdeme.

Soustavně se také zpřísnují represivní opatření proti pytlákům, protože u pytláctví na rozdíl od krádeže v obecném smyslu není nejdůležitějším kritériem hodnota uloupeného *zboží*, ale i škodlivý zásah do ekosystému, kde mohou vzniknout škody, o nichž pytlák nemá ponětí.

V současné legislativě vidíme, že se stále více prosazuje provázanost některých oblastí (zemědělství, lesnictví, myslivost, ochrana zvířat apod.), bez jejichž součinnosti by nebylo vůbec možné cíle, jež legislativní uspořádání sleduje, naplňovat. Navíc ve většině případů nejde ani o izolovanou záležitost jednoho státu, ale nezbytně se počítá s mezinárodní spoluprací. Snad nejpřesvědčivějším příkladem je propojení myslivosti s ochranou přírody a krajiny, protože i tady problematika přesahuje hranice jednotlivého státu.

V myslivosti je dnes aktuálním globálním problémem úbytek biodiverzity. Česká republika v této věci stejně jako v dalších důležitých opatřeních postupuje v souladu s mezinárodními smlouvami i unijním právem. V legislativě EU je tato oblast ochrany, včetně ochrany biodiverzity, součástí zemědělské politiky, v detailech se počítá, že jednotlivé země zohlední i národní specifika.

V současnosti můžeme doložit již platnou implementaci evropského práva do našeho právního řádu například zákazem používání olověných nábojů. Olověné broky měly negativní vliv na prostředí mokřadů, na vodní pernatou zvěř a další volně žijící živočichy. Nicméně tato změna, jak už bylo v této práci zmíněno, nebyla všemi myslivci přijata s nadšením hlavně proto, že olověné střely mají jiné technické parametry, ale zároveň mnozí argumentovali tím, že by se přednostně měly řešit jiné problémy, podle nich důležitější, u nichž se řešení stále odkládá.

I přesto, že zákon o myslivosti upravuje komplexně oblast výkonu práva myslivosti, lze v následujícím roce očekávat problémy, které se dotknou honiteb, tedy míst, na nichž se odehrává podstatná část myslivectví. Důvodem budou končící nájemní smlouvy v honitbách. Vlastníci pozemků honitby a nájemci této honitby jsou často vůči sobě v opozici a zákonné uspořádání sladění jejich stanovisek nenapomáhá. Pokud

nebudou chtít majitelé pozemky dále pronajímat, hrozí, že zmenšením rozlohy honiteb vzniklý prostor nebude odpovídat počtu zvěře a bude nutno přistoupit k nucené regulaci počtu kusů.

Vzhledem k tomu, že posláním myslivosti není jen lov zvěře, ale především péče o ni a ochrana přirozených podmínek jejího života, není možné toto poslání naplňovat, aniž by pracovníci myslivosti nehledali při řešení různých problémů společný jazyk s pracovníky zemědělství, lesního hospodářství, s ochránci přírody, ale i s turistickou veřejností, protože všichni jmenovaní (a ještě mnozí další) ovlivňují to, jak se naší zvěři žije, jak vypadají naše lesy a příroda vůbec a jak se mají další volně žijící živočichové, jestli už v honbě za velikostí a nádherou různých užitkových plodů člověk pomocí pesticidů nevyhubil i všechna slunéčka sedmitečná. A připomeňme si, kolik zvěře je usmrceno při zemědělských sklizních, ale i při pěstování plodin, které ohrožují zdraví zvěře (řepka olejná), a jak vypadají přírodní scenérie po invazi bezohledných turistů. Ve výčtu různých negativních jevů bych mohla pokračovat, ale nemělo by to smysl.

Smutné je, že dnes ještě není zvykem, aby zemědělci, ochránci přírody, lesníci a třeba myslivci nad daným problémem uvažovali věcně a opravdu byli ochotni poslouchat i toho druhého, většinou existuje apriorní nevěle se dohodnout a ti druzí nejsou vnímáni jako spolupracovníci, ale jen jako soupeři. Názorových střetů je skutečně hodně, některé se vztahují k dosti závažným problémům (například otázka navrácení velkých šelem do volné přírody). Nicméně si myslím, že situace se pomalu přece jen zlepšuje, častěji dochází ke komunikaci mezi Českomoravskou mysliveckou jednotou a Českým svazem ochránců přírody a obě instituce mnohdy ten společný jazyk při řešení věci najdou.

Jednotný názor není ani v posuzování škod způsobených zvěří a škod způsobených na zvěři, respektive stanovení trestní odpovědnosti za tyto činy. Nový trestní zákoník z roku 2010 deliktní odpovědnost pytláka stanovuje jednak mírněji, než tomu bylo dříve, jednak trestný čin pytláctví je tu kvalifikován podle výše škody (ta musí přesáhnout 5000 korun), navíc za trestný čin pytláctví může být označen jen čin dokonáný (ne *lovení*, ale *ulovení* zvěře). Naopak stanovení odpovědnosti uživatelů honiteb za placení škod způsobených zvěří na zemědělských pozemcích a plodinách je velmi nekompromisní a ve srovnání s jinými státy EU nejtvrdší. V Itálii tento typ škod není řešen vůbec, v Dánsku škody hradí stát.

Porovnání české právní úpravy s příklady odjinud ukázalo, že například nový právní předpis Slovenské republiky by v něčem mohl být pro nás inspirací. Celkově se středoevropský systém, k němuž patří Slováci i my, jeví jako nejpropracovanější, ale zajímavý podnět se najde i jinde a třeba by stálo za to o něm uvažovat. Na anglosaském systému v čele s Velkou Británií je zajímavé, že nezná honitby ani lovecké revíry a veškerou starost o zvěř vykonávají vlastníci pozemků, přesto tento systém vykazuje vynikající výsledky v chovu trofejní zvěře, za kterou jezdí lovci z celého světa.

Důležité je mít stále na paměti, že zvěř je sice obnovitelné přírodní bohatství, ale bez naší pomoci a péče by zvěř z přirozeného prostředí postupně vymizela. Většina zákonodárců si to uvědomuje a snaží se zvěři přiznat větší práva. V současné době náš právní řád nerozlišuje mezi zvířetem a věcí. Jsou tedy považována za věc movitou *se zvláštním způsobem nakládání*. Avšak připravovaný nový občanský zákoník již reaguje na fakt, že zvěř je živý tvor a cítí bolest. Ten tedy mimo jiné uvádí: *Živé zvíře není věc. Ustanovení o věcech se na zvíře použijí přiměřeně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze živého tvora ani ustanovením zvláštních zákonů vydaných k ochraně zvířat*.

Nakonec bych chtěla ještě dodat pár slov k tomu, že vesničané stále ještě mají hlavně k lesům a myslivosti niterný vztah jako k tradici zděděné po předcích. Bylo by to potěšitelné, kdyby toto přetrvávalo i nadále, ale obávám se, že i tento vztah pomalu mizí. Nezapomínejme, že obraz vesnice se pronikavě měnil už v druhé polovině dvacátého století a k neméně pronikavým změnám poněkud jiného typu docházelo i v posledních dvaceti letech. Ve většině obcí žádná vesnická idyla neexistuje, místní lidé tam nemají práci, za tou dojíždějí do větších měst, a tak na společné chvíle v družné pospolitosti mnoho času nezbývá. Navíc vesnice zažívají velký přísun nových obyvatel, ti přicházejí z města, aby si tam pořídili sídla s pečlivě ošetřenými trávníky lemovanými cizokrajnými keři, s bazény a takřka lunaparkovým osvětlením, ale ve všedních dnech tam jen přespávají, protože pracují ve městě a tam vedou i společenský život. Samozřejmě myslivci v průběhu roku pořádají různé tradiční akce, na něž lidi rádi přijdou, přesto již klasická atmosféra je minulostí.

Přes tato kritická slova, nemůžeme přehlédnout, že situace přece jen není tak černá. Je mnoho i mladých lidí, kteří se upřímně zajímají o přírodu, o lesnictví, o myslivost a provozují další ušlechtilé aktivity právě proto, že v duchu těchto tradic byli

vedeni rodiči a často i prarodiči. Věřím, že jestli se na tomto poli prohloubí osvěta, bude jich stále více. Sama bych si to moc přála.

8. Seznam použité literatury

8.1. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

1. Damohorský M., Právo životního prostředí, C.H. BECK, Praha, 2007.
2. Stejskal V., Prosazování právní odpovědnosti v ochraně biodiverzity, Beroun – IFEC, 2006.
3. Penzum znalostí z myslivosti, DRUCKVO, spol. s r.o., 2009.
4. Andreska J., Tisíc let myslivosti, Tina Vimperk, 1993.
5. Řehák J., Zákon o myslivosti s komentářem, Venátor, 2002.
6. Čechura V., Myslivost a právo, Orac, 2000.
7. Jančařová I., Pocta Doc. JUDr. Jaroslavovi Drobníkovi, CSc. K jeho 70. Narozeninám, zamyšlení nad pojmem „svod zvířat“ a efektivnost právní úpravy a výkonu státní správy, Právnická fakulta UK, Praha, 2007.
8. Damohorský M. a Smolek M., Zemědělské právo, IFEC, 2001.
9. Hromas, J. a kol., Myslivost, Matice lesnická, Písek, 2000.
10. Durantel P., Myslivost, Fragment, 2004.
11. Vach M. a kol., Myslivost, Silvestris, 1999.
12. Hendrych D., Správní právo: obecná část, C.H.BECK, Praha, 2006.
13. Šebánková E., Myslivecká ročenka 1962-63, Státní zemědělské nakladatelství, 1961.

8.2. PŘEHLED POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

1. Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.
2. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.
3. Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.
4. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.
5. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

6. Zákon č. 349/2009 Sb., kterým se mění zákon o ochraně přírody a krajiny.
7. Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.
8. Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, ve znění pozdějších předpisů.
9. Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů.
10. Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů.
11. Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů.
12. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
13. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.
14. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
15. Zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů.
16. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
17. Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.
18. Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 244/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o myslivosti.
19. Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu.
20. Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 553/2004 Sb., o podmínkách, vzoru a bližších pokynech vypracování plánu mysliveckého hospodaření v honitbě.
21. Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře.
22. Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o ochraně přírody a krajiny.
23. Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 82/1996 Sb., o genetické klasifikaci, obnově lesa, zalesňování a o evidenci při nakládání se semeny a sazenicemi lesních dřevin.
24. Zákon č. 274/2009 Zb., o polovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

8.3. OSTATNÍ ZDROJE INFORMACÍ

1. **Internetové stránky:**

<http://nalus.usoud.cz>

<http://www.cic-wildlife.org>

<http://www.face.eu>

<http://eagri.cz/public/web/mze/lesy/myslivost/>

<http://sokolnictví.net>

<http://www.zachranazivocichu.cz>

<http://cs.wikipedia.org>

<http://www.myslivosť.cz>

<http://svetmyslivosti.silvarium.cz>

<http://epravo.cz>

<http://www.nppodyji.cz/pece-o-zver>

<http://www.reformajustice.cz/>

<http://portal.justice.cz>

<http://nssoud.cz>

2. Časopis Myslivost, ročníky 2009-2011, vydává Českomoravská myslivecká jednota, Praha.
3. Časopis Svět myslivosti, ročníky 2007, 2009, 2010, 2011.
4. Právní informační systém ASPI.

Příloha č. 1

Roční výkaz o honitbě, stavu a lovu zvěře

Okresní úřad (Magistrát)

Číslo honitby				Rok
				01

Povinnost podávat hlášení pro statistické účely vychází z § 25 odst. 2 zákona č. 23/1962 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.
Myslivecký hospodář předá řádně vyplněný tiskopis příslušnému okresnímu úřadu (magistrátu) do 16.4.2002.

Roční výkaz o honitbě, stavu a lovu zvěře za rok 2001

Název honitby Zakov

Vlastník honitby (název a adresa) Nov. spolec. Běláky 14. 18506 Házava

Uživatel honitby (název a adresa) _____

I. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O HONITBĚ:

1. Výměra honitby v ha (podle stavu k 31.12. 2001 - zaokrouhlo na celá čísla)

Druh honební plochy	Číslo řádku	Celková výměra honební plochy	z toho připadá na	
			oboru	bažantnice
a	b	1	2	3
Zemědělská půda	51	103		
Lesní půda	52	370		
Vodní plocha	53	9		
Ostatní pozemky	54	11		
Honební plocha celkem	55	593		

2. Obhospodařování honitby

Vlastnický vztah k honitbě	Číslo řádku	Honitba		Obora		Samostatná bažantnice	
		počet	ha	počet	ha	počet	ha
a	b	4	5	6	7	8	9
1. vlastní	56						
2. společenstevní	57	1	593				

Způsob využívání honitby	Číslo řádku	Honitba		Obora		Samostatná bažantnice	
		počet	ha	počet	ha	počet	ha
a	b	10	11	12	13	14	15
1. vyhrazená	58						
2. ve vlastní režii	59	1	593				
3. pronajatá	60						

3. Stav psů s loveckou upotřebitelností

Druh	Číslo řádku	Počet	
		plánovaný	skutečný
a	b	16	17
Ohaři	61	2	1
Barváři	62		1
Norníci	63	1	1
Slidiči	64		
Honiči	65		
Ostatní	66		
Celkem	67	3	3

4. Skutečný počet osob (držitelů platných loveckých lístků) trvale vykonávajících v honitbě právo myslivosti

Počet	68	12
-------	----	----

II. KLASIFIKACE HONITEB - NORMOVANÉ JARNÍ STAVY ZVĚŘE A VÝMĚRA HONEBNÍCH PLOCH PODLE JAKOSTNÍCH TŘÍD

ZVĚŘ		Jelení		Dančiči		Mufloni		Srnci		Černá	
Jakostní třídy	Číslo řádku	ks	ha	ks	ha	ks	ha	ks	ha	ks	ha
		18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
I	69										
II	70										
III	71										
IV	72							23	584	3	370
Obory	73										
Celkem	74							23	584	3	370

ZVĚŘ		Jelen sika		Jelenec vířížinský		Kamzík					
Jakostní třídy	Číslo řádku	ks	ha	ks	ha	ks	ha	ks	ha	ks	ha
		28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
I	75										
II	76										
III	77										
IV	78										
Obory	79										
Celkem	80										

ZVĚŘ		Zajíc		Koroptev		Bažant v bažantnici		Bažant mimo bažantnici			
Jakostní třídy	Číslo řádku	ks	ha	ks	ha	ks	ha	ks	ha	ks	ha
		38	39	40	41	42	43	44	45	46	47
I	81										
II	82										
III	83										
IV	84	30	584					30	584		
Obory	85										
Celkem	86	30	584					30	584		

III. VÝSLEDKY MÝSLIVECKÉHO HOSPODAŘENÍ

1. Lov zvěře a zazvěřování za rok 2001 a jarní kmenové stavy zvěře k 31. 3. 2002

Druh zvěře	Číslo řádku	Plán lovu zvěře (odstřel i odchyt)	Skutečný lov zvěře			Úhyn celkem	Provedené zazvěřování (vyhradné dospělou zvěř)	Jarní kmenový stav zvěře k 31.3. 2002 (sčítány)
			odstřel	odchyt	z toho lov v oboře			
a	b	48	49	50	51	52	53	54
Jelen	87							
Laň	88							
Kolouch	89							
Zvěř jelení celkem	90							
Daněk	91							
Daněška	92							
Daňče	93							
Zvěř daňčí celkem	94							
Muflon	95							
Muflonka	96							
Muflonče	97							
Zvěř muflonní celkem	98							
Smec	99	5	4			1		10
Srna	100	4	3					9
Srnče	101	3	4					8
Zvěř srnčí celkem	102	12	11			1		27
Kňour	103	1	1					1
Bachyně	104	2	-					2
Lončák	105	0	3					1
Sele	106	9	8					2
Zvěř černá celkem	107	12	17					6
Jelen sika	108							
Laň	109							
Kolouch	110							
Zvěř siky celkem	111							
Jelenec viržinský	112							
Laň	113							
Kolouch	114							
Zvěř jelence celkem	115							
Kamzik	116							
Kamzice	117							
Kamziče	118							
Zvěř kamzičí celkem	119							
Los	120							
Losice	121							
Losiče	122							
Zvěř losí celkem	123							
Zajíc	124							11
Králik	125							
Koroptev	126							
Bažant kohout	127							2
Bažant slepice	128							4
Bažant královský	129							
Zvěř bažantí celkem	130							6
Divoká kachna	131							
Divoká husa	132							

1. Lov zvěře a zazvěřování za rok 2001 a jarní kmenové stavy zvěře k 31. 3. 2002

Druh zvěře	Číslo řádku	Plán lovu zvěře- odstřel i odchyt	Skutečný lov zvěře			Úhyn celkem	Provedené zazvěřování (výhradně dospělou zvěří)	Jarní kmenový stav zvěře k 31.3. 2002 (sčítány)
			odstřel	odchyt	z toho lov v oboře			
a	b	48	49	50	51	52	53	54
Lyska	133							
Holub hřivnác	134							10
Sluka	135							2
Koza bezoárová	136							
Medvěd	137							
Rys	138							
Vlk	139							
Kočka divoká	140							
Vydra	141							
Drop	142							
Tetřev	143							
Tetřívěk	144							
Jeřábek	145							
Krocen divoký	146							
Hrdlička	147							
	148							

IV. VÝSKYT DALŠÍCH DRUHŮ ZVĚŘE A JEJICH LOV

1. Zvěř pernatá

Druh zvěře	Číslo řádku	Početní stav v honitbě	Počet obsazených hnízd v honitbě	Lov
a	b	55	56	57
Výr	149	2	1	
Jesťáb	150	2		
Krahujec	151	4		
Káně	152	6	2	
Poštolka	153	2	1	
Havran	154			
Vrána	155			
Kavka	156			
Straka	157			
Sojka	158	20	13	
Volavka	159			
Kormorán	160			
Krkavec	161			
Racek	162			

2. Zvěř srstnatá

Druh zvěře	Číslo řádku	Lov	Početní stav v honitbě
a	b	58	59
Psík mývalovitý	163		
Jezevec	164		2
Kuna lesní	165		6
Kuna skalní	166	2	4
Tchoř	167		4
Lasice hranostaj	168		
Lasice obecná	169		6
Ondatra	170		
Toulavý pes	171		x
Toulavá kočka	172		x
Liška celkem	173	8	5
z toho pomocí norníků	174	-	x

Jméno a podpis mysliveckého hospodáře:

Bohata Jan Honební společenství
ŽAKOV
Bělokozly č. 11

Telefon: 0328 490 093

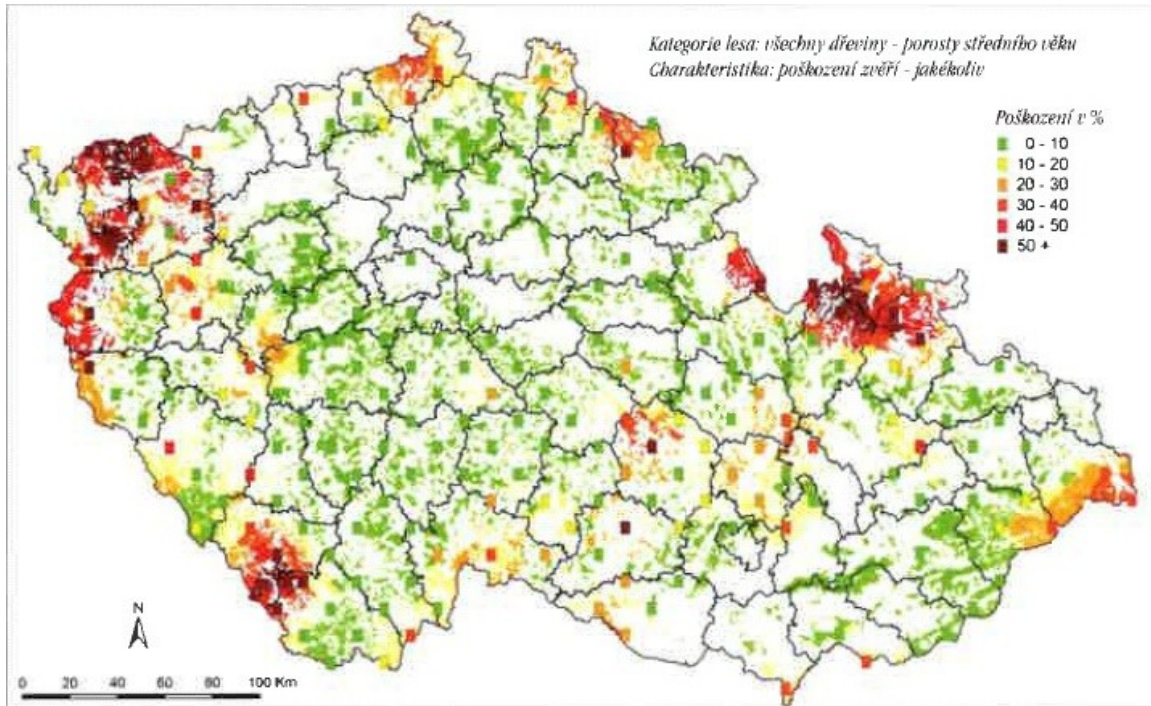
Dne: 27. 3. 2002

Poznámka - určeno ke zpracování na počítači - vyplňujte pouze psacím strojem, nebo hůlkovým písmem.

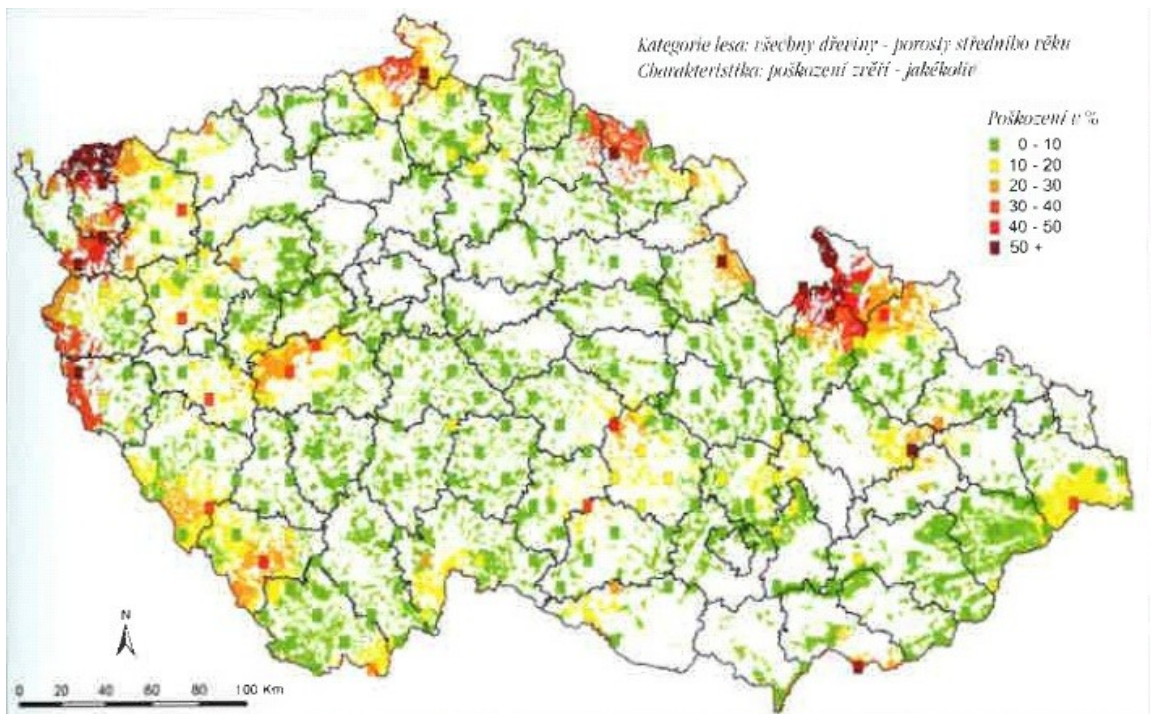
Zdroj: pan Josef Bohata, myslivecký hospodář honebního společenství Bělokozly.

Příloha č. 2

Inventarizace škod působených zvěří na lesním hospodářství - výsledky šetření v roce 2000

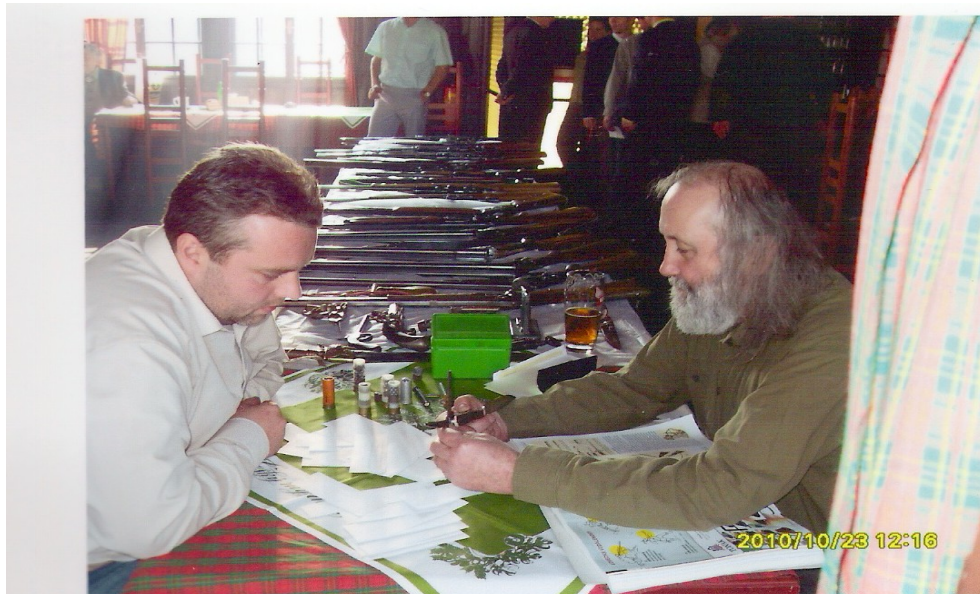
Inventarizace škod působených zvěří na lesním hospodářství - výsledky šetření v roce 2010

Pramen: Časopis Svět myslivosti č. 3/2011.

Příloha č. 3

Teoretická zkouška z myslivosti - lovecké zbraně a střelivo

Slavnostní ukončení zkoušek mysliveckých adeptů o první myslivecký lístek

Zdroj: Ing. Čestmír Hledík, lektor uchazečů na zkoušku z myslivosti (o první lovecký lístek)

Příloha č. 4

Trestné činy proti životnímu prostředí za rok 2009

Trestný čin	Počet zjištěných trestných činů celkem v ČR	Počet odsouzených	Počet zjištěných trestných činů celkem ve Středočeském kraji	Počet odsouzených
Pytláctví	129	60	12	5
Týrání zvířat	32	14	3	0
Poškození a ohrožení životního prostředí	3	1	1	1
Neoprávněné nakládání s chráněnými živočichy a planě rostoucími rostlinami	14	3	0	0

Pramen: Zpracováno na základě údajů Ministerstva spravedlnosti ČR - Ročenka kriminality 2010

Trestné činy proti životnímu prostředí za rok 2010

Trestný čin	Počet zjištěných trestných činů celkem ve Středočeském kraji	Objasněno
Pytláctví	16	1
Týrání zvířat	9	4

Pramen: Zpracováno na základě údajů Policejního prezidia ČR - Statistické přehledy kriminality.

Resumé

Právní úprava myslivosti

Diplomová práce se zabývá právní úpravou myslivosti. Myslivost lze charakterizovat jako činnost hospodářskou, zájmovou, vědeckou i organizační. Tuto činnost vykonávají odborně vzdělaní myslivci ve svém volném čase a na své náklady. Činnost se vztahuje k volně žijící zvěři za účelem zachování všech druhů zvěře, ale také udržení mysliveckých tradic a zvyků.

Diplomová práce obsahuje pojednání o platné právní úpravě myslivosti, kterou představuje základní zákon o myslivosti a dále zákony vztahující se k přírodě a živočichům (veterinární zákon, zákon proti týrání zvířat, zákon o ochraně přírody a krajiny). Zároveň není ponechán v pozadí ani historický vývoj právních úprav, z kterého současný zákon vychází. Některé právní úpravy byly natolik vyspělé, že se lze jimi inspirovat i v budoucnosti. V části diplomové práce, ale nikoli okrajově, pojednávám o celkovém životním prostředí v mezinárodním kontextu. V této oblasti se nachází řada problémů se zhoršováním životního prostředí, které ovlivňují zvěř a tím i myslivost. Zvěř nezná hranice, a proto je přijímána řada mezinárodních smluv a na unijní úrovni převážně směrnic ochraňující zvěř jako celek.

Hlavním pramenem mé práce je zákon o myslivosti, který je předpisem správního práva. Zákon nabyl účinnosti dne 1.7.2002. Předmětem jeho právní úpravy je chov a zachování druhů volně žijící zvěře, tvorba a využívání honiteb, lov zvěře i živočichů, kteří nejsou zvěří, náhrady škod a výkon státní správy myslivosti. Zákon je v souladu s Ústavou České republiky dle nálezů Ústavního soudu a s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, stejně jako s unijním právem.

Cílem diplomové práce je upozornit na problémy vyskytující se v praktické činnosti myslivosti vzhledem k nedokonalosti jak některých ustanovení zákona, tak vyhlášek. Budoucí vývoj právní úpravy by se měl ubírat směrem zpřesnění s využitím praktických znalostí myslivců s cílem většího porozumění potřeb zvěře. Je zapotřebí vzbudit zájem všech obyvatel udržet životní prostředí na úrovni, která nebude samo lidstvo ohrožovat.

Diplomová práce obsahuje právní úpravu platnou ke dni 28.2.2011.

The legal regulation of hunting and gamekeeping

This diploma work deals with legal regulation of hunting and gamekeeping which is possible to characterize as an economic, special-interest, scholastic and organizational activity. This activity is performed by hunters who being professionally educated practise this activity in their free time and on their costs. The activity is aimed at wild game with purpose of preservation of all species of game, but also of keeping hunting customs.

The diploma work contains the paper about valid law regulation of hunting and gamekeeping, which is represented by the basic law about hunting and gamekeeping and then the laws concerning nature and animals (veterinary law, law for tyranny of animals, law for nature and countryside preservation). The diploma work also goes back to the history of law regulations, which are the background for the present law. Some law regulations were of such quality that they might be inspiration in future. One part of diploma work is about environment in international context. This area is full of problems with worsening of environment, which influences game and hunting and gamekeeping as well. There are no frontiers for animals that is why there have been many international agreements and directives accepted for game protection as a whole on union basis.

The main source of my diploma work is the hunting and gamekeeping law, which is a regulation of Administrative Law. The law became effective from 1st July 2002. The subject of its legislative is keeping and preserving of wild animals, creation and exploitation of hunting, hunting of game and animals, which are not being game, compensations of damages and execution of state administrative of hunting and gamekeeping. The Law is consistent with the constitution of the Czech Republic according to the finding of Constitutional court and with international contracts which the Czech Republic is bound by as well with union law.

The aim of diploma work is to notify about problems which occur in practical part of hunting and gamekeeping with regards to imperfection of some establishment of law and also regulative. The future development of law regulative should mean specification with use of practical knowledge of hunters with aim of better understanding of animal needs. It is necessary to arouse interest of all inhabitants to keep the environment at the level that will not endanger the mankind itself. The diploma work contains law regulative

valid until 28th February 2011.

Key word: myslivost - hunting and gamekeeping; životní prostředí - environment; zvěř - wild game